

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΔΙΠ)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**Από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας:
Διερεύνηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων
του Τμήματος Μουσικών Σπουδών
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΒΑΚΑΤΑΡΗ

ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
ΜΠΕΡΣΙΜΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ, 2024

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας:
Διερεύνηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων
του Τμήματος Μουσικών Σπουδών
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΒΑΚΑΤΑΡΗ

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΜΠΕΡΣΙΜΗΣ

Καθηγητής Τμήματος Οργάνωσης και
Διοίκησης Επιχειρήσεων του
Πανεπιστημίου Πειραιώς

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΛΕΒΙΖΑΚΟΣ

Διδάκτωρ Σχολής Εφαρμοσμένων
Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών
του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Πάτρα, Ιούνιος, 2024

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους συνέβαλαν άμεσα και έμμεσα στην ολοκλήρωσή της.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Μπερσίμη Σωτήριο, για την πολύτιμη βοήθειά του στο ερευνητικό μέρος της εργασίας, καθώς και την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή του καθόλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Β' επιβλέπων καθηγητή κ. Αλεβιζάκο Σωτήριο για τον χρόνο και την προσοχή που αφιέρωσε για να διαβάσει και να αξιολογήσει την εργασία μου.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την πρόεδρο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ κ. Αλεξάνδρου Μαρία για την υποστήριξή της και όλους τους συναδέλφους για την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν για την διεξαγωγή αυτής της έρευνας. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τους κ.κ. Μπιλιλή Αθανάσιο και Κίτσο Θεόδωρο για τις πολύτιμες επισημάνσεις τους στο θεωρητικό μέρος της εργασίας και τους κ.κ. Καμπουρόπουλο Αιμίλιο, Παστιάδη Κωνσταντίνο και Σπανουδάκη Δημοσθένη για τις χρήσιμες επισημάνσεις τους σχετικά με την δομή και το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου της έρευνας.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους αποφοίτους του Τμήματος Μουσικών Σπουδών που αφιέρωσαν τον πολύτιμο χρόνο τους για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της έρευνας. Χωρίς την συμμετοχή τους η εργασία αυτή δεν θα είχε ολοκληρωθεί.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά την οικογένειά μου για την ψυχολογική και ηθική υποστήριξη, καθώς και την απεριόριστη υπομονή και συμπαράσταση.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία διερευνά την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τον βαθμό στον οποίο αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Η πρωτογενής, ποσοτική έρευνα, με χρήση ερωτηματολογίου, πραγματοποιήθηκε από 22/12/2023 έως 16/03/2023 και συμμετείχαν 189 απόφοιτοι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, οι οποίοι αποφοίτησαν τα έτη 2018-2023. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, με χρήση μη παραμετρικών ελέγχων και μοντέλων πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης.

Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει ότι οι απόφοιτοι απορροφήθηκαν επαγγελματικά σε εργασίες πλήρους ή μερικής απασχόλησης στην Ελλάδα, ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα ή συμβασιούχοι στο Δημόσιο, κυρίως ως καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης και απασχολούνται σε παραπάνω από μία εργασία. Οι απόφοιτοι είναι ευχαριστημένοι από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας τους, ωστόσο θεωρούν ότι αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήσανε κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, σε μέτριο βαθμό. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών θεωρήθηκε ως ο σημαντικότερος προβλεπτικός παράγοντας που οδηγεί τους απόφοιτους στην εύρεση εργασίας που τους ευχαριστεί και στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Παρόλα αυτά, επισημάνθηκε η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε δεξιότητες που σχετίζονται με τη μουσική παιδαγωγική πράξη, τη μουσική εκτέλεση και τη μουσική τεχνολογία. Επίσης, απόφοιτοι οι οποίοι απασχολούνται σε αντικείμενα εργασίας σχετικά με τη μουσική φαίνεται να λαμβάνουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση από την εργασία τους, ενώ απόφοιτοι οι οποίοι απασχολούνταν σε θέσεις με υψηλή ευθύνη ή καινοτόμα πεδία φαίνεται να λαμβάνουν μεγαλύτερη ικανοποίηση από τον βαθμό αξιοποίησης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Τέλος, απόφοιτοι που διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα εμφάνισαν μεγαλύτερη ικανοποίηση από τον βαθμό αξιοποίησης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ, σε σύγκριση με αποφοίτους που εργάζονται και διαμένουν στο εξωτερικό.

Λέξεις – Κλειδιά: Απόφοιτοι, Μουσικές Σπουδές, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Επαγγελματική Αποκατάσταση, Επαγγελματική Απορρόφηση, Αγορά εργασίας.

From education to the labour market: Investigating the professional absorption of graduates of the School of Music Studies of the Aristotle University of Thessaloniki

Anastasia Vakatari

Abstract

The aim of the current research is to investigate the professional absorption of the graduates of the School of Music Studies of the Aristotle University of Thessaloniki, and the extent of the utilization of the knowledge and skills acquired during their studies. A primary, quantitative survey, using a questionnaire, was conducted from 22/12/2023 to 16/03/2023 and 189 graduates of the School of Music Studies of the Aristotle University of Thessaloniki, who graduated between 2018-2023, participated. Data analysis was performed at the 5% level, using non-parametric tests and multiple linear regression models.

The results of this research revealed that the graduates were professionally rehabilitated in full-time or part-time jobs in Greece, as employees in the private sector or contracted by the State, mainly as music education teachers and are employed in more than one job. Graduates expressed high satisfaction with the subject of their current main job, however they consider that there is moderate utilization of the knowledge and skills acquired during their studies. The curriculum of the School of Music Studies was considered to be the most important predictor of leading music graduates to work in which they use their knowledge and skills and which they are satisfied with. Nevertheless, the need for further skills in musical pedagogy in education, music performance and music technology were highlighted. Also, graduates who are employed in music-related jobs appear to receive greater satisfaction from their jobs, while graduates who were employed in positions with high responsibility or innovative fields, in music-related jobs, appear to receive greater satisfaction from utilization of their knowledge and skills they acquired during their studies. Finally, music graduates who work and live in Greece showed greater satisfaction with the utilization of their knowledge and skills at work compared to graduates who work and live abroad.

Keywords: Graduates, Music Studies, School of Music Studies, Aristotle University of Thessaloniki, Vocational rehabilitation, Professional absorption, Labour market.

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract	vi
Περιεχόμενα	vii
Κατάλογος Γραφημάτων	ix
Κατάλογος Πινάκων	xi
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	xiii
Εισαγωγή	1
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Θεωρητικό Πλαίσιο	5
1.1. Εκπαίδευση και αγορά εργασίας	5
1.2. Η σημαντικότητα της επαγγελματικής προόδου	7
1.3. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην επαγγελματική ενσωμάτωση-εξέλιξη	8
1.4. Παράγοντες που επιδρούν στην επαγγελματική πρόοδο	10
1.5. Η επαγγελματική απορρόφηση αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Στοιχεία και έρευνες από την Ελλάδα	15
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και τομείς απασχόλησης αποφοίτων	19
2.1. Παρουσίαση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ	19
2.2. Πολιτική Ποιότητας του ΤΜΣ	22
2.3. Τομείς Απασχόλησης αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ	23
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Μεθοδολογία	26
3.1. Στόχοι-ερευνητικά ερωτήματα	26
3.2. Σχεδιασμός έρευνας	26
3.3. Διαδικασία, Μέθοδος και Εργαλεία συλλογής δεδομένων	27
3.4. Συμμετέχοντες	30
3.5. Ανάλυση δεδομένων και στατιστικές μέθοδοι	30
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Ανάλυση αποτελεσμάτων	32
4.1. Περιγραφική στατιστική	32
4.1.1. Δημογραφικά στοιχεία	32
4.1.2. Στοιχεία σπουδών	34
4.1.3. Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση	39
4.1.4. Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης	41
4.1.5. Απασχολούμενοι	43
4.1.6. Ανεργία	50
4.1.7. Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	53
4.1.8. Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ	56
4.2. Επαγωγική Στατιστική	59
4.2.1. Συσχετίσεις με την «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»	59
4.2.2. Εύρεση προβλεπτικών παραγόντων στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»	70

4.2.3.	Συσχετίσεις με την «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	71
4.2.4.	Εύρεση προβλεπτικών παραγόντων στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	78
5.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Συμπεράσματα και προτάσεις	80
5.1.	Συμπεράσματα.....	80
5.2.	Περιορισμοί έρευνας.....	84
5.3.	Προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση.....	84
	Βιβλιογραφικές Αναφορές	86
	Ελληνόγλωσσες.....	86
	Ξενόγλωσσες.....	87
	Διαδικτυακές πηγές	91
	Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο – Επιστολή.....	92
	Παράρτημα Β: Βεβαίωση έγκρισης έρευνας.....	106

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 4.1: Φύλο.....	32
Γράφημα 4.2: Τόπος διαμονής.....	33
Γράφημα 4.3: Ηλικία	33
Γράφημα 4.4: Έτος εισαγωγής.....	35
Γράφημα 4.5: Έτος αποφοίτησης	35
Γράφημα 4.6: Βαθμός πτυχίου.....	36
Γράφημα 4.7: Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	36
Γράφημα 4.8: Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	37
Γράφημα 4.9: Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.).....	37
Γράφημα 4.10: Συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου	38
Γράφημα 4.11: Διάρκεια σπουδών	38
Γράφημα 4.12: Λόγοι συνέχισης σπουδών.....	39
Γράφημα 4.13: Συνάφεια του αντικείμενου σπουδών με το αντικείμενο του ΤΜΣ.....	40
Γράφημα 4.14: Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών.....	40
Γράφημα 4.15: Τρέχουσα εργασιακή κατάσταση	41
Γράφημα 4.16: Τόπος εργασίας.....	42
Γράφημα 4.17: Αντικείμενο εργασίας ως πρωταρχικός στόχος.....	43
Γράφημα 4.18: Καθεστώς της τρέχουσας εργασίας	45
Γράφημα 4.19: Αντικείμενο της τρέχουσας εργασίας	46
Γράφημα 4.20: Ύπαρξη περισσότερων της μιας εργασίας.....	46
Γράφημα 4.21: Αντικείμενο της επιπλέον εργασίας.....	47
Γράφημα 4.22: Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας	48
Γράφημα 4.23: Τρόπος εύρεσης της τρέχουσας "κύριας" εργασίας.....	49
Γράφημα 4.24: Βαθμός ευχαρίστησης και αξιοποίησης των γνώσεων/δεξιοτήτων στην «κύρια» εργασία	50
Γράφημα 4.25: Διάρκεια της ανεργίας	51
Γράφημα 4.26: Εργασιακή εμπειρία στο παρελθόν.....	51
Γράφημα 4.27: Λόγοι ανεργίας.....	52
Γράφημα 4.28: Τρόποι αναζήτησης εργασίας	53
Γράφημα 4.29: Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ.....	54
Γράφημα 4.30: Καταλληλότερο υπό μελέτη γνωστικό αντικείμενο για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.....	55
Γράφημα 4.31: Πρόθεση για επικοινωνία με το ΤΜΣ για θέματα της επαγγελματικής κατάστασης	56
Γράφημα 4.32: Πρόθεση για συστηματική επικοινωνία με το ΤΜΣ και άλλους αποφοίτους	57
Γράφημα 4.33: Επιθυμητοί τρόποι επικοινωνίας με το ΤΜΣ.....	57
Γράφημα 4.34: Υποψήφια θέματα συζήτησης με αποφοίτους.....	58

Γράφημα 4.35: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο διαμονής	60
Γράφημα 4.36: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο εργασίας	63
Γράφημα 4.37: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον πρωταρχικό στόχο εργασίας	64
Γράφημα 4.38: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το καθεστώς εργασίας	65
Γράφημα 4.39: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το αντικείμενο εργασίας	67
Γράφημα 4.40: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τρόπο εύρεσης εργασίας	68
Γράφημα 4.41: Επίδραση προβλεπτικών μεταβλητών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία».....	71
Γράφημα 4.42: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» ως προς την συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια σπουδών στο ΤΜΣ.....	73
Γράφημα 4.43: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το αντικείμενο εργασίας.....	75
Γράφημα 4.44: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας	76
Γράφημα 4.45: Επίδραση προβλεπτικών μεταβλητών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	79

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 3.1: Έλεγχος κανονικότητας.....	31
Πίνακας 4.2: Δημογραφικά στοιχεία	32
Πίνακας 4.3: Στοιχεία σπουδών.....	34
Πίνακας 4.4: Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση	39
Πίνακας 4.5: Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης.....	41
Πίνακας 4.6: Στοιχεία απασχολούμενων	44
Πίνακας 4.7: Βαθμός ευχαρίστησης και αξιοποίησης των γνώσεων/δεξιοτήτων στην «κύρια» εργασία.....	49
Πίνακας 4.8: Στοιχεία ανέργων	50
Πίνακας 4.9: Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	54
Πίνακας 4.10: Καταλληλότερο υπό μελέτη γνωστικό αντικείμενο για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.....	55
Πίνακας 4.11: Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ	56
Πίνακας 4.12: Επίδραση δημογραφικών στοιχείων στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία».....	59
Πίνακας 4.13: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο διαμονής, Πολλαπλές Συγκρίσεις	59
Πίνακας 4.14: Επίδραση στοιχείων σπουδών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία».....	60
Πίνακας 4.15: Επίδραση συνέχισης σπουδών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία».....	61
Πίνακας 4.16: Επίδραση σημερινής κατάστασης εργασίας στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»	62
Πίνακας 4.17: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	63
Πίνακας 4.18: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς πρωταρχικό στόχο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	64
Πίνακας 4.19: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το καθεστώς εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	65
Πίνακας 4.20: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το αντικείμενο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις	66
Πίνακας 4.21: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τρόπο εύρεσης εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	67
Πίνακας 4.22: Συσχετίσεις του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την ύπαρξη επιπλέον εργασίας	68
Πίνακας 4.23: Συσχέτιση του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ και με τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.....	69
Πίνακας 4.24: Συσχέτιση του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την προθυμία για επικοινωνία-συνεργασία αποφοίτων με ΤΜΣ.....	70
Πίνακας 4.25: Προβλεπτικοί παράγοντες της «Αξιοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία».....	71

Πίνακας 4.26: Επίδραση δημογραφικών στοιχείων στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	72
Πίνακας 4.27: Επίδραση στοιχείων σπουδών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	72
Πίνακας 4.28: Επίδραση συνέχισης σπουδών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	73
Πίνακας 4.29: Επίδραση σημερινής κατάστασης εργασίας στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	74
Πίνακας 4.30: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το αντικείμενο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	75
Πίνακας 4.31: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις.....	76
Πίνακας 4.32: Συσχετίσεις του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την ύπαρξη επιπλέον εργασίας	77
Πίνακας 4.33: Συσχέτιση του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ και με τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας	77
Πίνακας 4.34: Συσχέτιση του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την προθυμία για επικοινωνία-συνεργασία αποφοίτων με ΤΜΣ	78
Πίνακας 4.35: Προβλεπτικοί παράγοντες της «Ευχαρίστησης από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»	79

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΑΕΙ: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΑΠΘ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μ.Β.: Μέσος βαθμός

Μ.Ο.: Μέσος όρος

ΟΑΕΔ: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Τ.Α.: Τυπική απόκλιση

ΤΜΣ: Τμήμα Μουσικών Σπουδών

IBM: International Business Machines Corporation

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

VIF: Variance Inflation Factor

Εισαγωγή

Η μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας αποτελεί κρίσιμο σημείο στην επαγγελματική ανάπτυξη των αποφοίτων. Αναδεικνύεται η ανάγκη να κατανοήσουμε τη σχέση μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασιακής ενσωμάτωσης σε ένα τόσο εξειδικευμένο πεδίο όπως η μουσική.

Η διεξοδική κατανόηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι σημαντική για πλήθος λόγων, αγγίζοντας τόσο την ακαδημαϊκή σφαίρα όσο και το ευρύτερο επαγγελματικό τοπίο. Αρχικά, αποτελεί αδιάσειστο δείκτη της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχει το πανεπιστήμιο. Μέσα από την παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων, δύναται να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος, η εναρμόνισή του με τις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, καθώς και η καλλιέργεια δεξιοτήτων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εργοδοτών (Lauder & Mayhew, 2020).

Η διεξοδική ανάλυση των επαγγελματικών μονοπατιών που ακολουθούν οι απόφοιτοι, σε συνδυασμό με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την εξέλιξή τους, δύναται να οδηγήσει στην ενίσχυση του εκπαιδευτικού προγράμματος με νέα μαθήματα και δραστηριότητες, τα οποία θα καλλιεργούν τις απαραίτητες δεξιότητες στους φοιτητές, προετοιμάζοντάς τους άριστα για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας (Alpaydin & Kültür, 2022).

Επιπλέον, η ανάλυση της επαγγελματικής απορρόφησης προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα της μουσικής. Αποτυπώνοντας με σαφήνεια τα πεδία στα οποία δραστηριοποιούνται οι απόφοιτοι, τα είδη απασχόλησης που εξασφαλίζουν και τις δεξιότητες που θεωρούνται απαραίτητες για την επιτυχή σταδιοδρομία, δύναται να διαμορφωθούν στρατηγικές προσαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος, ώστε να ανταποκρίνεται με ακόμα μεγαλύτερη ακρίβεια στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Η επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων τμημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική τους πορεία και ο ρόλος της εκπαίδευσης στην επαγγελματική ενσωμάτωση τους στην αγορά εργασίας έχουν αποτελέσει

αντικείμενων πολλών μελετών. Στην Ελλάδα, αν και έχουν πραγματοποιηθεί έρευνες από ερευνητές και ακαδημαϊκά ιδρύματα καθώς και από δημόσιους και ανεξάρτητους φορείς, η έρευνα για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων είναι περιορισμένη και αποσπασματική (Καραμεσίνη, 2006).

Η παρούσα εργασία, σε μια προσπάθεια να μελετήσει κάποιες πτυχές του θέματος, διερευνά την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΤΜΣ) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Με τη χρήση και διανομή κατάλληλα διαμορφωμένου ερωτηματολογίου επιδιώχθηκε η καταγραφή και ανάλυση των απόψεων των συμμετεχόντων σχετικά με τον βαθμό επαγγελματικής απορρόφησης και του είδους απασχόλησης των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ. Εκτός από τον βαθμό της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων του ΤΜΣ, αναμένεται να προκύψουν αποτελέσματα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι απόφοιτοι βρίσκουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες, που απέκτησαν κατά την διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών στο ΤΜΣ και πόσο ευχαριστημένοι είναι από την τρέχουσα εργασία τους. Τέλος, αναμένεται να προκύψουν αποτελέσματα σχετικά με τους παράγοντες που οδηγούν τους αποφοίτους να βρουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών στο ΤΜΣ και με τους παράγοντες που οδηγούν τους αποφοίτους να βρουν εργασία που να τους ευχαριστεί.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των δεδομένων, καθώς και η συνοδευτική επιστολή, περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Α. Τα μέλη της γενικής συνέλευσης του ΤΜΣ του ΑΠΘ έχουν εκφράσει τη συμφωνία τους για την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας και έχουν εγκρίνει την παροχή στοιχείων επικοινωνίας των αποφοίτων για την αποστολή του ερωτηματολογίου. Η σχετική βεβαίωση περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β.

Η μη συστηματική συλλογή και διερεύνηση των δεδομένων που σχετίζονται με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ αποτελεί ένα διαχρονικό πρόβλημα. Η έρευνα αυτή μπορεί να αναδείξει νέα προβλήματα στον τομέα της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων μουσικών σπουδών και να παρέχει στοιχεία για νέες ιδέες, προτάσεις ή πρακτικές που μπορεί να ενισχύσουν τον τομέα της μουσικής εκπαίδευσης και των μουσικών επαγγελμάτων.

Επίσης, η παρούσα έρευνα μπορεί να αποτελέσει μια αφετηρία για συστηματική συλλογή και διερεύνηση δεδομένων για την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του ΤΜΣ και να

αναπτυχθεί ένα συνεκτικό σύστημα παρακολούθησης και συμμετοχής των αποφοίτων, ενισχύοντας τους δεσμούς με το ΤΜΣ.

Τέλος, η έρευνα αυτή μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο αξιολόγησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ του ΑΠΘ, καθώς και της συσχέτισης των προσφερόμενων γνωστικών αντικείμενων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, συμβάλλοντας στον σωστό σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής. Συνεπώς, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας μπορούν να παρέχουν στο ΤΜΣ του ΑΠΘ τις απαραίτητες πληροφορίες, ώστε να αξιολογήσει εάν χρειάζεται να προβεί στην προσαρμογή του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών και να σχεδιάσει πολιτικές που θα βοηθήσουν τους αποφοίτους του να έχουν καλύτερη απορρόφηση στην αγορά εργασίας.

Η εργασία δομείται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο όπου γίνεται αναφορά στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας, στη σημαντικότητα της επαγγελματικής προόδου των αποφοίτων, στον ρόλο της εκπαίδευσης στην επαγγελματική εξέλιξη, στους παράγοντες που επιδρούν στην επαγγελματική πρόοδο και παρουσιάζονται μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα σχετικά με την σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι στην επαγγελματική τους διαδρομή και την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά την παρουσίαση του ΤΜΣ του ΑΠΘ και τους τομείς απασχόλησης των αποφοίτων του, με παράλληλη αναφορά στην πολιτική ποιότητας που ακολουθεί το τμήμα.

Στο τρίτο και τέταρτο κεφάλαιο αναπτύσσεται το ερευνητικό μέρος της εργασίας. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της ποσοτικής πρωτογενούς έρευνας που πραγματοποιήθηκε και γίνεται αναφορά στα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται, στον σχεδιασμό και το δείγμα της έρευνας, στο ερευνητικό εργαλείο, στη διαδικασία και τη μέθοδο συλλογής δεδομένων και τις μεθόδους ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκαν. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας. Με περιγραφικές μεθόδους παρουσιάζονται οι απαντήσεις σε κάθε ερώτηση και με επαγωγικές μεθόδους προσδιορίζονται οι προβλεπτικοί παράγοντες που οδηγούν τους αποφοίτους να βρουν εργασία που τους ευχαριστεί και εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών στο ΤΜΣ.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας και διατυπώνονται οι περιορισμοί της παρούσας έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση.

Στο τέλος της εργασίας εκτίθενται οι βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν και παραρτήματα που περιλαμβάνουν το ερωτηματολόγιο της έρευνας και βεβαίωση σχετικά με την έγκριση της διεξαγωγής της παρούσας έρευνας και της παροχής στοιχείων επικοινωνίας των αποφοίτων από τη γενική συνέλευση του ΤΜΣ του ΑΠΘ.

Στην παρούσα εργασία η γενικευμένη χρήση του αρσενικού γένους αναφέρεται σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτου φύλου ή ταυτότητας φύλου.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Θεωρητικό Πλαίσιο

1.1. Εκπαίδευση και αγορά εργασίας

Η σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας αποτελεί βασικό στοιχείο για την κατανόηση της δυναμικής της επαγγελματικής ανάπτυξης. Η εκπαίδευση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προετοιμασία των ατόμων για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, ενώ η αγορά εργασίας διαμορφώνει τις προσδοκίες και τις δυνατότητες των εργαζομένων. Η επιτυχής ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της εκπαίδευσης και τις δεξιότητες που αποκτώνται κατά τη διάρκεια αυτής (Tudor et al., 2023).

Η εκπαίδευση διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη των ατόμων, αποτελώντας βασικό πυλώνα για την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που κρίνονται απαραίτητες για την επιτυχή πορεία τους στην αγορά εργασίας. Ξεπερνώντας τα στενά όρια της απλής μεταφοράς γνώσεων, η εκπαίδευση αγγίζει ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων απαραίτητων για την επαγγελματική επιτυχία (Blokker, Akkermans, Tims, Jansen & Kharova, 2019). Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να ερμηνεύουν δεδομένα, να αξιολογούν κριτικά επιχειρήματα και να διαμορφώνουν τεκμηριωμένες απόψεις. Η ικανότητα κριτικής σκέψης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την λήψη σωστών αποφάσεων, την επίλυση προβλημάτων και την αντιμετώπιση προκλήσεων σε κάθε πτυχή της ζωής (Bourdieu & Passeron, 1977).

Αυτές οι ικανότητες είναι σημαντικές σε κάθε επάγγελμα και αποτελούν τα θεμέλια της επαγγελματικής ανάπτυξης. Η εκπαίδευση θα πρέπει να παρέχει το πλαίσιο και τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη αυτών των ικανοτήτων, ενισχύοντας την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα των ατόμων να προσαρμοστούν και να επιτύχουν σε έναν δυναμικό κόσμο (Bourdieu & Passeron, 1977).

Επίσης, η αποτελεσματική επικοινωνία και η ομαδική εργασία αναδεικνύονται ως βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για την επιτυχία σε κάθε τομέα της ζωής. Αναμφίβολα, η εκπαίδευση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων, προσφέροντας στους εκπαιδευόμενους ευκαιρίες να εξοικειωθούν με τις ποικίλες διαστάσεις της επικοινωνίας και της συνεργασίας. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του Freire (1970) και του Bennett (2007) επιβεβαιώνουν τη σημασία αυτών των δεξιοτήτων στη σύγχρονη εκπαιδευτική

πρακτική. Σύμφωνα με τον Freire (1970), η προώθηση της επικοινωνίας και της συλλογικής διάστασης της μάθησης είναι κρίσιμη για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευόμενων και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Επίσης, σύμφωνα με τον Bennett (2007), η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα και επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Από την άλλη πλευρά, η αγορά εργασίας αποτελεί κάτι περισσότερο από έναν απλό τόπο συνάντησης προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Καθίσταται κομβικός παράγοντας στη διασύνδεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την επαγγελματική πραγματικότητα. Αποτελεί το πεδίο όπου οι εκπαιδευόμενοι αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκόμισαν, ενώ οι εργοδότες αναζητούν εργαζόμενους ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες της εκάστοτε θέσης εργασίας, όπως αναδεικνύεται στην έρευνα των Lauder και Mayhew (2020).

Η κατανόηση της αγοράς εργασίας αποτελεί ζωτικής σημασίας εφόδιο για την προετοιμασία των ατόμων για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία. Μέσω της ενημέρωσης για τις τρέχουσες τάσεις, τις απαιτήσεις σε δεξιότητες και τις προσφερόμενες ευκαιρίες, οι εκπαιδευόμενοι δύναται να επιλέξουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό μονοπάτι, να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για την καριέρα τους. Η αγορά εργασίας είναι δυναμική και εξελίσσεται διαρκώς. Επομένως, η συνεχής ενημέρωση για τις αλλαγές και τις νέες τάσεις αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την παραμονή σε ανταγωνιστικό επίπεδο και την εξασφάλιση της επαγγελματικής ευημερίας (Bridgstock, 2009).

Η αγορά εργασίας αντιπροσωπεύει ένα αναπόσπαστο τμήμα τόσο της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και της επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου. Η κατανόηση της λειτουργίας και των διαφόρων δυναμικών που επηρεάζουν την αγορά εργασίας παρέχει στους εκπαιδευόμενους τα απαραίτητα εφόδια για να λάβουν ενδεδειγμένες αποφάσεις σχετικά με την επαγγελματική τους πορεία. Αυτό συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα προσαρμογής σε πιθανές αλλαγές στο περιβάλλον εργασίας και τη διαμόρφωση μιας επιτυχημένης και ικανοποιητικής σταδιοδρομίας. Η έρευνα των Lauder και Mayhew (2020) αναδεικνύει τη σημασία αυτής της διαδικασίας, επισημαίνοντας την ανάγκη για συνεχή εκπαίδευση και προσαρμογή στις διαφορετικές απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί θεσμοί, όπως πανεπιστήμια και κολέγια, έχουν την ευθύνη να παρέχουν μια σύγχρονη και ανταγωνιστική εκπαίδευση που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι ενήμεροι για τις

εξελίξεις στην αγορά εργασίας και να προετοιμάζουν τους φοιτητές για τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία (Mansour & Dean, 2016).

1.2. Η σημαντικότητα της επαγγελματικής προόδου

Η σημαντικότητα της επαγγελματικής προόδου των αποφοίτων αντιπροσωπεύει ένα θέμα που έχει κεντρική σημασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της απασχόλησης.

Η επαγγελματική πρόοδος δεν συνίσταται απλώς σε μια ανοδική πορεία σε μια στατική ιεραρχία, αλλά αντιπροσωπεύει ένα συνεχές ταξίδι εξέλιξης, μια δυναμική πορεία που διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση ποικίλων παραγόντων. Στον πυρήνα αυτής της πορείας βρίσκεται η εξειδίκευση. Το άτομο εμβαθύνει σε ένα συγκεκριμένο τομέα, αποκτώντας εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες, αναπτύσσοντας τεχνογνωσία που το καθιστά ανεκτίμητο πόρο για τον οργανισμό που εργάζεται. Παράλληλα, η ανάληψη ευθυνών έρχεται να δοκιμάσει τις ηγετικές και οργανωτικές ικανότητες του ατόμου, καθώς απαιτείται να ανταποκριθεί σε αυξημένες προκλήσεις και να οδηγήσει ομάδες ή έργα. Αυτά τα στοιχεία προκύπτουν από έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Munjuri (2011).

Η σύνδεση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής πορείας αποκτά κρίσιμο ρόλο στην κατανόηση αυτής της δυναμικής. Η αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο η εκπαίδευση προετοιμάζει τους φοιτητές για την αγορά εργασίας μπορεί να οδηγήσει σε βελτιώσεις στα προγράμματα σπουδών, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις. Επιπλέον, η κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική πρόοδο μπορεί να βοηθήσει τους φοιτητές να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για το μέλλον τους, να θέσουν ρεαλιστικούς στόχους και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητές τους (Anderson, 1995).

Η επαγγελματική πρόοδος αποτελεί, επομένως, ένα πολύπλοκο φαινόμενο που διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση εκπαίδευσης, δεξιοτήτων, εμπειρίας, ατομικών χαρακτηριστικών και ευκαιριών. Η μελέτη της δυναμικής της προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για την βελτίωση της εκπαίδευσης, την ενίσχυση των προοπτικών σταδιοδρομίας και την οικοδόμηση μίας γέφυρας που συνδέει την εκπαίδευση με την επιτυχία στην καριέρα (Munjuri, 2011).

Οι έρευνες που υλοποιούνται λαμβάνουν υπόψη την εξέταση ποικίλων παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική πρόοδο των αποφοίτων, όπως η ποιότητα της εκπαίδευσης, η εργασιακή εμπειρία, οι προσωπικές δεξιότητες και ικανότητες, καθώς και οι συνθήκες της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, η ανάλυση των τάσεων στην επαγγελματική πορεία μπορεί να αποκαλύψει πιθανά προβλήματα ή ανάγκες στον τομέα της εκπαίδευσης ή της αγοράς εργασίας που απαιτούν προσοχή και δράση (Κανελλόπουλος, Μαυρομαράς & Μητράκος, 2003).

Για παράδειγμα, μια μελέτη που διερευνά την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων ενός συγκεκριμένου πανεπιστημιακού τμήματος μπορεί να αναδείξει τους τομείς όπου οι απόφοιτοι είναι πιο επιτυχείς ή αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην εργασιακή τους σταδιοδρομία. Αυτή η πληροφορία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση του προγράμματος σπουδών, την ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή την παροχή επιπλέον υποστήριξης και πόρων στους φοιτητές (Lent & Brown, 2013).

Συνολικά, η μελέτη της επαγγελματικής προόδου των αποφοίτων αναδεικνύεται ως ένας κρίσιμος τομέας έρευνας που επιδιώκει τη βελτίωση της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Μέσω της διερεύνησης της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων, ερευνητές και εκπαιδευτικοί μπορούν να ανακαλύψουν τις ανάγκες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι και να αναπτύξουν προγράμματα και πολιτικές που να προάγουν την επιτυχία τους στην αγορά εργασίας. Η εμβάθυνση στην κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική πρόοδο μπορεί να οδηγήσει σε πιο αποτελεσματικές διαδικασίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την εξέλιξη των επαγγελματικών τους στόχων (Hout, 2012).

1.3. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην επαγγελματική ενσωμάτωση-εξέλιξη

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην επαγγελματική ενσωμάτωση και προαγωγή αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο για την κατανόηση της δυναμικής της επαγγελματικής ανάπτυξης. Στο παρόν κείμενο εξετάζονται οι βασικές συνιστώσες και οι επιδράσεις της εκπαίδευσης στην επαγγελματική ζωή των ατόμων.

Η εκπαίδευση αποτελεί θεμέλιο για την προετοιμασία των ατόμων για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, εξοπλίζοντάς τα με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για

να είναι ανταγωνιστικοί. Επιπλέον, η εκπαίδευση συμβάλλει στη διαμόρφωση των προσδοκιών και των ευκαιριών των εργαζομένων, επηρεάζοντας σημαντικά την επιτυχημένη ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας (Hall & Mirvis, 1995).

Η εκπαίδευση δεν πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στη μεταφορά γνώσεων, αλλά πρέπει να προετοιμάζει τους φοιτητές για τις πραγματικές προκλήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος. Αυτό σημαίνει να αναπτύσσονται δεξιότητες που είναι επιθυμητές από τους εργοδότες, όπως η δυνατότητα να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε διαφορετικά επίπεδα, να συνεργάζονται με διαφορετικούς τύπους ανθρώπων και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τον χρόνο τους (Grant & Parker, 2009).

Συνεπώς, ένα πρόγραμμα σπουδών πρέπει να επιδιώκει την ισορροπία μεταξύ της θεωρητικής γνώσης και της ανάπτυξης πρακτικών δεξιοτήτων. Παρέχοντας ευκαιρίες για πρακτική άσκηση, εργαστηριακές δραστηριότητες και έργα σε πραγματικές συνθήκες, οι φοιτητές αποκτούν εμπειρίες που τους ετοιμάζουν για την είσοδο στην αγορά εργασίας (Kolb, 2015).

Μια επιπλέον πτυχή που αξίζει να εξεταστεί είναι η σημασία της συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του διδακτικού προσωπικού. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα τους και να διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την επιτυχή καθοδήγηση των φοιτητών (Wei, Darling-Hammond, Andree, Richardson & Orphanos, 2009).

Η συνεχής αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η σύνδεσή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας είναι ζωτικής σημασίας. Μόνο έτσι ένα τμήμα μπορεί να παράγει αποφοίτους που είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης επαγγελματικής πραγματικότητας (Mocanu, Zamfir & Pirciog, 2014).

Επίσης, η εκπαίδευση παίζει κρίσιμο ρόλο στην επαγγελματική εξέλιξη. Μέσω συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι εργαζόμενοι αναβαθμίζουν τις δεξιότητές τους, προσαρμόζονται στις νέες τεχνολογίες και μεθόδους εργασίας και εξελίσσονται επαγγελματικά. Η συνεχής εκπαίδευση είναι ουσιώδης σε έναν κόσμο όπου οι τεχνολογικές καινοτομίες και οι αλλαγές στις αγορές εργασίας συμβαίνουν με ιλιγγιώδη ρυθμό (Nicea, Andreea-Gabriela & Romeo, 2017).

Επιπλέον, η εκπαίδευση διευκολύνει την προσαρμογή σε διαφορετικούς τομείς εργασίας και τη μετάβαση από έναν τομέα στον άλλον. Οι απόφοιτοι, εξοπλισμένοι με τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, μπορούν να

αντιμετωπίσουν νέους τομείς εργασίας με αυτοπεποίθηση και επιτυχία. Αυτό τους επιτρέπει να αναπτύξουν μία ευέλικτη εργασιακή πορεία που να προσαρμόζεται στις διαφορετικές απαιτήσεις και ευκαιρίες που εμφανίζονται στον σύγχρονο κόσμο της εργασίας (Miller & Liciardi, 2003).

Τέλος, είναι αναμφίβολο ότι η εκπαίδευση συμβάλλει και στην προσωπική εξέλιξη και την ανάπτυξη των ατόμων. Μέσω της εκπαίδευσης, οι άνθρωποι αναπτύσσουν την αυτογνωσία τους, αποκτούν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και εκπαιδεύονται στην ικανότητα να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις και προκλήσεις. Αυτές οι ικανότητες αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για μια επιτυχημένη προσωπική και επαγγελματική ζωή, επιτρέποντας στα άτομα να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις και να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που εμφανίζονται μπροστά τους (Bandura, 1993).

Συνοψίζοντας, η εκπαίδευση αποτελεί το θεμέλιο για την επαγγελματική ενσωμάτωση και εξέλιξη των ατόμων. Μέσω της παροχής γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων που απαιτούνται για μια επιτυχημένη και φιλόδοξη πορεία στην εργασιακή ζωή, η εκπαίδευση διαμορφώνει το έδαφος για την ανάπτυξη επαγγελματικών προσόντων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων του σύγχρονου εργασιακού περιβάλλοντος (Holmes, 2001).

1.4. Παράγοντες που επιδρούν στην επαγγελματική πρόοδο

Η επίτευξη επαγγελματικής προόδου αποτελεί βασικό στόχο για πολλούς εργαζόμενους. Η ανάπτυξη και η αξιοποίηση των κατάλληλων δεξιοτήτων και γνώσεων είναι απαραίτητες για την εξέλιξη σε ανταγωνιστικά επαγγελματικά περιβάλλοντα. Η ιδανική προσέγγιση για την ενίσχυση της επαγγελματικής προόδου δεν στηρίζεται αποκλειστικά σε έναν τύπο εκπαίδευσης, αλλά συνδυάζει διάφορες μορφές μάθησης και ανάπτυξης. Η συνεχής προσπάθεια για βελτίωση και η προσαρμοστικότητα στις αλλαγές είναι απαραίτητες για την επιτυχή επαγγελματική εξέλιξη (Knowles, 1980).

Η επαγγελματική πορεία και η ανάπτυξη ενός ατόμου επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες. Αν και οι παράγοντες αυτοί μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τον τομέα ή τον τύπο εργασίας, υπάρχουν μερικοί κοινοί παράγοντες που συχνά επηρεάζουν την επαγγελματική πρόοδο (Judge & Bono, 2001).

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν αδιαμφισβήτητα θεμέλιους λίθους για την οικοδόμηση μίας επιτυχημένης καριέρας. Η απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών μέσω των εκπαιδευτικών διαδικασιών ενισχύει σημαντικά τις δυνατότητες του ατόμου και ανοίγει νέες δυνατότητες στην επαγγελματική του πορεία (Knowles, 1980).

Επίσης, η απόκτηση σχετικών πτυχίων ή πιστοποιήσεων σε τομείς υψηλής ζήτησης στην αγορά εργασίας προσφέρει άμεσα πλεονεκτήματα στους υποψηφίους. Τα πτυχία πιστοποιούν την κατοχή γνώσεων και δεξιοτήτων, ενώ οι πιστοποιήσεις εστιάζουν σε συγκεκριμένες εξειδικεύσεις, αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα του ατόμου (Bishop & Frincke, 2004).

Η εμβάθυνση σε ένα συγκεκριμένο τομέα σπουδών και η ανάπτυξη εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων καθιστούν το άτομο πολύτιμο για τον οργανισμό που εργάζεται. Η διαδικασία αυτή ενισχύει την ικανότητα του ατόμου να προσφέρει εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες στον εργασιακό του χώρο, επιτρέποντάς του να επιτελεί αποτελεσματικά τα καθήκοντα της θέσης του και να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού (Noe, Clarke & Klein, 2014).

Η εξειδίκευση μπορεί να ανοίξει νέες ευκαιρίες για καινοτομία και ανάπτυξη εντός του οργανισμού. Τα άτομα που είναι εξειδικευμένα σε συγκεκριμένους τομείς μπορούν να φέρουν νέες ιδέες και να αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζει ο οργανισμός. Η ικανότητα αυτή, να σκέφτονται εκτός των συνηθισμένων προτύπων και να εφαρμόζουν νέες προσεγγίσεις στα προβλήματα, είναι κρίσιμη για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη του οργανισμού σε έναν δυναμικό και αλληλένδετο κόσμο (Scott & Bruce, 1994).

Η εξειδίκευση δημιουργεί τη βάση για την ανάληψη ευθυνών και τη διοίκηση ομάδων και έργων. Με αυτόν το τρόπο μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη του ατόμου προσωπικά και επαγγελματικά, προσφέροντάς του νέες δυνατότητες ανάπτυξης και εξέλιξης στην εργασιακή του πορεία. Η εμβάθυνση σε συγκεκριμένους τομείς μπορεί να οδηγήσει σε επαγγελματική ικανοποίηση και ευχαρίστηση, καθώς το άτομο αναπτύσσει τις δεξιότητές του σε έναν τομέα που τον ενδιαφέρει και τον εμπνέει (Ericsson, Prietula & Cokely, 2007).

Καθώς η αγορά εργασίας και οι απαιτήσεις των εργοδοτών εξελίσσονται διαρκώς, η συνεχής ενημέρωση και η καλλιέργεια νέων γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω της αυτοδιδασκαλίας και της δια βίου μάθησης αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επιτυχία στην εποχή μας. Η ικανότητα του ατόμου να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και να υιοθετεί νέες

γνώσεις είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας στην αγορά εργασίας (Knowles, 1980).

Πολλές επιχειρήσεις προσφέρουν στους εργαζομένους τους προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, εστιάζοντας στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και στην ενημέρωση για τις τελευταίες τάσεις στον κλάδο (Jarvis, 2004). Αυτά τα προγράμματα αποτελούν σημαντικό μέσο για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εργαζομένων, καθώς τους επιτρέπουν να αποκτούν νέες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των αλλαγών και των προκλήσεων στον εργασιακό τους τομέα. Η συμμετοχή σε τέτοια προγράμματα αποτελεί επένδυση στην εξέλιξη του ατόμου και στην ενίσχυση της αξίας του για τον οργανισμό. Μέσω αυτών των προγραμμάτων, οι εργαζόμενοι αναβαθμίζουν τις δεξιότητές τους, ενισχύουν την εμπειρία τους και προετοιμάζονται για τις μελλοντικές προκλήσεις του επαγγελματικού τους περιβάλλοντος. Επιπλέον, η εκπαίδευση και η κατάρτιση των εργαζομένων βοηθούν στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του οργανισμού, καθώς οι καλύτερα εκπαιδευόμενοι και ενημερωμένοι εργαζόμενοι μπορούν να συμβάλλουν στην καινοτομία και την ανάπτυξη της επιχείρησης (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006).

Η προσφορά προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί έναν τρόπο για τις επιχειρήσεις να επενδύουν στους εργαζομένους τους και να τους δείχνουν ότι επενδύουν στην ανάπτυξη και στην εξέλιξή τους. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται ένα περιβάλλον εργασίας που ενθαρρύνει τη συνεχή μάθηση και την ανάπτυξη των εργαζομένων, συμβάλλοντας στην αύξηση της ικανοποίησης και της παραγωγικότητάς τους (Dessler, 2016).

Ο ιδανικός τρόπος για την ενίσχυση της επαγγελματικής προόδου περιλαμβάνει τον συνδυασμό εργασιακής εμπειρίας και συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης. Η απόκτηση πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω της εργασίας, παράλληλα με την ενημέρωση για τις νέες τάσεις και την ανάπτυξη νέων ικανοτήτων, δημιουργεί ένα ισχυρό υπόβαθρο για την επιτυχή εξέλιξη στην καριέρα (Arthur, Inkson & Pringle, 1999).

Η εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες αποτελεί έναν πολύτιμο πυλώνα για την απόκτηση δεξιοτήτων που συχνά δεν καλύπτονται επαρκώς από την εκπαίδευση. Κατά τη διάρκεια αυτής της εμπειρίας, το άτομο εκπαιδεύεται στην εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων σε πρακτικές καταστάσεις και αναπτύσσει δεξιότητες που είναι ουσιώδεις για την επιτυχή ένταξή του στην αγορά εργασίας (Billett, 2001).

Επιπλέον, η εξοικείωση με τα καθημερινά καθήκοντα του επαγγέλματος αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα, καθώς παρέχει στο άτομο την ευκαιρία να αναπτύξει βασικές δεξιότητες και να εξοικειωθεί με τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος εργασίας. Συγκεκριμένα, η επανειλημμένη εκτέλεση εργασιών στο πλαίσιο του επαγγέλματος επιτρέπει στο άτομο να εμβαθύνει στις απαιτούμενες δεξιότητες και να αποκτήσει πρακτική εμπειρία, η οποία αποτελεί θεμέλιο για την επαγγελματική του ανάπτυξη (Eraut, 2004).

Οι κοινωνικές δεξιότητες και οι ικανότητες επίλυσης προβλημάτων είναι, επίσης, ζωτικής σημασίας για την επαγγελματική εξέλιξη. Σύμφωνα με τον Robles (2012), τα στελέχη επιχειρήσεων θεωρούν ως πιο σημαντικές δεξιότητες την ακεραιότητα, την ευγένεια, την υπευθυνότητα, τον επαγγελματισμό, το εργασιακό ήθος, την επικοινωνία, τη θετική στάση, την ομαδικότητα και την ευελιξία.

Η συνεργασία με συναδέλφους ανοίγει τον δρόμο για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως την ικανότητα να ακούει, να επικοινωνεί και να συνεργάζεται αποτελεσματικά με άλλα μέλη της ομάδας. Η αλληλεπίδραση και η συνεργασία σε ομαδικό περιβάλλον επιτρέπουν στο άτομο να αναπτύξει την ικανότητά του να εργάζεται αποτελεσματικά σε ομαδικό πλαίσιο και να επικοινωνεί αποτελεσματικά με διαφορετικούς τύπους ατόμων (Eraut, 2004).

Επιπλέον, η διαχείριση προκλήσεων κατά τη διάρκεια της εργασίας ενισχύει την ικανότητα του ατόμου να αντιμετωπίζει δυσκολίες και να βρίσκει λύσεις. Μέσα από την αντιμετώπιση διαφόρων προκλήσεων και δυσκολιών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, το άτομο αποκτά εμπειρία και εξασκεί τη δυνατότητά του να αντιμετωπίζει απρόσμενες καταστάσεις με αποτελεσματικότητα και αυτοπεποίθηση (Eraut, 2004).

Η επιτυχημένη αντιμετώπιση των εργασιακών προκλήσεων και η επίτευξη στόχων αυξάνουν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση του ατόμου. Η σιγουριά για τις δυνατότητες και τις δεξιότητες του αποτελεί βασικό παράγοντα για την ανάληψη νέων προκλήσεων και την επαγγελματική εξέλιξη (Jarvis, 2004).

Η αυτογνωσία και η επίγνωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του ατόμου παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική του ανάπτυξη. Μέσω της συνεχούς αυτοαξιολόγησης και της αναγνώρισης των τομέων που χρειάζονται βελτίωση, το άτομο μπορεί να θέτει ρεαλιστικούς στόχους και να προγραμματίζει τη σταδιοδρομία του με στρατηγικό τρόπο (Judge & Bono, 2001).

Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη ενός ισχυρού δικτύου επαγγελματικών επαφών μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην επαγγελματική πρόοδο. Η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων με άλλους επαγγελματίες προσφέρουν ευκαιρίες για μάθηση και ανάπτυξη. Η συμμετοχή σε συνέδρια και εκδηλώσεις δικτύωσης μπορεί να ενισχύσει την προβολή του ατόμου και να ανοίξει νέες επαγγελματικές ευκαιρίες (Forret & Dougherty, 2004).

Τέλος, η προσωπική δέσμευση και το πάθος για το αντικείμενο της εργασίας, συνδυαστικά με την αποφασιστικότητα, την επιμονή και την αυτοπεποίθηση, είναι καίριοι παράγοντες για την επαγγελματική επιτυχία. Η αγάπη για τη δουλειά και η διάθεση για συνεχή βελτίωση ενισχύουν την αφοσίωση και την αποτελεσματικότητα του ατόμου, οδηγώντας σε θετικά αποτελέσματα τόσο για τον ίδιο όσο και για τον οργανισμό (Judge & Bono, 2001).

Εξίσου σημαντικοί είναι και παράγοντες που αφορούν το εργασιακό περιβάλλον. Η ηγεσία ενός οργανισμού, που προωθεί την ανάπτυξη και την εξέλιξη των υπαλλήλων της, παρέχοντας ευκαιρίες επαγγελματική ανέλιξη και αυξήσεις αμοιβών, μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για ένα θετικό και υποστηρικτικό περιβάλλον που ενθαρρύνει την ανάπτυξη και την καινοτομία (Edmondson, 1999).

Η αποτελεσματικότητα των εργαζομένων ενισχύεται από ένα καλά σχεδιασμένο ομαδικό έργο, την κατάλληλη σύνθεση της ομάδας που λειτουργεί με αμοιβαίο σεβασμό και εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της, καθώς και ένα πλαίσιο που εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα πληροφοριών, πόρων και ανταμοιβών (Scott & Bruce, 1994).

Η ισορροπία μεταξύ εργασίας και ζωής είναι κρίσιμη για την ευημερία και την απόδοση ενός εργαζομένου. Όταν οι εργαζόμενοι μπορούν να ισορροπήσουν αποτελεσματικά τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις με την προσωπική τους ζωή, είναι πιο πιθανό να είναι ευχαριστημένοι και παραγωγικοί στη δουλειά τους. Οι Greenhaus και Beutell (1985) υποστηρίζουν ότι η σύγκρουση μεταξύ των ρόλων εργασίας και οικογένειας μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην επαγγελματική όσο και στην προσωπική ζωή ενός ατόμου, οδηγώντας σε άγχος και μειωμένη ικανοποίηση από την εργασία.

Συνοψίζοντας, η επαγγελματική πρόοδος δεν εξαρτάται μόνο από την εκπαίδευση και τις δεξιότητες του κάθε ατόμου, αλλά και από την ικανότητα λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο. Επιπλέον, η προσωπική ανάπτυξη, η αυτογνωσία, η δικτύωση και η δέσμευση αποτελούν κρίσιμους παράγοντες. Ο συνδυασμός

αυτών των παραγόντων μπορεί να οδηγήσει σε μια επιτυχημένη και ικανοποιητική επαγγελματική πορεία (Eraut, 2004).

1.5. Η επαγγελματική απορρόφηση αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Στοιχεία και έρευνες από την Ελλάδα

Η παρούσα ενότητα παρουσιάζει μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι στην επαγγελματική τους διαδρομή και τους παράγοντες που τη διαμορφώνουν.

Σε μία προσπάθεια συγκέντρωσης συγκριτικών στοιχείων, πανελλαδικά, για τη διαδικασία μετάβασης στην απασχόληση των αποφοίτων διαφορετικών επιστημονικών κλάδων, διεξήχθησαν έρευνες, με βάση κοινή μεθοδολογία, από τα Γραφεία Διασύνδεσης των ΑΕΙ της Ελλάδας. Στις μελέτες αυτές εξετάστηκαν τόσο ο βαθμός ένταξης των αποφοίτων στην απασχόληση όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά σχετικά με τις θέσεις εργασίας τους και την ικανοποίηση των αποφοίτων από την απασχόλησή τους (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης [ΑΠΘ], 2006). Οι Καραμεσίνη, Βιτωράτου και Μουστάκη (2008), με βάση τα πρωτογενή στοιχεία που συγκεντρώθηκαν υλοποίησαν πανελλαδική μελέτη για την απορρόφηση των αποφοίτων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας, με σκοπό την εξαγωγή γενικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων για το σύνολο της χώρας.

Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ, εκτός από την μελέτη που διεξήγαγε στα πλαίσια της παραπάνω οριζόντιας δράσης, το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 με συμμετοχή απόφοιτων των ετών 1998-2000 από όλα τα τμήματα του ΑΠΘ (ΑΠΘ, 2006), διεξήγαγε το 2011 και δεύτερη μελέτη για τους αποφοίτους των ετών 2005-2006, αποτυπώνοντας και τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης στην ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. (ΑΠΘ, 2011). Στη συνέχεια εκπονήθηκαν μελέτες ανά επιστημονικό κλάδο, με τα αποτελέσματα που αφορούν αποφοίτους του ΤΜΣ του ΑΠΘ να περιλαμβάνονται σε μελέτη για αποφοίτους όλων των τμημάτων της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ (ΑΠΘ, 2011)

Παρόμοιες έρευνες έχουν γίνει από ερευνητές και ακαδημαϊκά ιδρύματα, είτε στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων, είτε στα πλαίσια εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών, καθώς και από δημόσιους και ανεξάρτητους φορείς. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα

η έρευνα για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων είναι περιορισμένη και αποσπασματική.

Η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας έχει αποτελέσει αντικείμενο μελετών στην Ελλάδα. Μελέτη που επιχειρεί να καταγράψει και να ερμηνεύσει τη σχέση της εκπαίδευσης και τη αγοράς εργασίας (Κανελλόπουλος κ.ά., 2003) οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχής, καθώς οι νέοι στην Ελλάδα δυσκολεύονται στα πρώτα στάδια της μετάβασης. Ωστόσο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής παρατηρήθηκε ότι το ποσοστό ανεργίας διαφοροποιείται ανάλογα με τον κλάδο απασχόλησης και μειώνεται όσο αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης, ενώ οι μέσες αμοιβές αυξάνονται με την άνοδο του επιπέδου εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την Καραμεσίνη (2006) το σημαντικότερο πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη σταθεροποίησης στην απασχόληση ακόμη και έξι χρόνια μετά την αποφοίτηση.

Ο Livanos (2010) διαπίστωσε ότι, σε αντίθεση με προηγούμενες καλά τεκμηριωμένες μελέτες, το επίπεδο εκπαίδευσης δεν φαίνεται να έχει αντίκτυπο στις πιθανότητες απασχόλησης, γεγονός που υποδηλώνει την ύπαρξη υπερεκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας που διερευνά τις αντιλήψεις των αποφοίτων στην Ελλάδα και την Κύπρο σχετικά με τη σύνδεση μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας (Menon, Argyropoulou & Stylianou, 2018) οι συμμετέχοντες είναι γενικά ευχαριστημένοι από την πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση, ωστόσο διευκρινίζουν ότι θα έπρεπε να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση σε πρακτικές γνώσεις και εμπειρίες στα προγράμματα σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τους Kokkidou, Dionyssiou και Androutsos (2014) η υλοποίηση πρακτικής στη διδασκαλία προσφέρει στους φοιτητές την ευκαιρία να συνδέσουν τη θεωρητική τους γνώση με την πραγματική διδακτική εμπειρία.

Επίσης, σύμφωνα με την έρευνα των Menon et al. (2018) διαπιστώνεται μέτρια σχέση μεταξύ των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των απαιτήσεων της θέσης εργασίας των συμμετεχόντων. Η αναντιστοιχία που παρατηρείται στις δεξιότητες των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες καθιστά όμως επιβεβλημένη την προσαρμογή των ακαδημαϊκών προσόντων και δεξιοτήτων που παρέχονται μέσω των προγραμμάτων σπουδών (Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, 2021).

Η μελέτη του Γραφείου Διασύνδεσης του Ιονίου Πανεπιστημίου (2012) σχετικά με την καταγραφή των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων του ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου αναδεικνύει το πρόβλημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων τμημάτων μουσικών σπουδών. Η μελέτη εστιάζει στην απασχόληση των αποφοίτων στη δημόσια εκπαίδευση, καθώς είναι ο μοναδικός τομέας με κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα, και αναδεικνύει το πρόβλημα που προκύπτει από την διεκδίκηση αντίστοιχων θέσεων από κατόχους πτυχίων ωδείων.

Οι Reppa και Gournelou (2012) αναφέρουν ότι οι καθηγητές μουσικής είναι ικανοποιημένοι από τη δουλειά τους όταν μπορούν να διαχειριστούν δύσκολες συμπεριφορές μαθημάτων, να ξεπεράσουν δυσκολίες χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες, να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους σε νέες συνθήκες, να παραμένουν ενημερωμένοι στον τομέα τους και να έχουν καλή συνεργασία με τους συναδέλφους τους. Αναφέρονται επίσης στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι καθηγητές μουσικής όσον αφορά την έλλειψη υποδομών (αίθουσες μουσικής και μουσικών οργάνων) και την αντίληψη που επικρατεί ότι κατά τη διδασκαλία της μουσικής στα σχολεία τα παιδιά δεν μαθαίνουν κάτι σημαντικό.

Οι Καλλιώδη, Ακογιούνογλου, Αδαμοπούλου, Φρουδάκη και Τσίρης (2023) αναλύουν τις σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της μουσικοθεραπείας, εστιάζοντας στη μουσικοθεραπευτική πράξη και στην ανάπτυξη υπηρεσιών, στον ρόλο των επαγγελματικών δικτύων και στην εκπαίδευση των μουσικοθεραπευτών.

Επίσης, μελέτη που διερευνά τις επιλογές εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας για επαγγελματίες ήχου (Αγαθαγγελίδης, 2022) καταγράφει τις επιλογές απασχόλησής τους καθώς και στοιχεία για τις εργασιακές συνθήκες, τις απαραίτητες γνώσεις, τις προοπτικές απασχόλησης και τους φορείς που μπορούν να απασχοληθούν, για κάθε μία από αυτές. Ακόμη, σύμφωνα με τον Αγαθαγγελίδη (2022) τα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών προσφέρουν τα απαραίτητα εκπαιδευτικά εφόδια στους επαγγελματίες του ήχου με τον βαθμό εμβάθυνσης να ποικίλει ανάλογα με τον φορέα και το επίπεδο εκπαίδευσης. Σχετικά με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής ο Αγαθαγγελίδης (2022) αναφέρει ότι η δυνατότητα προσφοράς κατάλληλων υπηρεσιών από τους φορείς που προσφέρουν σχετικές υπηρεσίες είναι αμφισβητούμενη και επισημαίνει την ανάγκη συνεχούς ενημέρωσης των φορέων για τις αλλαγές που υφίστανται τα, σχετικά με τον ήχο, επαγγέλματα για να παρέχουν έγκυρες πληροφορίες σχετικά με την ισχύουσα εργασιακή πραγματικότητα.

Οι Hatziminaoglou, Papavassiliou και Vouvaris (2021) στη μελέτη τους διαπίστωσαν την απουσία υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής και προτείνουν τον προγραμματισμό συστηματικής παροχής των παραπάνω υπηρεσιών σε πτυχιούχους σπουδαστές μουσικής όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη των Hatziminaoglou et al. (2021) διερευνά τους παράγοντες που επιδρούν στη λήψη αποφάσεων σταδιοδρομίας και στην επαγγελματική πορεία των μουσικών στην Ελλάδα, εστιάζοντας σε κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες (οικογένεια, φίλοι, δάσκαλοι) φαίνεται να επηρεάζουν με συνεχή και πολύπλευρο τρόπο τη διαδικασία λήψης επαγγελματικών αποφάσεων, ενώ η προσωπικότητα των ατόμων φαίνεται να επηρεάζει την εξέλιξη προς μία μουσική καριέρα.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και τομείς απασχόλησης αποφοίτων

2.1. Παρουσίαση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ

Το ΤΜΣ του ΑΠΘ είναι ένα από τα σημαντικότερα πανεπιστημιακά τμήματα μουσικής στην Ελλάδα, με εκτεταμένη και πολυποίκιλη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητα. Ιδρύθηκε το 1984 και είναι το πρώτο πανεπιστημιακό τμήμα μουσικών σπουδών που λειτούργησε στην Ελλάδα. Από τότε έχει αναπτυχθεί σημαντικά, προσφέροντας στους φοιτητές του τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν σε τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας, της σύνθεσης, της τεχνολογίας, της μουσικοθεραπείας και της μουσικής στην κοινωνία (“Τμήμα Μουσικών Σπουδών [ΤΜΣ]: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Από την ίδρυσή του, το ΤΜΣ του ΑΠΘ έχει επιδιώξει να συνδυάσει την ακαδημαϊκή αριστεία με την πρακτική εφαρμογή της μουσικής, συμβάλλοντας στην προώθηση της μουσικής εκπαίδευσης και έρευνας στην Ελλάδα. Ανταποκρινόμενο στις σύγχρονες προκλήσεις και τις ανάγκες της κοινωνίας, το ΤΜΣ συνεχίζει να εξελίσσεται, προσαρμόζοντας και εμπλουτίζοντας το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα, προκειμένου να παραμένει στο προσκήνιο των μουσικών σπουδών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Μέσα από τη συνεχή ακαδημαϊκή έρευνα, την παραγωγή ποιοτικού έργου και τη συμμετοχή σε διεθνείς συνεργασίες έχει αναδειχθεί σε έναν κόμβο μουσικής κουλτούρας, εκπαίδευσης και έρευνας με διεθνή αναγνώριση, προσελκύοντας φοιτητές και ερευνητές που ενδιαφέρονται να εξελίξουν τις μουσικές τους γνώσεις και δεξιότητες (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Μέσα στα χρόνια λειτουργίας του, το ΤΜΣ έχει οργανώσει και φιλοξενήσει συναυλίες, εκδηλώσεις, σεμινάρια, εργαστήρια και συνέδρια, προσελκύοντας επιφανείς μουσικούς, ερευνητές και ακαδημαϊκούς από όλο τον κόσμο. Επίσης, έχει συνεργαστεί με άλλα τμήματα και ιδρύματα τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, προωθώντας τη διακλαδικότητα και τη συνεργασία στις μουσικές σπουδές και την κινητικότητα των μελών του. Τέλος, το ΤΜΣ έχει αναπτύξει ένα δίκτυο συνεργασιών με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς, μουσικούς, πολιτιστικούς, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς, ενισχύοντας την ανάπτυξη δραστηριοτήτων με κοινωνικό αντίκτυπο (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Η πολύπλευρη ερευνητική δραστηριότητα των μελών του ΤΜΣ, όπως επιβεβαιώνεται και από τις διακρίσεις και τις διεθνείς συμμετοχές της επιστημονικής κοινότητας του ΤΜΣ, άπτεται τόσο των θετικών όσο και των κοινωνικών επιστημών και των τεχνών. Ο συνδυασμός καθιερωμένων ερευνητικών πρακτικών (όπως η έρευνα αρχείων και βιβλιογραφικών πηγών) με την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών, συντελεί ώστε το διδακτικό προσωπικό και οι φοιτητές να επενδύουν με ωφέλιμο τρόπο στη διάσωση και ανάδειξη της προφορικής μουσικής παράδοσης και μέσω της μουσικής πράξης (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Το πρόγραμμα σπουδών του χαρακτηρίζεται από την πολυμέρειά του, την δυνατότητα που δίνεται στους φοιτητές να αναπτύξουν κριτικές και ερευνητικές ικανότητες, ατομικές και επικοινωνιακές δεξιότητες καθώς και καλλιτεχνική δημιουργικότητα, ώστε να μπορούν να επιτύχουν σε ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών δραστηριοτήτων μέσα στον πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ του ΑΠΘ, είναι πενταετές, περιλαμβάνει μαθήματα υποχρεωτικά και επιλογής, πρακτικές ασκήσεις καθώς και την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Σχεδιάστηκε με στόχο να προσφέρει στους φοιτητές μια ολοκληρωμένη και ποιοτική εκπαίδευση στους τομείς της ιστορικής μουσικολογίας, της μουσικής θεωρίας και ανάλυσης, της εθνομουσικολογίας, της βυζαντινής μουσικής, της μουσικής εκπαίδευσης, της μουσικοθεραπείας, της μουσικής ακουστικής, της μουσικής τεχνολογίας και πληροφορικής και της σύνθεσης (ΤΜΣ, Οδηγός Σπουδών, 2023).

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται τόσο στη θεωρητική όσο και στην πρακτική διάσταση της μουσικής, συνδέοντας μέσω των θεωρητικών και των πρακτικών μαθημάτων μουσικών συνόλων που προσφέρονται, τη θεωρία με τη μουσική πράξη. Στα θεωρητικά μαθήματα διδάσκονται και αναπτύσσονται ιστορικά, ερμηνευτικά, αναλυτικά, τεχνολογικά θεματικά πεδία και προσεγγίσεις, επιθεωρούνται και μελετώνται διαφορετικές μουσικές τεχνοτροπίες και είδη όπως η βυζαντινή μουσική, η δυτική λόγια μουσική, η παραδοσιακή ελληνική μουσική κ.ά. Τα πρακτικά μαθήματα επενδύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων μουσικής πράξης (όπως σολφέζ, διεύθυνση φωνητικών συνόλων, πιανιστική συνοδεία, πιάνο-αρμονία κλπ) και προάγουν δεξιότητες που σχετίζονται με την μουσική πληροφορική και τεχνολογία (όπως μουσική παραγωγή, ηλεκτρονική μουσική, ηχοληψία, εκμάθηση μουσικών προγραμμάτων κ.ά.). Επιπλέον δίνεται η δυνατότητα για συμμετοχή σε μουσικά σύνολα ώστε να αναπτυχθούν οι δεξιότητές στη μουσική εκτέλεση. Επιπρόσθετα στην κατεύθυνση της σύνθεσης οι φοιτητές

μελετούν διαφορετικά ιστορικά στυλ και ασχολούνται με την πρωτότυπη μουσική δημιουργία (ΤΜΣ, Οδηγός Σπουδών, 2023).

Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών καταλήγει στην απονομή ενός τίτλου σπουδών που αντιστοιχεί σε ενιαίο πρόγραμμα πρώτου και δευτέρου κύκλου σπουδών με ενιαίο μεταπτυχιακό τίτλο (integrated master) και ενσωματωμένη παιδαγωγική επάρκεια, με δυνατότητα επιλογής μεταξύ δύο κατευθύνσεων σπουδών: Α) Κατεύθυνση Μουσικολογίας/Μουσικοπαιδαγωγικής και Β) Κατεύθυνση Σύνθεσης (ΤΜΣ, Οδηγός Σπουδών, 2023).

Στους βασικούς στόχους του προγράμματος σπουδών το ΤΜΣ συγκαταλέγονται τα παρακάτω:

Να παρέχει στους φοιτητές μια στέρεη βάση στη μουσική θεωρία, την ανάλυση και την ιστορία της μουσικής, από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή και να τους ενθαρρύνει να συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες, να δημιουργούν δικά τους μουσικά έργα και να εξελίσσουν τις δημιουργικές τους ικανότητες.

Να παρέχει γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση τεχνολογικών εργαλείων και λογισμικού που εφαρμόζονται στη μουσική παραγωγή, ηχογράφηση, επεξεργασία και διανομή, καθιστώντας τους φοιτητές ικανούς να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του σύγχρονου μουσικού περιβάλλοντος, καθώς και να εξασφαλίσει ότι οι φοιτητές θα αποκτήσουν πρακτικές δεξιότητες στην εκτέλεση-ερμηνεία μουσικών οργάνων και τη διεύθυνση φωνητικών ή ορχηστρικών συνόλων.

Να ενθαρρύνει την κατανόηση και την εκτίμηση της πολιτισμικής πολυμορφίας μέσα από τη μουσική, και να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ φοιτητών από διάφορα πολιτισμικά και μουσικά υπόβαθρα.

Συνοψίζοντας, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΜΣ του ΑΠΘ αποτελεί μια στέρεη βάση για τους φοιτητές που επιδιώκουν μια καριέρα στον χώρο της μουσικής, προσφέροντας τους όχι μόνο τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες, αλλά και τη δυνατότητα να αναπτύξουν έναν κριτικό τρόπο σκέψης, να εμβαθύνουν στην καλλιτεχνική τους έκφραση και να συνεισφέρουν δημιουργικά στον πολιτιστικό και κοινωνικό ιστό. Μέσω της συνεχούς συμμετοχής σε δραστηριότητες που συνδυάζουν τη μάθηση με την πρακτική εφαρμογή, οι φοιτητές είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του σύγχρονου επαγγελματικού περιβάλλοντος και να διακριθούν στον τομέα της μουσικής.

2.2. Πολιτική Ποιότητας του ΤΜΣ

Η πολιτική ποιότητας του ΤΜΣ είναι πλήρως εναρμονισμένη με αυτή του ΑΠΘ, εστιάζοντας στη διαρκή βελτίωση του προγράμματος σπουδών καθώς και του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου του, με στόχο την προσαρμογή στις σύγχρονες ακαδημαϊκές και ερευνητικές προκλήσεις (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Ένας από τους κύριους στόχους του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του ΤΜΣ είναι η παροχή υψηλού επιπέδου και ποιότητας σπουδών, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, η οποία επιδιώκεται μέσω του εκσυγχρονισμού, της πιστοποίησης και της διεθνοποίησης του προγράμματος σπουδών, της βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, της ικανοποίησης των αποφοίτων και της υποστήριξης της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, καθώς και της ποσοτικής και ποιοτικής επάρκειας του διδακτικού προσωπικού (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.).

Το ΤΜΣ επενδύει τόσο στην θεωρητική όσο και στην εφαρμοσμένη κάλυψη των πεδίων θεραπείας του τμήματος, ενισχύοντας την καλλιέργεια της ερευνητικής και δημιουργικής σκέψης, προσπαθώντας να επιτύχει τον σωστό συνδυασμό βάθους και εύρους γνώσεων. Η διαμόρφωση ενός προγράμματος σπουδών που να ενσωματώνει τόσο την θεωρητική όσο και την πρακτική εκπαίδευση είναι κρίσιμης σημασίας. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται όχι μόνο σε τεχνικές και αισθητικές πτυχές της μουσικής, αλλά και σε θέματα διοίκησης, επικοινωνίας και προώθησης, ενισχύοντας έτσι τις δεξιότητες τους πέραν του καθαρά μουσικού πεδίου (Green, 2008).

Παράλληλα, το ΤΜΣ ενθαρρύνει τη συμμετοχή των φοιτητών σε πρακτικές ασκήσεις, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και προγράμματα ανταλλαγής, προσφέροντας τους ευκαιρίες για ενασχόληση σε διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα βοηθώντας τους να αποκτήσουν επαγγελματικές εμπειρίες και να διαμορφώσουν δίκτυα επαγγελματικής επαφής (Gaunt & Westerlund, 2013).

Επιπλέον, η εξειδίκευση σε σύγχρονα και καινοτόμα αντικείμενα που αφορούν την κοινωνία και η διεξαγωγή έρευνας υψηλού επιπέδου διεθνώς, συμπληρώνουν τους στόχους του τμήματος. Η ανάπτυξη υψηλού επιπέδου έρευνας και η σύνδεσή της με το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών επιδιώκεται μέσω της αύξησης της χρηματοδότησης για έρευνα και

δημιουργία, της σύνδεσης της έρευνας με την εκπαίδευση των φοιτητών και της ενίσχυσης της κινητικότητας του προσωπικού (“ΤΜΣ: Πολιτική Ποιότητας ΤΜΣ”, χ.χ.). Η εμπλοκή των φοιτητών σε ερευνητικές δραστηριότητες ενισχύει την εκπαιδευτική εμπειρία τους και τους παρέχει πρακτικές δεξιότητες που θα τους φέρουν επιτυχώς στην αγορά εργασίας (Campbell & Barrett, 2013).

Η επίτευξη αυτών των στόχων αποτελεί κύρια προτεραιότητα του τμήματος και καθίσταται εφικτή μέσω του υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου των μελών του και της ενεργούς συμμετοχής των φοιτητών στις δράσεις του. Το ΤΜΣ επενδύει στη συνεχή επιμόρφωση και εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού του, προκειμένου να διασφαλίσει την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την αποτελεσματική προετοιμασία των φοιτητών. Η επίκαιρη και συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού ανταποκρίνεται στις ανάγκες μιας δυναμικής και εξελισσόμενης εκπαιδευτικής κοινότητας (Campbell & Barrett, 2013).

Μέσω αυτών των πολιτικών και δράσεων, το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, διασφαλίζει ότι οι απόφοιτοί του δεν αποτελούν απλά κατόχους ενός πτυχίου, αλλά είναι καλά προετοιμασμένοι και εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας στον τομέα της μουσικής (Gaunt & Westerlund, 2013).

Το ΤΜΣ εξασφαλίζει ότι διατηρεί και ενισχύει τα υψηλά εκπαιδευτικά πρότυπα που έχει θέσει, μέσω της εφαρμογής συστηματικών διαδικασιών εσωτερικών και εξωτερικών αξιολογήσεων και πιστοποιήσεων τόσο του τμήματος όσο και του προγράμματος σπουδών του (<https://www.ethaae.gr/el/>).

Συνολικά, η πολιτική ποιότητας του ΤΜΣ του ΑΠΘ αντιπροσωπεύει τη δέσμευση του στην παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης, την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας, τη συνεχή βελτίωση και την κοινωνική συνεισφορά, με στόχο την ανάπτυξη επαγγελματικών και δημιουργικών δεξιοτήτων για τους αποφοίτους του.

2.3. Τομείς Απασχόλησης αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ

Οι απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ διαθέτουν μια ευρεία γκάμα επιλογών στον τομέα της απασχόλησης, καθώς η μουσική επηρεάζει και καλύπτει ποικίλους τομείς και δραστηριότητες.

Το εύρος των επαγγελματικών ευκαιριών για τους αποφοίτους είναι μεγάλο και ποικίλο, και εξαρτάται από το πεδίο εξειδίκευσής τους, τις δεξιότητές τους και τις προσωπικές τους προτιμήσεις (Manturzevska, 1990). Ανάλογα με το είδος των μουσικών σπουδών τους, μπορούν να αναζητήσουν απασχόληση σε ποικίλους τομείς, όπως καταγράφονται παρακάτω (“ΤΜΣ: Περιγραφή”, χ.χ.):

Οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα της εκπαίδευσης, διδάσκοντας μουσική σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία γενικής παιδείας και μουσικά σχολεία στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και θεωρητικά της μουσικής και της σύνθεσης σε ωδεία και μουσικές σχολές.

Επίσης, οι απόφοιτοι της κατεύθυνσης σύνθεσης, έχουν όλα τα γνωστικά εφόδια για να συνθέσουν πρωτότυπη οργανική, φωνητική, ορχηστρική ή/και ηλεκτροακουστική μουσική για κινηματογραφικές, θεατρικές ή τηλεοπτικές ταινίες και διαφημίσεις ή να ασχοληθούν με την ενορχήστρωση μουσικών έργων για διάφορες παραγωγές.

Επιπλέον, οι απόφοιτοι του τμήματος, μετά τη λήψη του πτυχίου τους είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τεχνολογίες μουσικής, ήχου και πολυμέσων είτε για να τα αξιοποιήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία ως καθηγητές, είτε απασχολούμενοι στο χώρο της μουσικής παραγωγής. Η απασχόληση στον τομέα της μουσικής παραγωγής και επεξεργασίας του ήχου μπορεί να περιλαμβάνει τόσο τεχνικές όσο και δημιουργικές δεξιότητες, καθώς μπορούν αναλάβουν την ηχοληψία ή την ηχογράφιση σε στούντιο ηχογραφήσεων ή σε ζωντανές εκδηλώσεις. Επίσης, μπορούν να αναλάβουν την ηλεκτρονική ενορχήστρωση και την ηλεκτρονική σύνθεση ήχου για έργα που αναλαμβάνουν καθώς και τη μίξη του ήχου και το mastering.

Οι απόφοιτοι του τμήματος που έχουν επιλέξει τη σχετική εκπαίδευση, μπορούν να εργαστούν στον τομέα της μουσικοθεραπείας, διοργανώνοντας ή/και συμμετέχοντας σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής μουσικής αγωγής. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να αξιοποιούν τη μουσική ως εργαλείο για τη βελτίωση της ψυχικής και σωματικής υγείας των ατόμων, εργαζόμενοι σε διάφορα θεραπευτικά κέντρα όπως νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης και ιδιωτικά κέντρα.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, για τους αποφοίτους που ενδιαφέρονται για την έρευνα και την ακαδημαϊκή πορεία, υπάρχει η δυνατότητα να συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα, να διδάξουν σε πανεπιστήμια και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, και να συνεισφέρουν στην

παραγωγή νέας γνώσης στον τομέα της μουσικής, συμμετέχοντας σε συνέδρια, δημοσιεύοντας εργασίες και συγγράφοντας βιβλία.

Οι απόφοιτοι με δυνατότητες στην γραπτή έκφραση και την κριτική σκέψη μπορούν να εργαστούν ως μουσικοί δημοσιογράφοι ή κριτικοί, αναλύοντας και παρουσιάζοντας μουσικά έργα, καλλιτέχνες και τάσεις στο κοινό μέσα από διάφορα μέσα ενημέρωσης, όπως εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικοί σταθμοί, ιστοσελίδες, blogs παρέχοντας κριτικές, αφιερώματα και αναλύσεις.

Τέλος, οι απόφοιτοι, με τη λήψη του πτυχίου τους θα είναι σε θέση να αναλάβουν τη διεύθυνση μουσικών συνόλων και να απασχοληθούν με βοηθητικούς και συμβουλευτικούς ή συντονιστικούς ρόλους σε φορείς και προγράμματα που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μουσικής, και στον ευρύτερο χώρο του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής παραγωγής.

Η ευελιξία και η διαθεματική προσέγγιση είναι κλειδιά για την επιτυχία στον σύγχρονο εργασιακό κόσμο, όπου η μουσική συναντά την τεχνολογία, την ψυχολογία, την εκπαίδευση και πολλά άλλα πεδία. Η συνεχής ανάπτυξη και επιμόρφωση, μαζί με την ενεργή συμμετοχή στην επαγγελματική κοινότητα και τη δικτύωση, ενισχύουν τις πιθανότητες για μια ικανοποιητική και διαρκή καριέρα (Okolie, Nwosu & Mlanga, 2019).

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Μεθοδολογία

3.1. Στόχοι-ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ. Μελετήθηκε επίσης ο βαθμός στον οποίο οι απόφοιτοι βρίσκουν εργασία που ανταποκρίνεται στις γνώσεις και δεξιότητες τους και ο βαθμός ευχαρίστησης από την εργασία. Τέλος, διερευνήθηκαν οι προβλεπτικοί παράγοντες της εύρεσης εργασίας που ανταποκρίνονται στις γνώσεις και τις δεξιότητες των αποφοίτων και της ευχαρίστησης από την εργασία. Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι:

- 1) Σε ποιο βαθμό οι απόφοιτοι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απορροφώνται επαγγελματικά;
- 2) Σε ποιο βαθμό οι απόφοιτοι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης βρίσκουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ και σε ποιο βαθμό η εργασία αυτή τους ευχαριστεί;
- 3) Ποιοι είναι οι προβλεπτικοί παράγοντες που οδηγούν τους απόφοιτους του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης να βρουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες τους που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ και να βρουν εργασία που τους ευχαριστεί;

3.2. Σχεδιασμός έρευνας

Η ερευνητική στρατηγική της παρούσας έρευνας είναι η πρωτογενής, ποσοτική συγχρονική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων κυρίως με ερωτήσεις κλειστού αλλά και ορισμένων ανοικτού τύπου. Η πρωτογενής συγχρονική έρευνα θεωρήθηκε κατάλληλη για την απευθείας μελέτη του ερευνητικού προβλήματος, μέσα από τις απόψεις των συμμετεχόντων για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο μελέτης (Bryman & Αιδίνης, 2017) και συγκεκριμένα μελετήθηκαν οι αντιλήψεις των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ για την επαγγελματική τους απορρόφηση και τον βαθμό στον οποίο αξιοποιούν, στην κύρια εργασία τους, τις γνώσεις και τις δεξιότητές που απέκτησαν στη διάρκεια φοίτησής τους στο ΑΠΘ τους καθώς και τον βαθμό

στον οποίο αυτή η εργασία τους ευχαριστεί. Επιπλέον, η ποσοτική έρευνα θεωρήθηκε κατάλληλη καθώς οι έννοιες που μελετώνται είναι μετρήσιμες (Cohen, Manion & Morrison, 2007). Συγκεκριμένα, η επαγγελματική απορρόφηση μετρήθηκε με το ποσοστό εύρεσης εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης, ενώ ο βαθμός εύρεσης εργασίας η οποία τους ευχαριστεί και στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο ΤΜΣ με αντίστοιχες ερωτήσεις ισοδιαστημικής κλίμακας. Επιπλέον, η ποσοτική έρευνα είναι κατάλληλη για ανίχνευση συσχετισμών και σχέσεων αιτίας-αποτελέσματος μεταξύ εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών (Muijs, 2011). Εξαρτημένες μεταβλητές θεωρούνται: 1) η αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία, 2) η ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας. Ανεξάρτητες μεταβλητές θεωρούνται: 1) τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, 2) τα στοιχεία σπουδών, 3) τα στοιχεία τρέχουσας εργασιακής απασχόλησης και 4) ο ρόλος του προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ. Επιπλέον, εκτός από την σχέση μεταξύ ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών, μελετήθηκε και η προβλεπτική αξία των ανεξάρτητων μεταβλητών στις εξαρτημένες, με χρήση μοντέλων πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης, προκειμένου να αναδειχθούν οι σημαντικότεροι προγνωστικοί παράγοντες και να αποφευχθεί το φαινόμενο της σύγχυσης, δηλαδή της ύπαρξης ψευδών συσχετίσεων (Field, 2017). Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι χρησιμοποιήθηκαν και 2 ερωτήσεις ανοικτού τύπου για το γνωστικό αντικείμενο που πιστεύουν οι απόφοιτοι ότι θα ήταν χρήσιμο να μελετάται αναλυτικότερα στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ, ώστε να υπάρχει καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας καθώς επίσης και για τα προτεινόμενα θέματα συζήτησης με άλλους αποφοίτους του ΤΜΣ. Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου χρησιμοποιήθηκαν για να δοθεί μεγαλύτερη ελευθερία στους αποφοίτους του ΤΜΣ να εκφράσουν ελεύθερα την άποψή τους και με τον τρόπο αυτό να εξαχθούν περισσότερα στοιχεία για το υπό μελέτη θέμα (Willig & Stainton-Rogers, 2017).

3.3. Διαδικασία, Μέθοδος και Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε ανώνυμα με ερωτηματολόγιο που κατασκευάστηκε στο λογισμικό Lime Survey και προωθήθηκε ηλεκτρονικά στα διαθέσιμα email των αποφοίτων. Για την κατασκευή του ερωτηματολογίου μελετήθηκε σχετική βιβλιογραφία και χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια από αντίστοιχες μελέτες Γραφείων Διασύνδεσης των

ΑΕΙ, οι ερωτήσεις των οποίων επικαιροποιήθηκαν ώστε να είναι συμβατές με τις ανάγκες της παρούσας έρευνας. Κατά την πιλοτική φάση, ζητήθηκαν σχόλια σχετικά με το περιεχόμενο, τη διατύπωση και τον προσδιορισμό του χρόνου που απαιτείται για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Αρκετά στοιχεία επικοινωνίας δεν ήταν επικαιροποιημένα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ζητήθηκε, τηλεφωνικά, έγκυρο email για αποστολή του συνδέσμου του ερωτηματολογίου. Αρχικά η ανταπόκριση δεν ήταν η αναμενόμενη, οπότε ακολούθησαν τέσσερις επαναποστολές του ηλεκτρονικού μηνύματος για παρότρυνση για συμμετοχή στην έρευνα. Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε την περίοδο 22/12/2023 έως 16/03/2023 και η μέθοδος συλλογής χαρακτηρίζεται ως ευκαιριακή καθώς στην έρευνα συμμετείχαν απόφοιτοι στους οποίους η ερευνήτρια είχε πρόσβαση επικοινωνίας (Creswell & Creswell, 2018). Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, το δείγμα θεωρείται αντιπροσωπευτικό καθώς στην έρευνα συμμετείχε το 64,3% του πληθυσμού (189 από τους 294 αποφοίτους της περιόδου 2018-2023).

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε αποτελούνταν από 41 ερωτήσεις, και χωρίστηκε σε 8 ενότητες:

1) Δημογραφικά στοιχεία: Η ενότητα περιλαμβάνει 3 ερωτήσεις (1 σύντομης απάντησης, 2 κλειστού τύπου) σχετικά με το φύλο, την ηλικία και τον τόπο διαμονής.

2) Στοιχεία σπουδών: Η ενότητα περιλαμβάνει 7 ερωτήσεις (5 κλειστού τύπου, 2 σύντομης απάντησης) σχετικά με το έτος εισαγωγής και αποφοίτησης, τον βαθμό πτυχίου, την συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ, σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ, την ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών και την συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου.

3) Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση: Η ενότητα περιλαμβάνει 3 ερωτήσεις (1 πολλαπλής επιλογής, 2 κλειστού τύπου) σχετικά με τους βασικούς λόγους που οδήγησαν τους αποφοίτους να συνεχίσουν τις σπουδές τους μετά την αποφοίτησή τους, εάν αυτές οι σπουδές ήταν συναφείς με το αντικείμενο του ΤΜΣ καθώς επίσης και σχετικά με το ανώτερο επίπεδο σπουδών που έχουν ολοκληρώσει.

4) Σημερινή κατάσταση απασχόλησης: Η ενότητα περιλαμβάνει 3 ερωτήσεις (κλειστού τύπου) σχετικά με τρέχουσα εργασιακή κατάσταση (πλήρης, μερική, ανεργία), τον τόπο εργασίας και τον πρωταρχικό στόχο των αποφοίτων για αντικείμενο εργασίας.

5) Απασχολούμενοι: Η ενότητα αναφέρεται στους εργαζομένους πλήρους και μερικής απασχόλησης και περιλαμβάνει 7 ερωτήσεις (1 πολλαπλής, 4 κλειστού τύπου, 2 διατακτικές) σχετικά με το καθεστώς της εργασίας τους (δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα), το αντικείμενο της σημερινής εργασίας τους, τα αντικείμενα απασχόλησης σε παραπάνω από μία (1) εργασίες, το χρονικό διάστημα που χρειάστηκε για να απορροφηθούν επαγγελματικά, τον τρόπο εύρεσης εργασίας και σχετικά με τον βαθμό στον οποίο η εργασία που βρήκανε είναι αντάξια των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους και εάν είναι ευχαριστημένοι από την τρέχουσα εργασία τους (χρήση 2 ερωτήσεων διαστημικής κλίμακας 1-10, όπου 1=Καθόλου και 10=Πάρα πολύ).

6) Άνεργοι: Η ενότητα αναφέρεται στους άνεργους και άεργους και περιλαμβάνει 4 ερωτήσεις (2 πολλαπλής, 2 κλειστού τύπου) σχετικά με την διάρκεια ανεργίας, τους λόγους που θεωρούν οι απόφοιτοι ότι έμειναν άνεργοι, τους τρόπους με τους οποίους αναζητούν εργασία και αν έχουν εργαστεί στο παρελθόν.

7) Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ: Η ενότητα περιλαμβάνει 10 ερωτήσεις εκ των οποίων οι 9 είναι διαστημικής κλίμακας από 1-10 (1=Καθόλου, 10=Πάρα πολύ) σχετικά με τον βαθμό στον οποίο το πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ έδωσε στους αποφοίτους τα απαραίτητα εφόδια για την αγορά εργασίας και όσον αφορά τις παρεχόμενες γνώσεις και δεξιότητες αλλά και όσον αφορά την διασύνδεση με την αγορά εργασίας. Η αξιοπιστία της κλίμακας ήταν ικανοποιητική με τιμή 0,793 με χρήση του συντελεστή Cronbach Alpha, γεγονός που υποδηλώνει σταθερότητα στις μετρήσεις (Γαλάνης, 2013). Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε και μία (1) ερώτηση ανοιχτού τύπου σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο που πιστεύουν οι απόφοιτοι ότι θα ήταν χρήσιμο να μελετάται αναλυτικότερα στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ, ώστε να υπάρχει καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.

8) Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ: Η ενότητα περιλαμβάνει 4 ερωτήσεις (2 κλειστού τύπου, 1 πολλαπλής επιλογής, 1 ανοιχτού τύπου) σχετικά με την προθυμία των αποφοίτων να επικοινωνήσουν στο μέλλον με τους αποφοίτους και το ΤΜΣ για θέματα που αφορούν την επαγγελματική τους κατάσταση, τους επιθυμητούς τρόπους επικοινωνίας και τα προτεινόμενα υποψήφια θέματα συζήτησης με τους αποφοίτους.

Τέλος, ως προς την εγκυρότητα το ερωτηματολόγιο μπορεί να θεωρηθεί έγκυρο ως προς την φαινομενική εγκυρότητα, καθώς όσοι το συμπλήρωσαν το θεώρησαν κατάλληλο για τον σκοπό της έρευνας ως προς την εγκυρότητα περιεχομένου, δηλαδή ότι καλύπτει σε επαρκή βαθμό τις πτυχές του υπό μελέτη θέματος (Γαλάνης, 2013).

3.4. Συμμετέχοντες

Πληθυσμός της έρευνας θεωρείται το σύνολο των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ την περίοδο 2018-2023 και ανέρχεται συνολικά στους 294 αποφοίτους. Στην έρευνα συμμετείχαν 189 απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ, μέσης ηλικίας 31 ετών στην πλειοψηφία τους γυναίκες, οι οποίοι διαμένουν στην Ελλάδα και κυρίως στην Θεσσαλονίκη. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες εισήχθησαν στη σχολή την περίοδο 2011-2018 και αποφοίτησαν την περίοδο 2020-2023 με βαθμό πτυχίου «Λίαν καλώς» και μέση διάρκεια σπουδών τα 7,5 έτη. Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων έχει ολοκληρώσει και άλλες μουσικές σπουδές, ενώ λίγο περισσότεροι από τους μισούς συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά την διάρκεια σπουδών στο ΤΜΣ. Οι περισσότεροι απόφοιτοι συνέχισαν τις σπουδές τους μετά την απόκτηση πτυχίου σε αντικείμενο συναφές με το ΤΜΣ, απέκτησαν μεταπτυχιακό και δήλωσαν ότι ο σημαντικότερος λόγος της συνέχισης των σπουδών ήταν η διεύρυνση της ακαδημαϊκής πορείας και η ενίσχυση των γνώσεων. Αναλυτικά στοιχεία για την σύσταση του δείγματος παρουσιάζονται στο κεφάλαιο των αποτελεσμάτων στην ενότητα της Περιγραφικής Στατιστικής.

3.5. Ανάλυση δεδομένων και στατιστικές μέθοδοι

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε στο στατιστικό πρόγραμμα IBM SPSS με παράλληλη χρήση του Microsoft Office Excel για την κωδικοποίηση των δεδομένων. Χρησιμοποιήθηκαν σχετικές συχνότητες και συχνότητες για τις κατηγορικές μεταβλητές καθώς επίσης και μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, ελάχιστες και μέγιστες τιμές για τις ποσοτικές μεταβλητές. Πραγματοποιήθηκαν διμεταβλητές μη παραμετρικές αναλύσεις για έλεγχο της επίδρασης των ανεξάρτητων μεταβλητών (δημογραφικά χαρακτηριστικά, στοιχεία σπουδών, στοιχεία τρέχουσας εργασιακής απασχόλησης, ρόλος του προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ) στις εξαρτημένες (αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία, ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας). Οι μη παραμετρικοί έλεγχοι χρησιμοποιήθηκαν λόγω μη ύπαρξη κανονικής κατανομής στις εξαρτημένες μεταβλητές (Πίνακας 5.1) η οποία ελέγχθηκε με χρήση του Shapiro Wilk test. Αναλυτικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, χρησιμοποιήθηκαν οι μη παραμετρικοί έλεγχοι α) Spearman (για

έλεγχο συσχέτισης με ποσοτικές μεταβλητές), β) Mann Whitney (για σύγκριση μέσων βαθμών μεταξύ 2 ανεξάρτητων δειγμάτων), γ) Kruskal Wallis (για σύγκριση μέσων βαθμών 3 και περισσότερων ανεξάρτητων δειγμάτων). Οι προβλεπτικοί παράγοντες της αξιοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία και της ευχαρίστησης από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας ελέγχθηκαν με χρήση μοντέλων πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης όπου χρησιμοποιήθηκαν ως ανεξάρτητες μεταβλητές μόνο όσες εμφάνισαν γραμμικότητα με τις εξαρτημένες. Χρησιμοποιήθηκαν ψευδομεταβλητές για την είσοδο των κατηγορικών μεταβλητών στα μοντέλα τα οποία ελέγχθηκαν για πολυσυγγραμμικότητα ($VIF < 3$) και για τον βαθμό προσαρμογής τους (R^2) (Field, 2017).

Πίνακας 3.1: Έλεγχος κανονικότητας

Παράγοντας	W (142)	p-value
Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία	0,915	<0,001
Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασία	0,885	<0,001

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Ανάλυση αποτελεσμάτων

4.1. Περιγραφική στατιστική

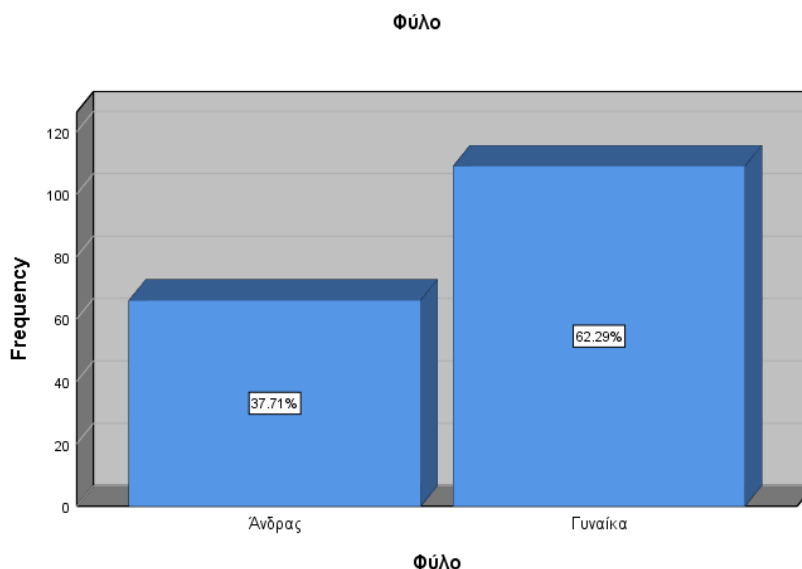
4.1.1. Δημογραφικά στοιχεία

Στον Πίνακα 4.2 (Γραφήματα 4.1-4.3) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των δημογραφικών στοιχείων του δείγματος που αποτελείται από 189 συμμετέχοντες, απόφοιτους του ΤΜΣ.

Πίνακας 4.2: Δημογραφικά στοιχεία

Κατηγορική μεταβλητή	Κατηγορία	N	%
Φύλο	Άνδρας	66	37,71
	Γυναίκα	109	62,29
Τόπος διαμονής	Αθήνα	20	11,24
	Θεσσαλονίκη	82	46,07
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	45	25,28
	Εξωτερικό (Ευρωπαϊκή Ένωση)	25	14,04
	Εξωτερικό (ΗΠΑ)	1	0,56
	Εξωτερικό (Λοιπές χώρες)	5	2,81
Ποσοτική μεταβλητή	Ελάχιστη- μέγιστη	M.O.	T.A
Ηλικία	24-53	31,34	6,14

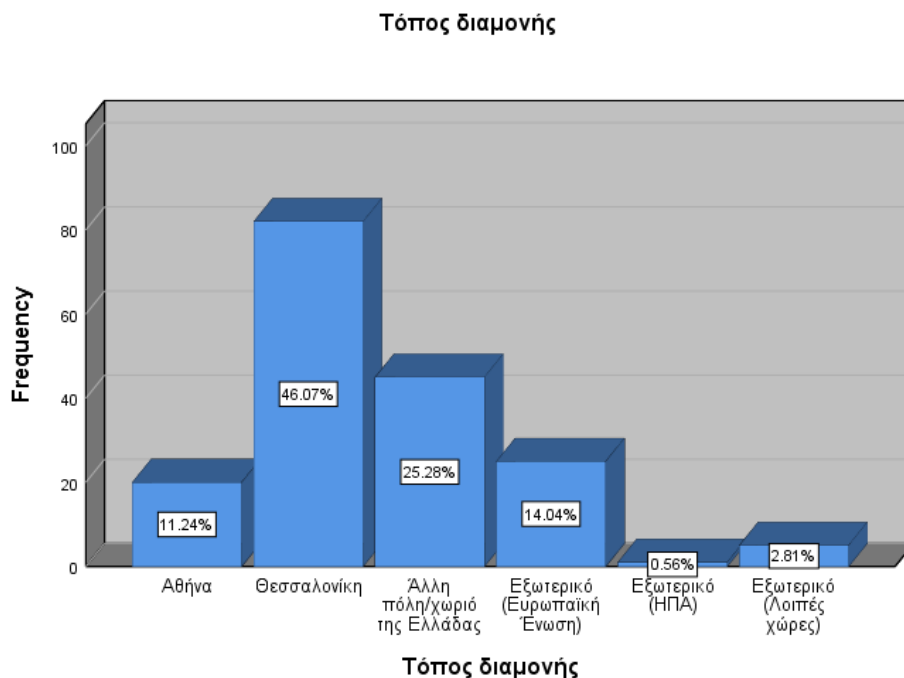
Σχετικά με το φύλο το 62,29% ($N=109$) των ερωτηθέντων είναι γυναίκες ενώ το 37,71% ($N=66$) είναι άνδρες.

Γράφημα 4.1: Φύλο

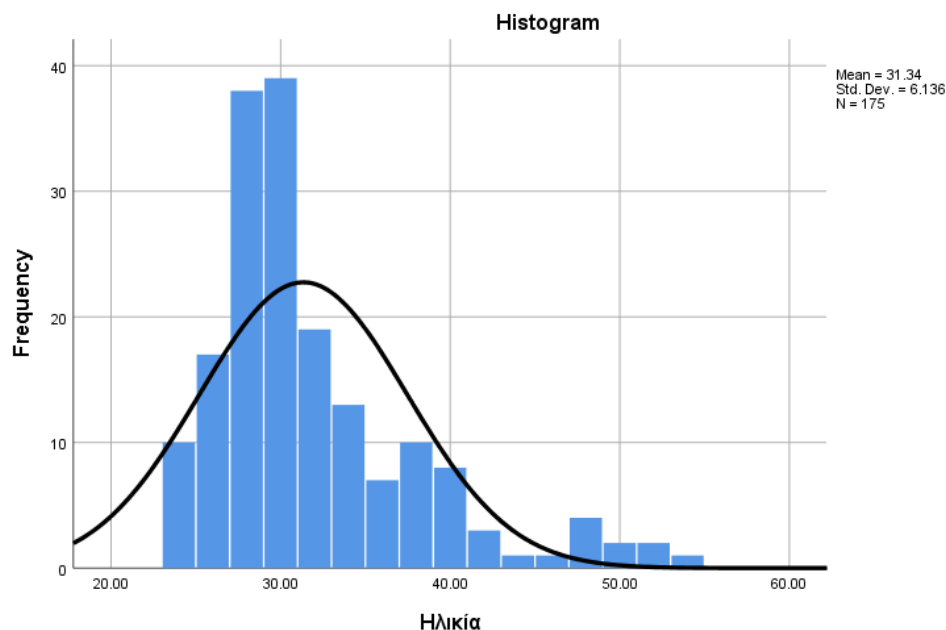
Αναφορικά με τον τόπο διαμονής το 46,07% ($N=82$) των συμμετεχόντων είναι κάτοικοι Θεσσαλονίκης, το 11,24% ($N=20$) της Αθήνας, το 25,28% ($N=45$) μένουν σε κάποια άλλη

πόλη/χωριό της Ελλάδας, το 14,04% ($N=25$) κατοικούν σε χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 0,56% ($N=1$) στις ΗΠΑ και το 2,81% ($N=5$) διαμένουν σε λοιπές χώρες του εξωτερικού.

Γράφημα 4.2: Τόπος διαμονής

Όσον αφορά την ηλικία οι απόφοιτοι ΤΜΣ κατά μέσο όρο είναι 31 ετών ($M.O.=31,34$, $T.A.=6,14$), με τον μικρότερο συμμετέχοντα να είναι 24 ετών και τον μεγαλύτερο 53.

Γράφημα 4.3: Ηλικία

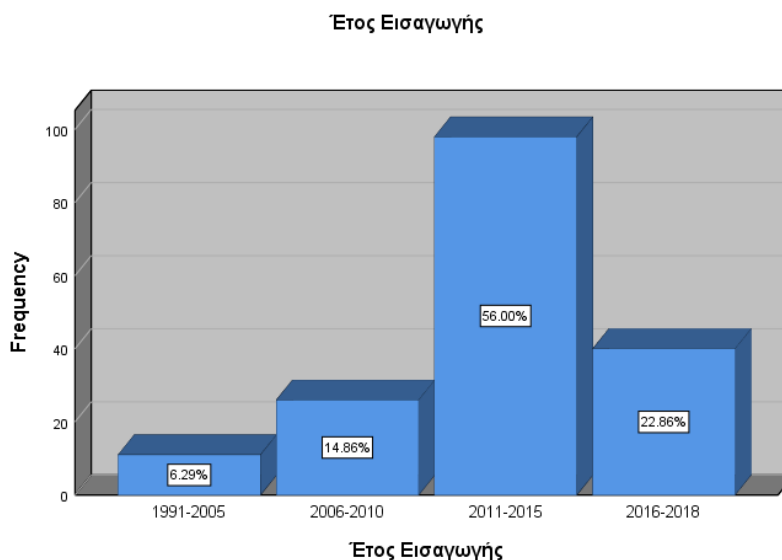
4.1.2. Στοιχεία σπουδών

Ο Πίνακας 4.3 (Γραφήματα 4.4-4.11) παρουσιάζει τα στοιχεία σπουδών των αποφοίτων ΤΜΣ.

Πίνακας 4.3: Στοιχεία σπουδών

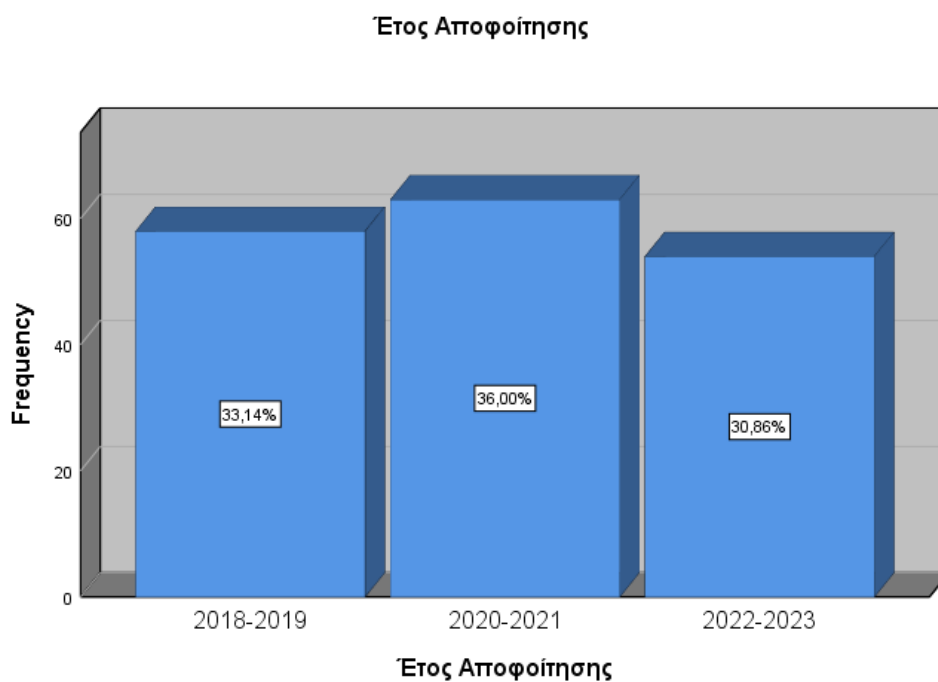
Κατηγορική μεταβλητή	Κατηγορία	N	%
Έτος Εισαγωγής	1991-2005	11	6,29
	2006-2010	26	14,86
	2011-2015	98	56,00
	2016-2018	40	22,86
Έτος Αποφοίτησης	2018-2019	56	33,14
	2020-2021	63	36,00
	2022-2023	54	30,86
Βαθμός πτυχίου	Άριστα (8.50 και άνω)	60	34,29
	Λίαν καλώς (6.50-8.49)	115	65,71
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	72	41,14
	Ναι	103	58,86
Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	159	90,86
	Ναι	16	9,14
Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)	Όχι	18	10,29
	Ναι	157	89,71
Συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου	Όχι	77	44,00
	Ναι	98	56,00
Ποσοτική μεταβλητή	Ελάχιστη-μέγιστη		
Διάρκεια σπουδών σε έτη	3-31	7,67	3,52

Σχετικά με το έτος εισαγωγής το 56,00% ($N=98$) των συμμετεχόντων είχαν εισαχθεί στο ΤΜΣ τη χρονική περίοδο 2011-2015, το 22,86% ($N=40$) τη χρονική περίοδο 2016-2018, το 14,86% ($N=26$) τη χρονική περίοδο 2006-2010 και το 6,29% ($N=11$) τη χρονική περίοδο 1991-2005.

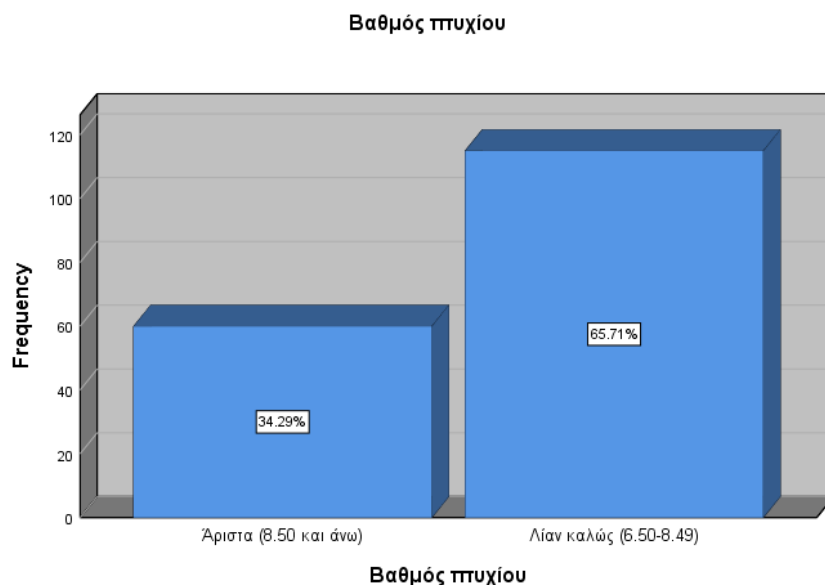
Γράφημα 4.4: Έτος εισαγωγής

Όσον αφορά το έτος αποφοίτησης το 36,00% ($N=63$) των ερωτηθέντων αποφοίτησαν τα έτη 2020-2021, το 33,14% ($N=58$) τα έτη 2018-2019 και το 30,86% ($N=54$) τα έτη 2022-2023.

Γράφημα 4.5: Έτος αποφοίτησης

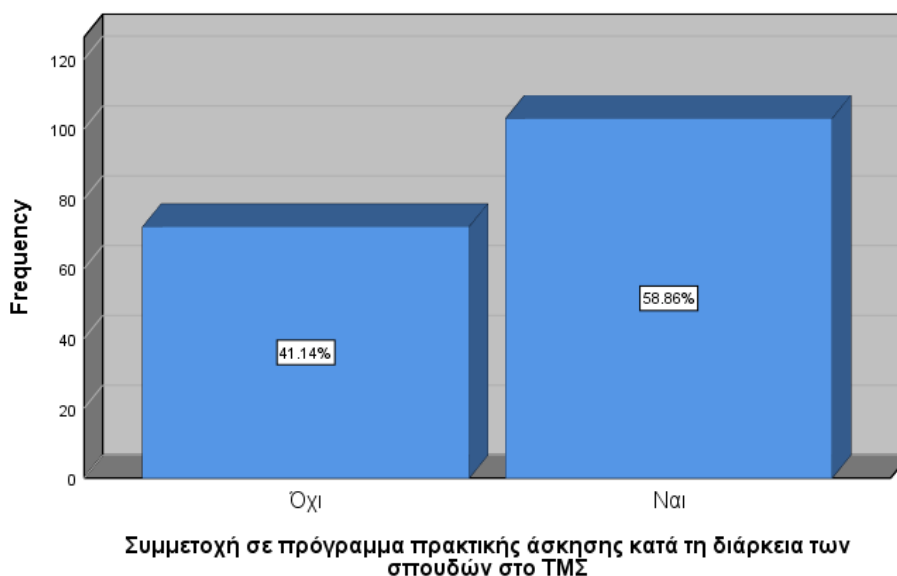
Αναφορικά με το βαθμό πτυχίου το 65,71% ($N=115$) αποφοίτησαν με βαθμό «Λίαν καλώς» (6,50-8,49) και το 34,29% ($N=60$) με βαθμό «Άριστα» (8,50 και άνω).

Γράφημα 4.6: Βαθμός πτυχίου

Όσον αφορά τη συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών τους το 58,86% ($N=103$) των απόφοιτων απάντησαν πως είχαν συμμετάσχει ενώ το 41,14% ($N=72$) δεν έχουν τέτοια εμπειρία.

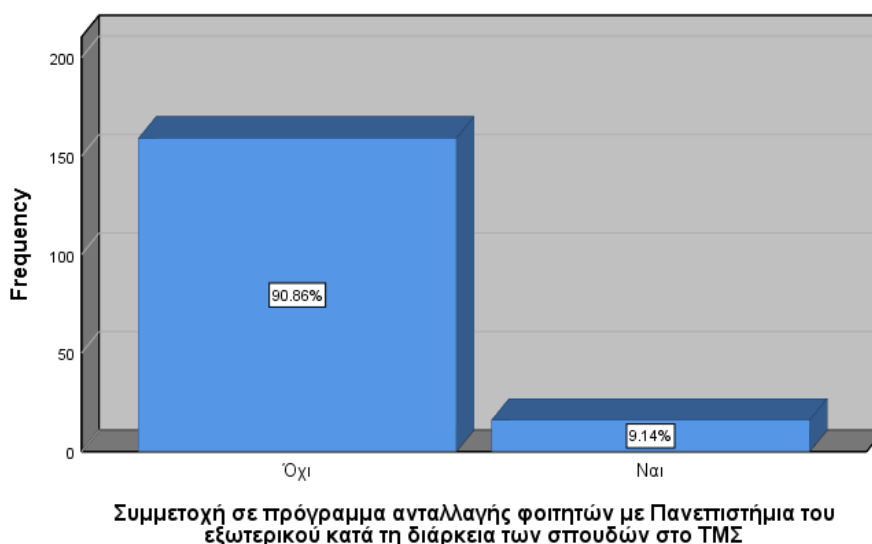
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ

Γράφημα 4.7: Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ

Σχετικά με πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού το 90,86% ($N=159$) των ερωτηθέντων δεν είχαν συμμετάσχει ενώ το 9,14% ($N=16$) είχαν μπει σε ανάλογο πρόγραμμα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

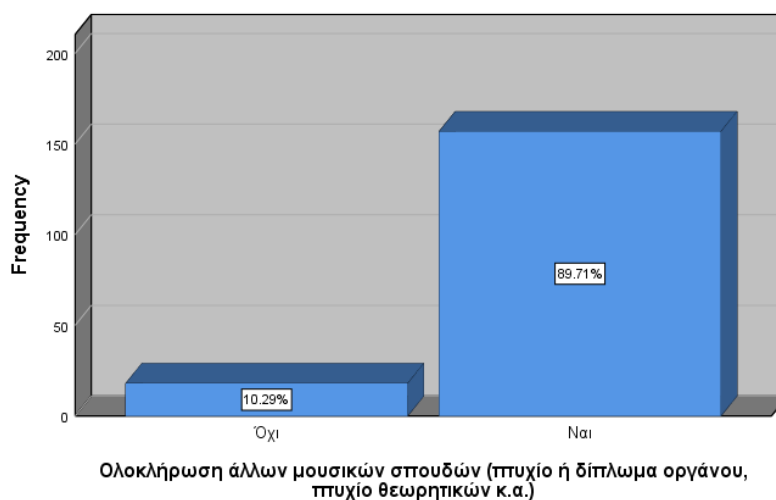
Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ

Γράφημα 4.8: Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ

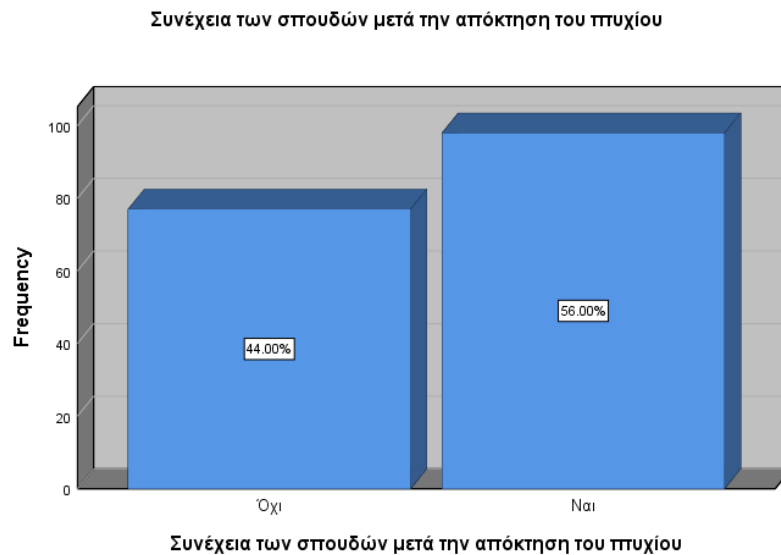
Αναφορικά με ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών το 89,71% ($N=157$) έχουν πάρει πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α. ενώ το 10,29% ($N=18$) δεν έχουν πραγματοποιήσει τέτοιες σπουδές.

Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)

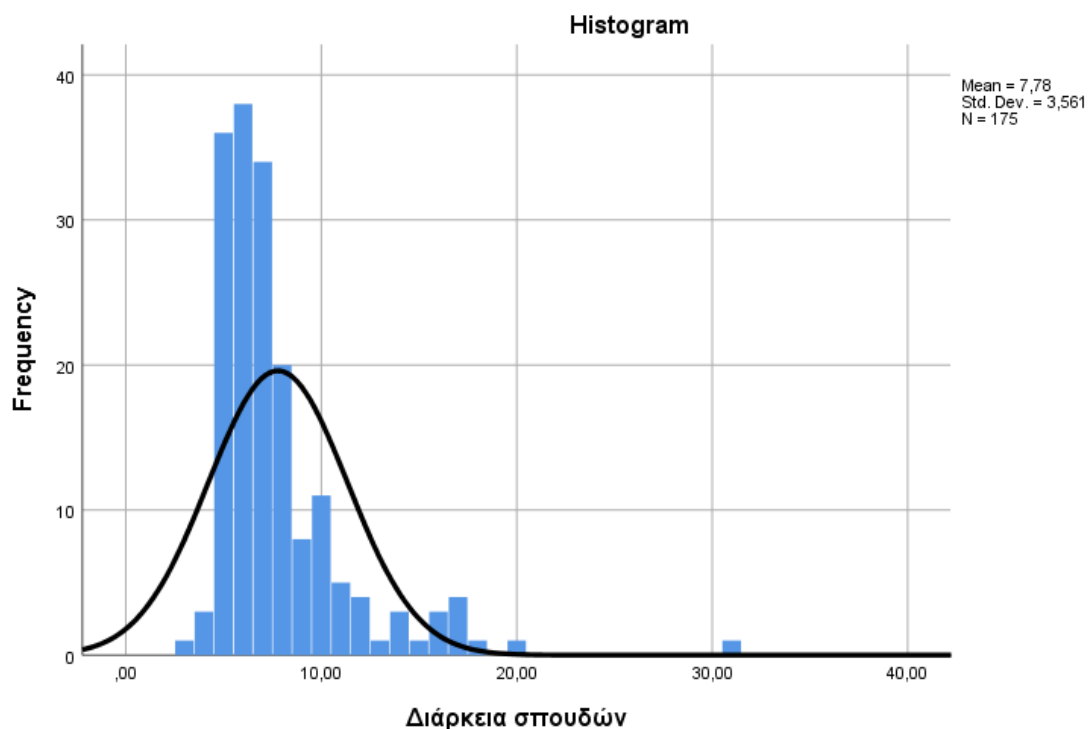
Γράφημα 4.9: Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)

Όσον αφορά τη συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου το 56,00 % (N=98) των αποφοίτων απάντησαν πως συνέχισαν τις σπουδές τους σε αντίθεση με το υπόλοιπο 44,00 % (N=77).

Γράφημα 4.10: Συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου

Οι συμμετέχοντες κατά μέσο όρο σπούδασαν 7,78 έτη ($T.A. = 3,56$) με το εύρος της διάρκειας σπουδών να κυμαίνεται από τα 3 έως τα 31 έτη.

Γράφημα 4.11: Διάρκεια σπουδών

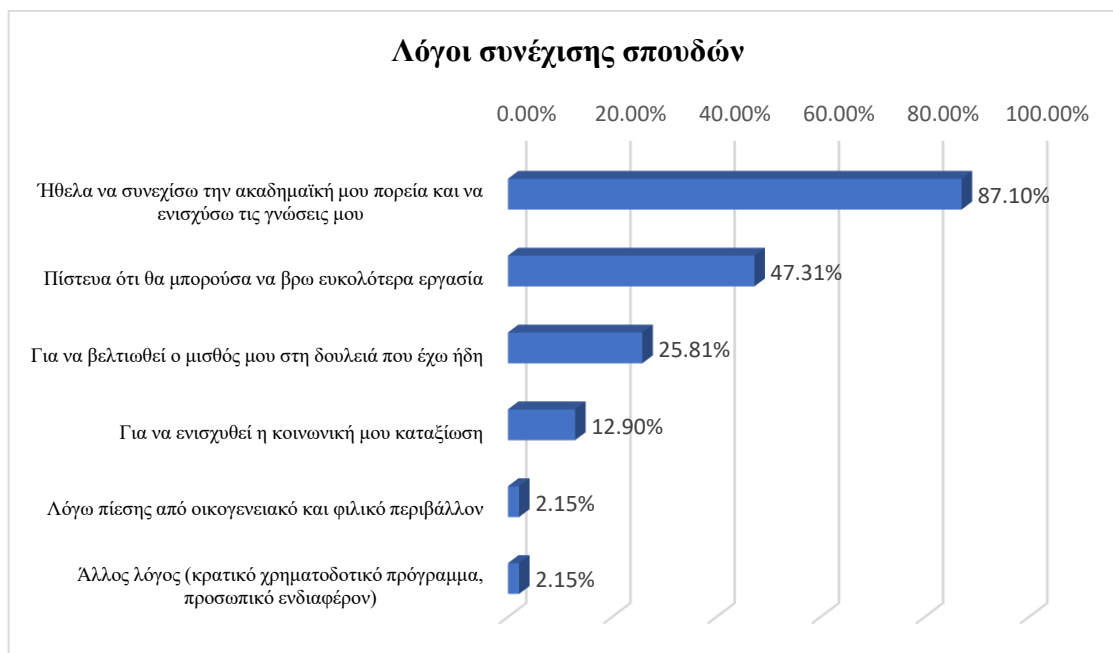
4.1.3. Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση

Στον Πίνακα 4.4 (Γραφήματα 4.12-4.14) παρουσιάζονται οι απαντήσεις των αποφοίτων ΤΜΣ σχετικά με τη συνέχιση σπουδών.

Πίνακας 4.4: Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση

Ερώτηση	Κατηγορία	N	%
Λόγοι συνέχισης σπουδών	Ήθελα να συνεχίσω την ακαδημαϊκή μου πορεία και να ενισχύσω τις γνώσεις μου	81	87,10
	Πίστευα ότι θα μπορούσα να βρω ευκολότερα εργασία	44	47,31
	Για να βελτιωθεί ο μισθός μου στη δουλειά που έχω ήδη	24	25,81
	Για να ενισχυθεί η κοινωνική μου καταξίωση	12	12,90
	Λόγω πίεσης από οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον	2	2,15
	Άλλος λόγος (κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα, προσωπικό ενδιαφέρον)	2	2,15
Το αντικείμενο των σπουδών που συνέχισα είναι συναφές με το ΤΜΣ	Όχι	19	20,43
	Ναι	74	79,57
Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών	2ο πτυχίο	14	15,05
	Μεταπτυχιακό	76	81,72
	Διδακτορικό	3	3,23

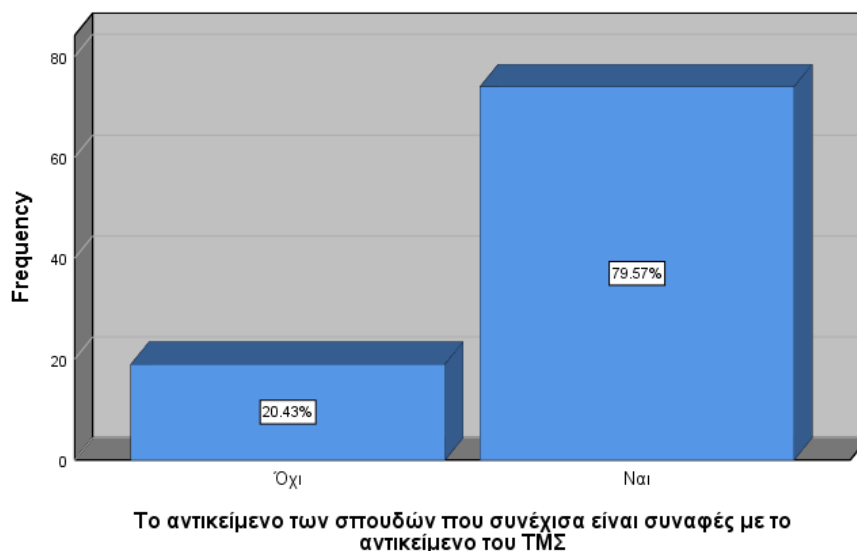
Το 87,10% ($N=81$) των συμμετεχόντων πήραν αυτήν την απόφαση γιατί ήθελαν να συνεχίσουν την ακαδημαϊκή τους πορεία και να ενισχύσουν τις γνώσεις τους, το 47,31% ($N=44$) πίστευαν ότι θα μπορούσαν να βρουν ευκολότερα εργασία, το 25,81% ($N=24$) συνέχισαν τις σπουδές για να βελτιωθεί ο μισθός τους στη δουλειά που είχαν ήδη, το 12,90% ($N=12$) για να ενισχυθεί η κοινωνική τους καταξίωση και με το ίδιο ποσοστό των 2,15% ($N=2$) συνέχισαν τις σπουδές τους λόγω πίεσης που δέχθηκαν από το οικογενειακό/φιλικό περιβάλλον ή για κάποιον άλλο λόγο (κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα, προσωπικό ενδιαφέρον).

Γράφημα 4.12: Λόγοι συνέχισης σπουδών

Το 79,57% ($N=74$) των συμμετεχόντων συνέχισαν τις σπουδές τους πάνω σε ένα αντικείμενο που είναι συναφές με το αντικείμενο του ΤΜΣ ενώ το 20,43% ($N=19$) διάλεξαν κάποιο άλλο.

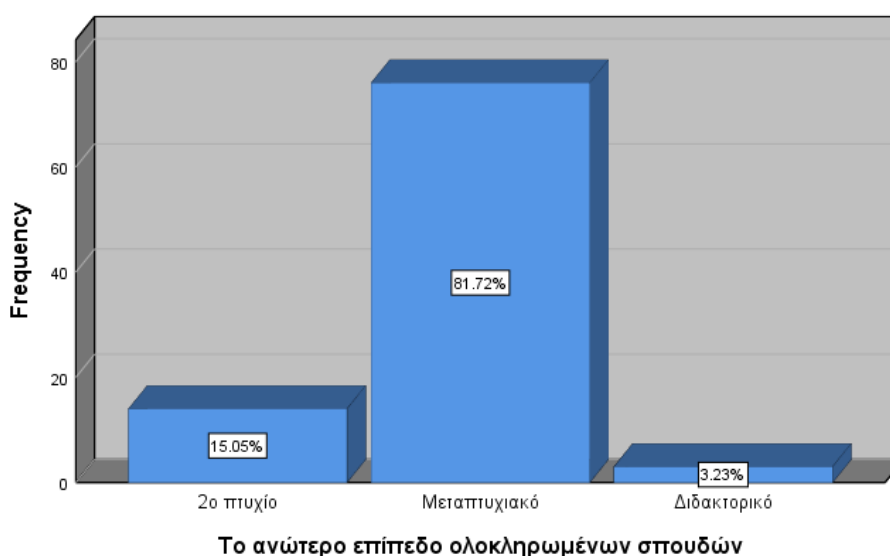
Το αντικείμενο των σπουδών που συνέχισα είναι συναφές με το αντικείμενο του ΤΜΣ

Γράφημα 4.13: Συνάφεια του αντικείμενου σπουδών με το αντικείμενο του ΤΜΣ

Όσον αφορά το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών των αποφοίτων το 81,72% ($N=76$) είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού, το 15,05% ($N=14$) έχουν 2ο πτυχίο και το 3,23% ($N=3$) κατέχουν διδακτορικό τίτλο σπουδών.

Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών

Γράφημα 4.14: Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών

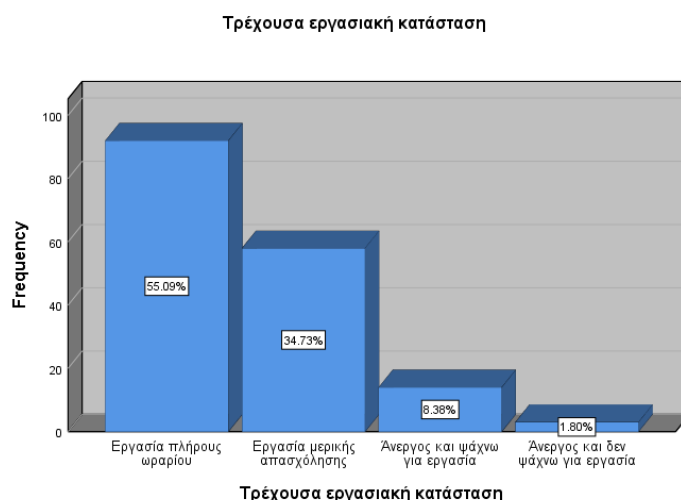
4.1.4. Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης

Ο Πίνακας 4.5 (Γράφημα 4.15-4.17) παρουσιάζει τις απαντήσεις των αποφοίτων ΤΜΣ σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης τους.

Πίνακας 4.5: Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης

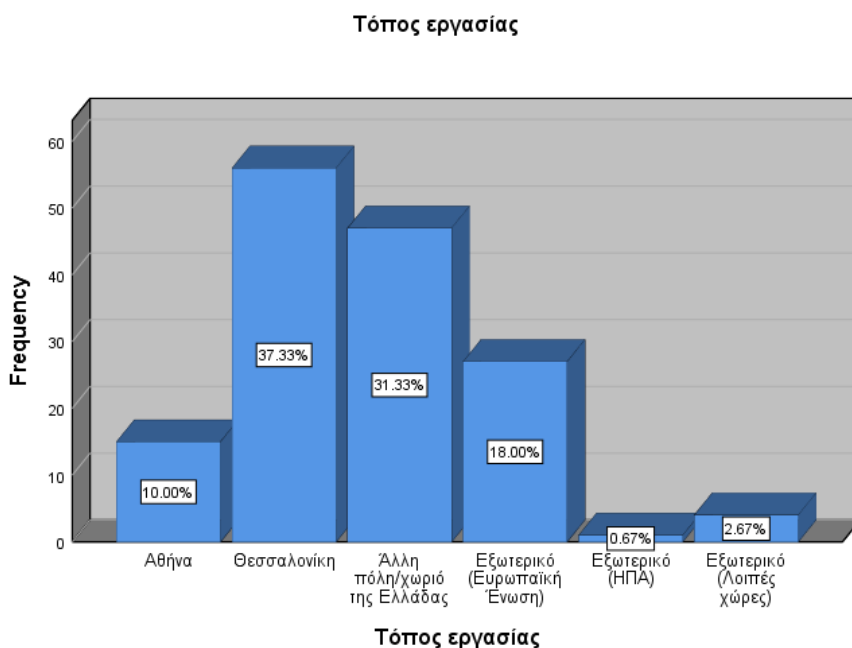
Ερώτηση	Κατηγορία	N	%
Τρέχουσα εργασιακή κατάσταση	Εργασία πλήρους ωραρίου	92	55,09
	Εργασία μερικής απασχόλησης	58	34,73
	Άνεργος και ψάχνω για εργασία	14	8,38
	Άνεργος και δεν ψάχνω για εργασία	3	1,80
Τόπος εργασίας	Αθήνα	15	10,00
	Θεσσαλονίκη	56	37,33
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	47	31,33
	Εξωτερικό (Ευρωπαϊκή Ένωση)	27	18,00
	Εξωτερικό (ΗΠΑ)	1	0,67
	Εξωτερικό (Λοιπές χώρες)	4	2,67
Ποιο αντικείμενο εργασίας αποτέλεσε τον πρωταρχικό σας στόχο;	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης (τομέας γενικής παιδείας, Α-Β/βάθμ εκπ)	65	38,92
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	26	15,57
	Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική	16	9,58
	Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	7	4,19
	Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	12	7,19
	Συνθέτης	6	3,59
	Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων	4	2,40
	Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα ειδ. αγωγής)	5	2,99
	Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering)	1	0,60
	Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα	3	1,80
	Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά/έντυπα μέσα), ψηφιακές πλατφόρμες	5	2,99
	Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική	13	7,78
	Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	4	2,40

Όσον αφορά την τρέχουσα εργασιακή κατάσταση τους το 55,09% (N=92) έχουν εργασία πλήρους ωραρίου, το 34,73% (N=58) μερικής απασχόλησης, το 8,38 % (N=14) είναι άνεργοι σε αναζήτηση εργασίας και το 1,80% (N=3) άνεργοι που δεν ψάχνουν για δουλειά.

Γράφημα 4.15: Τρέχουσα εργασιακή κατάσταση

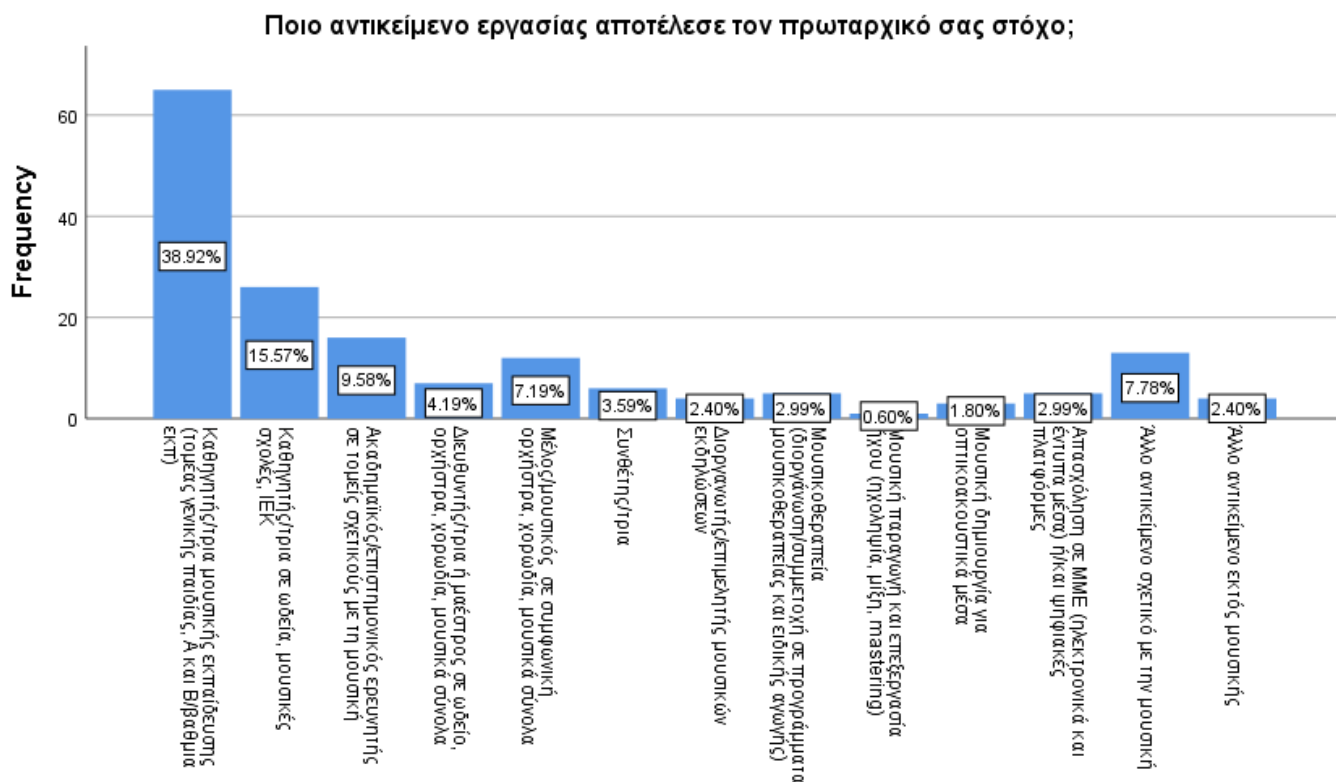
Σχετικά με τον τόπο εργασίας το 37,33% (N=56) των αποφοίτων εργάζονται στη Θεσσαλονίκη, το 10,00% (N=15) στην Αθήνα, το 31,33% (N=47) σε κάποια άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας, το 18,00% (N=27) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 0,67% (N=1) στις ΗΠΑ και το 2,67% (N=4) σε λοιπές χώρες του εξωτερικού.

Γράφημα 4.16: Τόπος εργασίας

Αναφορικά με το αντικείμενο εργασίας που αποτέλεσε τον πρωταρχικό στόχο τους το 38,92% (N=65) των συμμετεχόντων είχαν ως στόχο το επάγγελμα του καθηγητή μουσικής εκπαίδευσης (Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα γενικής παιδείας ή/και μουσικών σχολείων), το 15,57% (N=26) του καθηγητή σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ, το 9,58% (N=16) του ακαδημαϊκού/επιστημονικού ερευνητή σε τομείς σχετικούς με τη μουσική, το 7,19% (N=12) στόχευαν να γίνουν μέλη/μουσικοί σε συμφωνική ορχήστρα/χορωδία/μουσικά σύνολα, το 4,19% (N=7) επιθυμούσαν να απασχοληθούν ως διευθυντές ή μαέστροι σε ωδείο/ορχήστρα/χορωδία/μουσικά σύνολα, το 3,59% (N=6) ήθελαν να γίνουν συνθέτες/τριες, το 2,40% (N=4) θα προτιμούσαν να εργάζονται ως διοργανωτές/επιμελητές μουσικών εκδηλώσεων, το ίδιο ποσοστό των 2,99% (N=5) είχαν ως πρωταρχικό τους στόχο τη μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής) και την απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα)/ψηφιακές πλατφόρμες. Το 1,80% (N=3) των ερωτηθέντων σκόπευαν να ασχολούνται με τη μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα, το 0,60% (N=1) με τη μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου(ηχοληψία, μίξη, mastering) και το 7,78% (N=13) των

αποφοίτων αρχικά είχαν ως στόχο κάποιο άλλο αντικείμενο σχετικό με τη μουσική ενώ το 2,40% ($N=4$) επιθυμούσε να απασχοληθεί με αντικείμενα εκτός μουσικής.

Γράφημα 4.17: Αντικείμενο εργασίας ως πρωταρχικός στόχος

4.1.5. Απασχολούμενοι

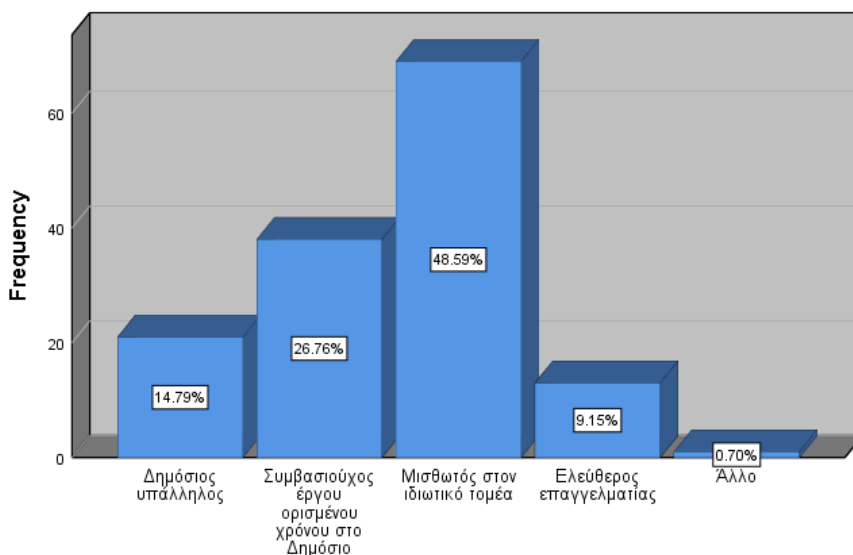
Στον Πίνακα 4.6 (Γραφήματα 4.18-4.23) παρουσιάζονται οι απαντήσεις των αποφοίτων ΤΜΣ που είναι απασχολούμενοι.

Πίνακας 4.6: Στοιχεία απασχολούμενων

Ερώτηση	Κατηγορία	N	%
Ποιο είναι το καθεστώς της σημερινής σας εργασίας;	Δημόσιος υπάλληλος	21	14,79
	Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	38	26,76
	Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	69	48,59
	Ελεύθερος επαγγελματίας	13	9,15
	Άλλο	1	0,70
Ποιο θεωρείτε πως είναι το αντικείμενο της σημερινής σας εργασίας;	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης (τομέας γενικής παιδείας, Α-Β/βάθμ εκπ)	55	39,01
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	37	26,24
	Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική	3	2,13
	Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	3	2,13
	Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	7	4,96
	Συνθέτης	1	0,71
	Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων	2	1,42
	Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα ειδ. αγωγής)	3	2,13
	Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering)	1	0,71
	Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά, έντυπα μέσα), ψηφιακές πλατφόρμες	3	2,13
	Άλλο αντικείμενο μουσικής	3	2,13
	Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	23	16,31
Έχετε παραπάνω από μία εργασία;	Όχι	48	25,40
	Ναι	141	74,60
Αντικείμενο της επιπλέον εργασίας	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης (τομέας γενικής παιδείας, Α-Β/βάθμ εκπ)	23	21,90
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	36	34,29
	Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική	6	5,71
	Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	11	10,48
	Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	17	16,19
	Συνθέτης	19	18,10
	Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων	11	10,48
	Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα ειδ. αγωγής)	4	3,81
	Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering)	11	10,48
	Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα	4	3,81
	Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά/έντυπα μέσα), ψηφιακές πλατφόρμες	2	1,90
	Άλλο σχετικό με την μουσική	5	4,76
	Άλλο εκτός μουσικής	12	11,43
Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας	Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	41	29,71
	Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	23	16,67
	6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση	26	18,84
	1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση	32	23,19
	2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση	11	7,97
	3-4 χρόνια μετά την αποφοίτηση	2	1,45
	Πάνω από 5 χρόνια μετά την αποφοίτηση	3	2,17
Με ποιο τρόπο βρήκατε τη σημερινή σας "κύρια" εργασία;	Μέσω διαγωνισμών / προκηρύξεων	59	41,55
	Μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος	46	32,39
	Μέσω διαδικτύου	18	12,68
	Μέσω αγγελιών στον τύπο	4	2,82
	Μέσω ΟΑΕΔ	1	0,70
	Μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας	1	0,70
	Μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης του ΑΠΘ	2	1,41
	Μέσω του προγράμματος πρακτικής άσκησης του ΤΜΣ	2	1,41
	Από συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ	2	1,41
	Άλλο (βιογραφικό/συνέντευξη/ακροάσεις/προσωπική εργασία)	7	4,93

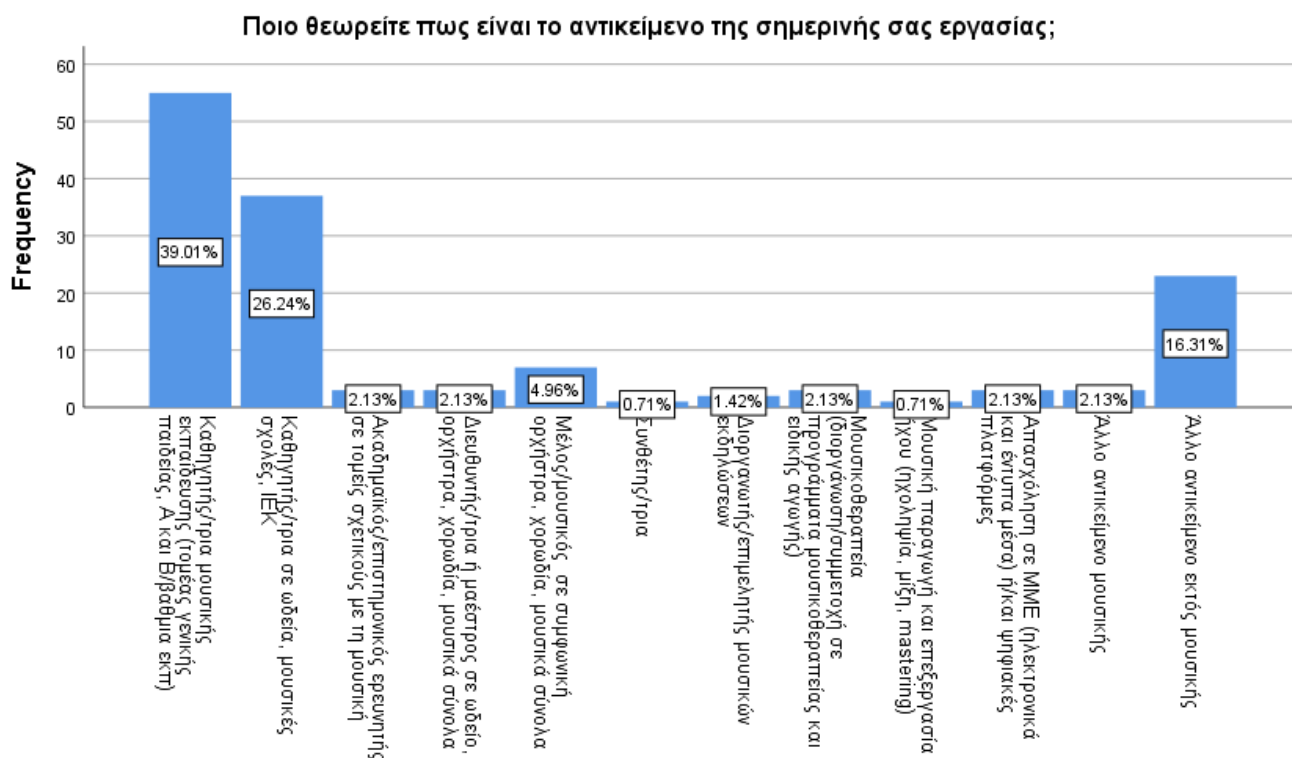
Αναφορικά με το καθεστώς της σημερινής τους εργασίας το 48,5% ($N=69$) των αποφοίτων είναι μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα, το 26,76% ($N=38$) συμβασιούχοι έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο, το 14,79% ($N=21$) Δημόσιοι υπάλληλοι, το 9,15% ($N=13$) ελεύθεροι επαγγελματίες και το 0,70% ($N=1$) κατέχουν κάποια άλλη θέση.

Ποιο είναι το καθεστώς της σημερινής σας εργασίας;

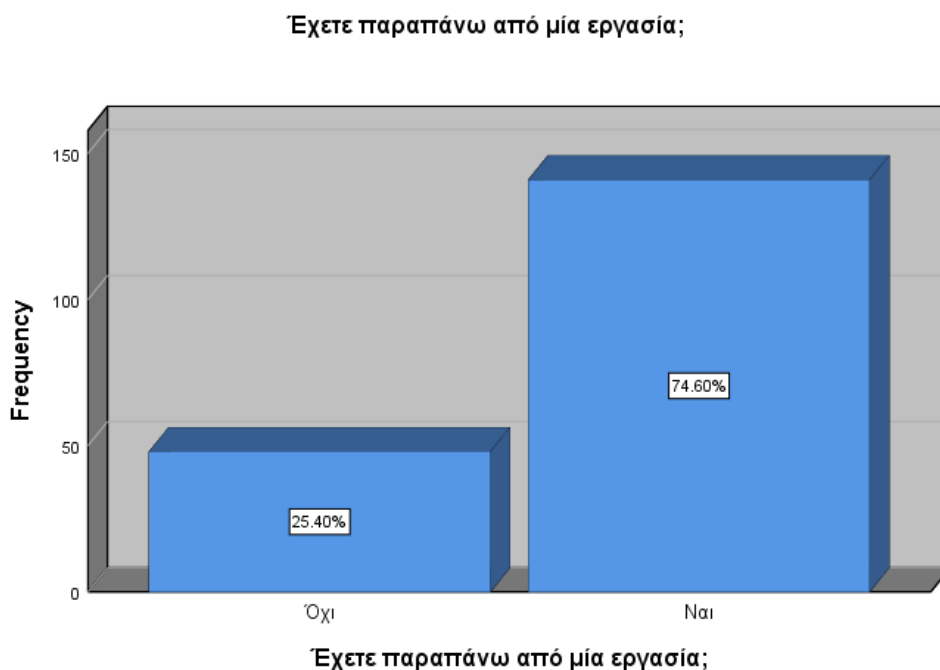
Γράφημα 4.18: Καθεστώς της τρέχουσας εργασίας

Σχετικά με το αντικείμενο της σημερινής τους εργασίας το 39,01% ($N=55$) εργάζονται ως καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης (Α΄/βάθμιας και Β΄/βάθμιας εκπαίδευσης δημόσιου ή ιδιωτικού τομέας γενικής παιδείας ή/και μουσικών σχολείων), το 26,24% ($N=37$) ως καθηγητές σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ, το 4,96% ($N=7$) είναι μέλη/μουσικοί σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα, το ίδιο ποσοστό των 2,13% ($N=3$) είναι ακαδημαϊκοί/επιστημονικοί ερευνητές σε τομείς σχετικούς με τη μουσική, διευθυντές ή μαέστροι σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα, ασχολούνται με τη μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής), έχουν απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά, έντυπα μέσα), ψηφιακές πλατφόρμες ή κάποιο άλλο αντικείμενο μουσικής. Το 1,42% ($N=2$) των ερωτηθέντων ασχολούνται με τη διοργάνωση/επιμέλεια μουσικών εκδηλώσεων, το 0,71% ($N=1$) με μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering) και το ίδιο ποσοστό είναι συνθέτες/τριες. Τέλος, το 16,31 % ($N=23$) έχουν ως αντικείμενο της σημερινής τους εργασίας κάποιο άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής.

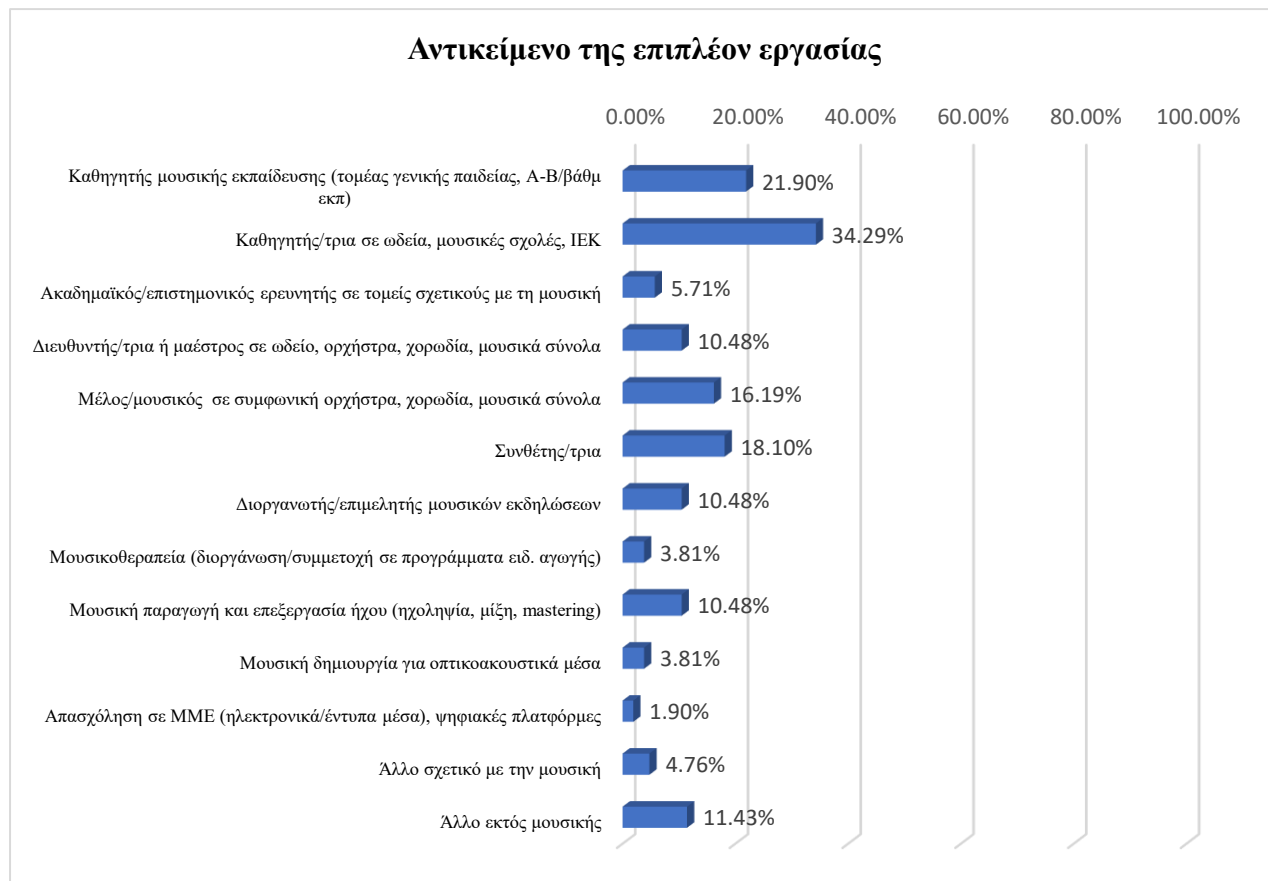
Γράφημα 4.19: Αντικείμενο της τρέχουσας εργασίας

Όσον αφορά την ύπαρξη περισσότερων της μιας εργασίας το 74,60% ($N=141$) απάντησαν πως έχουν παραπάνω από μια εργασία ενώ το 25,40% ($N=48$) πως δεν έχουν.

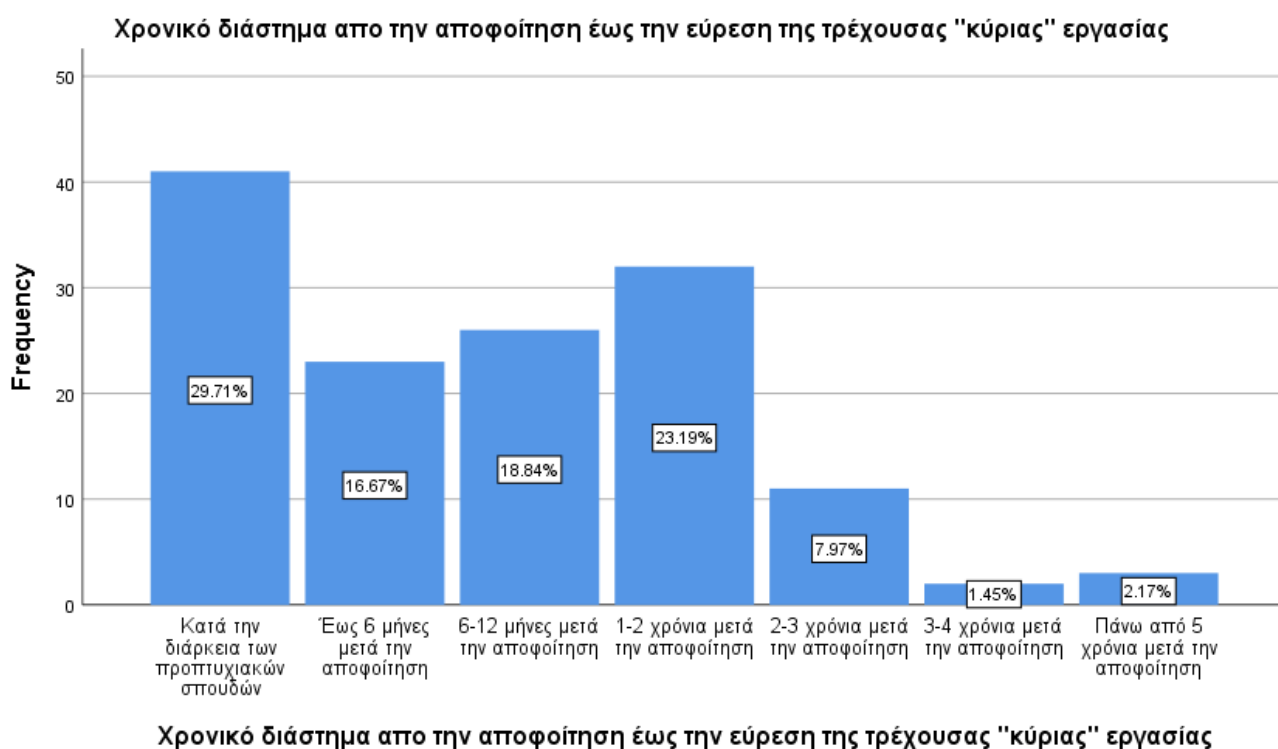
Γράφημα 4.20: Ύπαρξη περισσότερων της μιας εργασίας

Αναφορικά με το αντικείμενο της επιπλέον εργασίας τους, το 34,29% ($N=36$) των συμμετεχόντων σαν επιπλέον απασχόληση εργάζονται ως καθηγητές σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ, το 21,90% ($N=23$) ως καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης (Α'/βάθμιας και Β'/βάθμιας εκπαίδευσης δημόσιου ή ιδιωτικού τομέας γενικής παιδείας ή/και μουσικών σχολείων), το 18,10% ($N=19$) ως συνθέτες/τριες, το 16,19 % ($N=17$) είναι μέλη/μουσικοί σε συμφωνική ορχήστρα/χορωδία/μουσικά σύνολα, το 10,48% ($N=11$) διευθυντές ή μαέστροι σε ωδείο/ορχήστρα/χορωδία/μουσικά σύνολα και το ίδιο ποσοστό ασχολείται με τη μουσική παραγωγή επεξεργασία ήχου(ηχοληψία, μίξη, mastering) και την διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων. Το 5,71% ($N=6$) απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί/επιστημονικοί ερευνητές σε τομείς σχετικούς με τη μουσική. Ακόμη, για το ίδιο ποσοστό των 3,81% ($N=4$) των αποφοίτων η μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής) και μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα ανήκει στο αντικείμενο της επιπλέον εργασίας τους. Το 1,90% ($N=2$) των ερωτηθέντων είναι απασχολημένοι σε ΜΜΕ(ηλεκτρονικά/έντυπα μέσα) και ψηφιακές πλατφόρμες. Τέλος, το 4,76% ($N=5$) ασχολούνται με κάτι άλλο σχετικό με μουσική ενώ το 11,43% ($N=12$) ασχολούνται με αντικείμενο εκτός μουσικής ως μια επιπλέον εργασία.

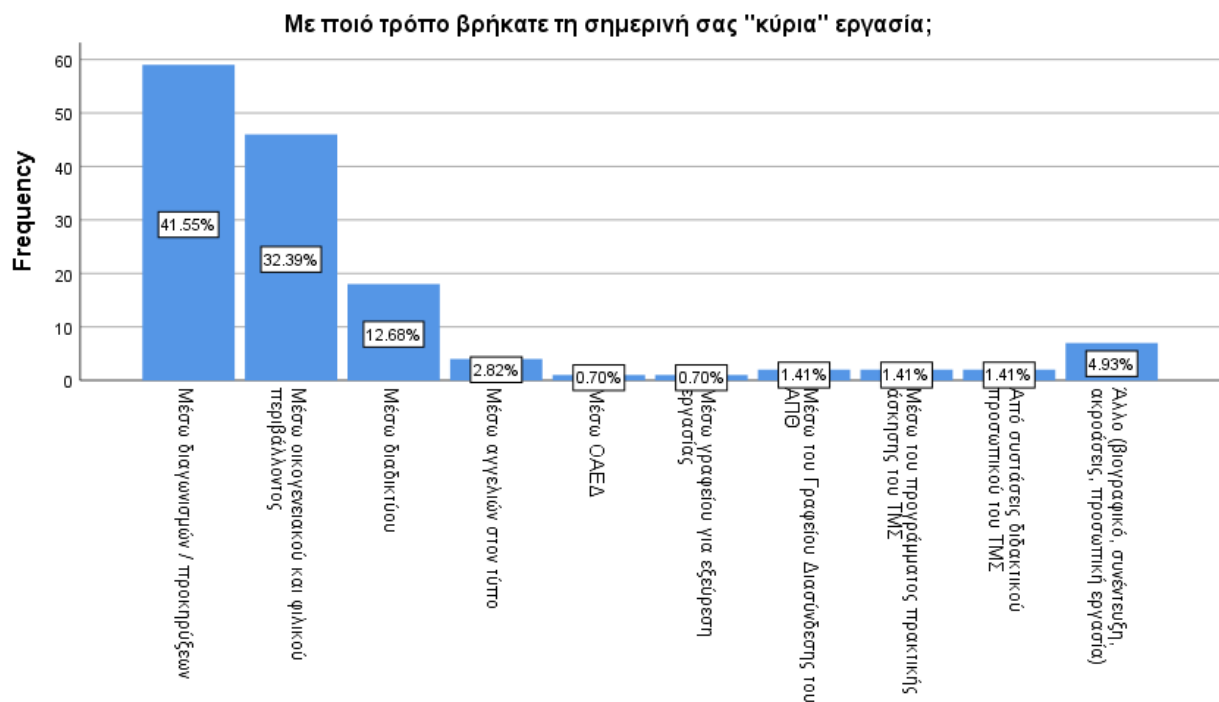
Γράφημα 4.21: Αντικείμενο της επιπλέον εργασίας

Όσον αφορά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας τους το 29,71% (N=41) των αποφοίτων απάντησαν πως την βρήκαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους, το 23,19% (N=32) 1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση, το 18,84% (N=26) μετά από 6-12 μήνες, το 16,67% (N=23) έως 6 μήνες μετά, το 7,97% (N=11) μετά από 2-3 χρόνια, το 1,45% (N=2) μετά από 3-4 χρόνια και το 2,17% (N=3) βρήκαν τη σημερινή «κύρια» εργασία τους πάνω από 5 χρόνια μετά την αποφοίτηση τους.

Γράφημα 4.22: Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας

Αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο βρήκαν την τρέχουσα τους «κύρια» εργασία το 41,55% (N=59) των αποφοίτων απάντησαν πως έγινε μέσω διαγωνισμών/προκηρύξεων, το 32,39% (N=46) μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος, το 12,68% (N=18) μέσω διαδικτύου, το 2,82 % (N=4) μέσω αγγελιών στον τύπο. Για το ίδιο ποσοστό των 1,41% (N=2) για εύρεση της δουλειάς τους μεσολάβησε το Γραφείο Διασύνδεσης ΑΠΘ, το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του ΤΜΣ και οι συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ. Το 0,70% (N=1) βρήκαν εργασία μέσω ΟΑΕΔ και το ίδιο ποσοστό μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας. Τέλος, το 4,93% (N=7) βρήκαν την «κύρια» εργασία τους με κάποιο άλλο τρόπο (βιογραφικό, συνέντευξη, ακροάσεις, προσωπική εργασία).

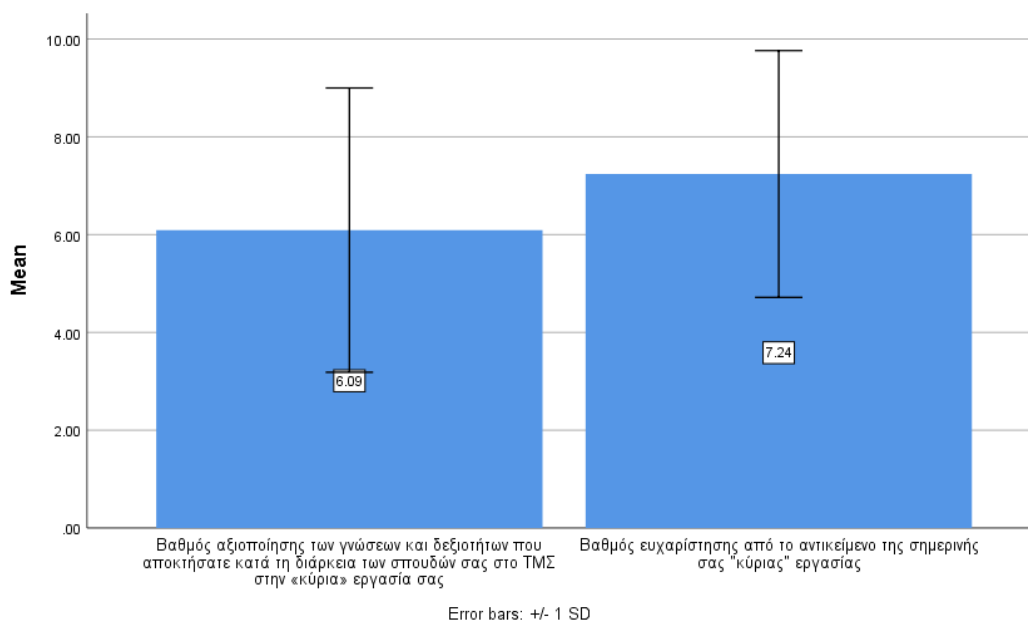

Γράφημα 4.23: Τρόπος εύρεσης της τρέχουσας "κύριας" εργασίας

Ο Πίνακας 4.7 (Γράφημα 4.24) συγκεντρώνει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων για το βαθμό που αξιοποιούν στην «κύρια» εργασία τους τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήσανε κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ όπως και για το βαθμό στον οποίον είναι ευχαριστημένοι/ες από το αντικείμενο της σημερινής τους "κύριας" εργασίας. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε κλίμακα 1-10. Προκύπτει ότι κατά μέσο όρο οι ερωτηθέντες είναι ευχαριστημένοι από την τρέχουσα «κύρια» εργασία τους σε ικανοποιητικό βαθμό ($M.O.=7,24$, $T.A.=2,52$) και αξιοποίησαν αυτές τις γνώσεις και δεξιότητες τους που αποκτήσανε στο ΤΜΣ σε μέτριο βαθμό ($M.O.=6,09$, $T.A.=2,91$).

Πίνακας 4.7: Βαθμός ευχαρίστησης και αξιοποίησης των γνώσεων/δεξιοτήτων στην «κύρια» εργασία

Ερώτηση	Εύρος	M.O.	T.A.
Βαθμός ευχαρίστησης από το αντικείμενο της σημερινής σας "κύριας" εργασίας	1-10	7,24	2,52
Βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτήσατε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΤΜΣ στην «κύρια» εργασία σας	1-10	6,09	2,91

Γράφημα 4.24: Βαθμός ευχαρίστησης και αξιοποίησης των γνώσεων/δεξιοτήτων στην «κύρια» εργασία

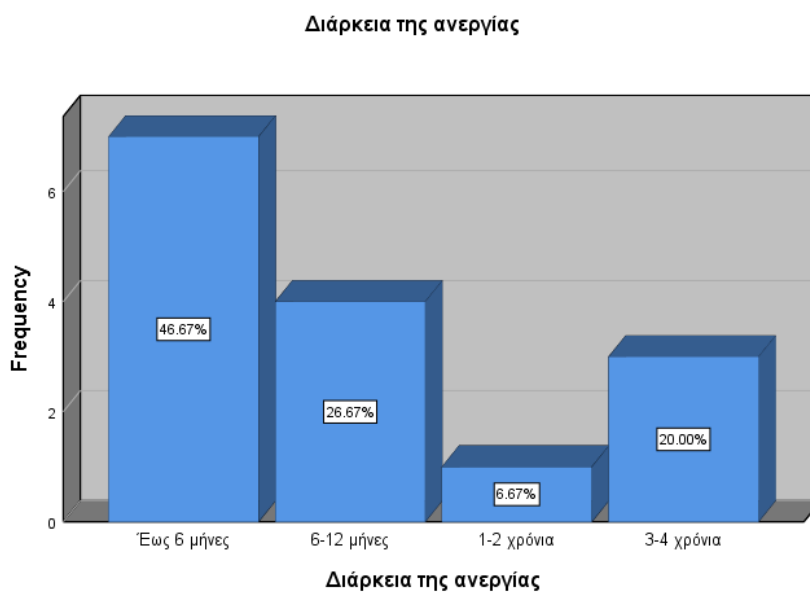
4.1.6. Ανεργία

Ο Πίνακας 4.8 (Γράφημα 4.25-4.28) παρουσιάζει τις απαντήσεις των αποφοίτων ΤΜΣ που είναι άνεργοι

Πίνακας 4.8: Στοιχεία ανέργων

Ερώτηση	Κατηγορία	N	%
Διάρκεια της ανεργίας	Έως 6 μήνες	7	46,67
	6-12 μήνες	4	26,67
	1-2 χρόνια	1	6,67
	3-4 χρόνια	3	20,00
Έχετε εργαστεί στο παρελθόν;	Όχι	7	43,75
	Ναι	9	56,25
Λόγοι ανεργίας	Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά του μουσικού/μουσικολόγου	8	50,00
	Οι εργοδότες προσλαμβάνουν ανθρώπους με περισσότερη κατάρτιση από εμένα	5	31,25
	Οι εργοδότες προτιμούν να προσλαμβάνουν ανθρώπους που έχουν λιγότερη κατάρτιση	1	6,25
	Δεν ικανοποιούμαι από τις προσφερόμενες αμοιβές	1	6,25
	Λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων	2	12,50
	Λόγω σπουδών σε εξέλιξη	5	31,25
	Μειωμένη ζήτηση/Λόγω φύλου	1	6,25
Τρόποι αναζήτησης εργασίας	Μέσω διαγωνισμών / προκηρύξεων	7	50,00
	Μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος	7	50,00
	Μέσω διαδικτύου	11	78,57
	Μέσω αγγελιών στον τύπο	1	7,14
	Μέσω ΟΑΕΔ	5	35,71
	Μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας	1	7,14
	Από συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ	1	7,14
	Λόγω της πτυχιακής μου εργασίας	1	7,14

Στην ερώτηση για τη διάρκεια της ανεργίας απάντησαν 15 άτομα, από αυτά το 46,67% ($N=7$) είναι άνεργοι έως 6 μήνες, το 26,67% ($N=4$) 6-12 μήνες, το 20,00% ($N=3$) 3-4 χρόνια και το 6,67% ($N=1$) 1-2 χρόνια.

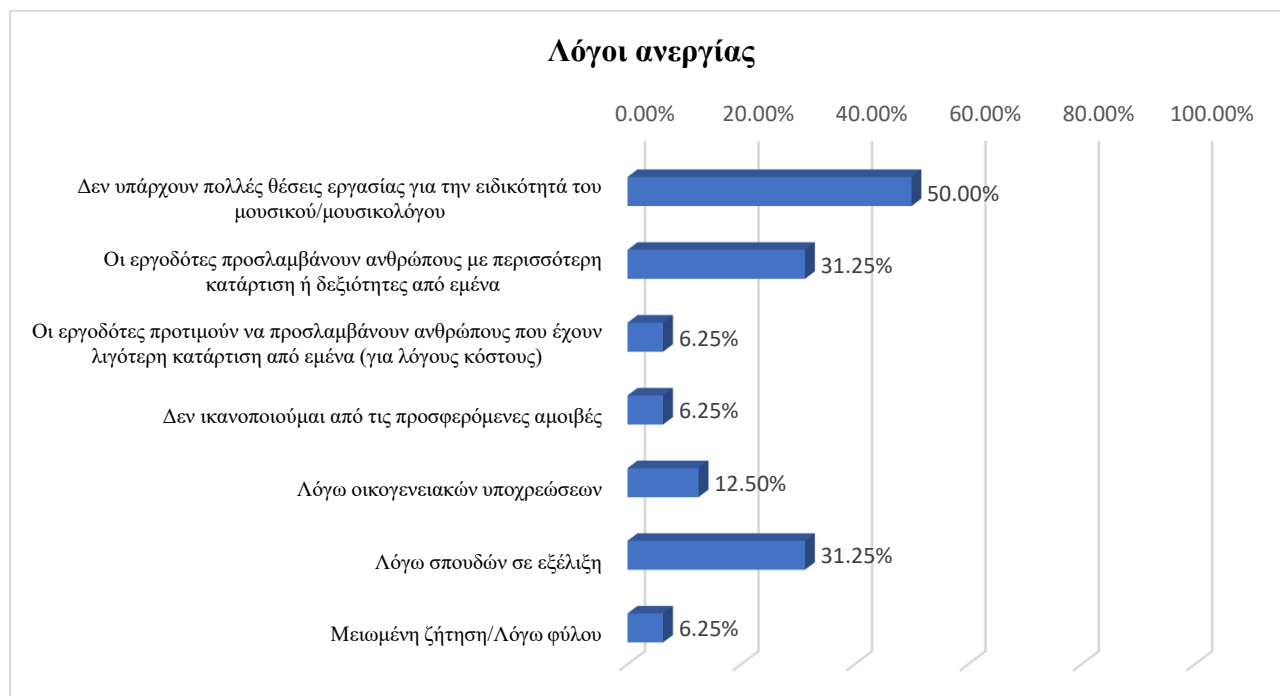
Γράφημα 4.25: Διάρκεια της ανεργίας

Όσον αφορά την εργασία στο παρελθόν, από τα 16 άτομα που απάντησαν, το 56,25 % ($N=9$) έχουν εργαστεί στο παρελθόν, ενώ το 43,75 % ($N=7$) δεν έχουν εργαστεί.

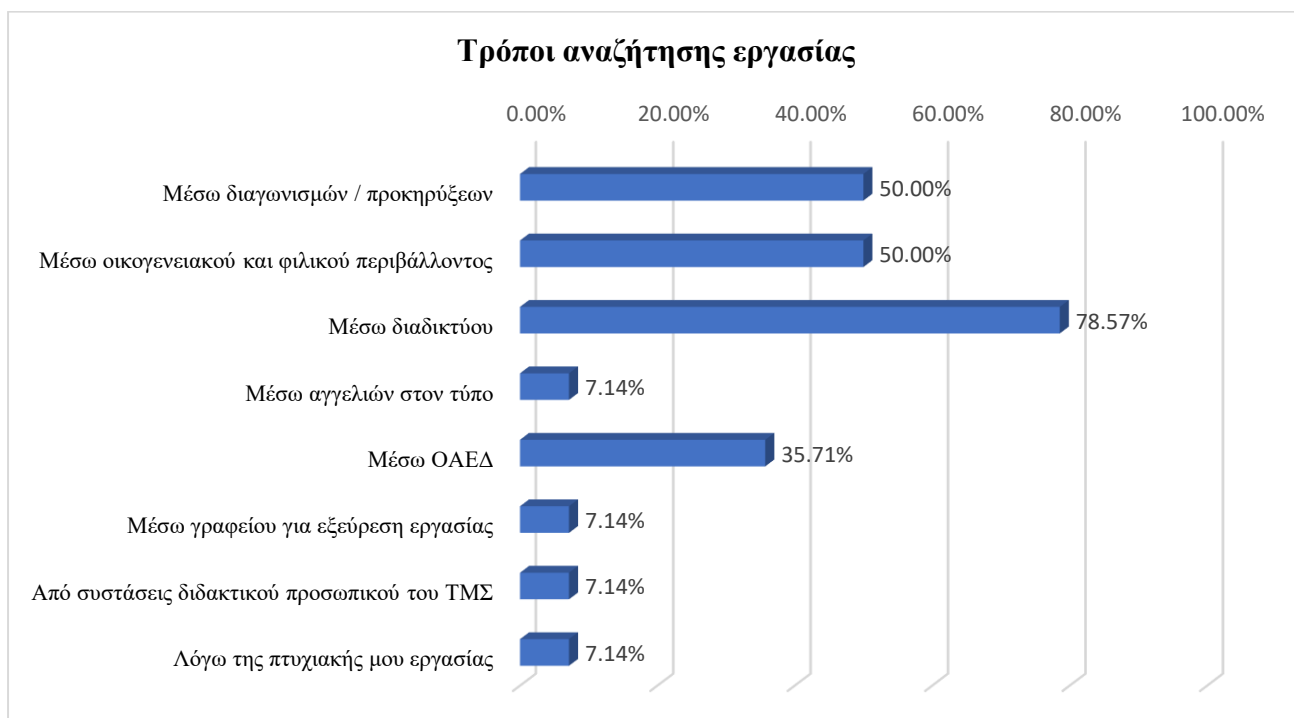
Γράφημα 4.26: Εργασιακή εμπειρία στο παρελθόν

Σχετικά με τους λόγους ανεργίας, από τα 16 άτομα απάντησαν, το 50,00 % (N=8) πιστεύουν πως ένας από τους λόγους που είναι άνεργοι είναι ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητα του μουσικού/μουσικολόγου, το 31,25% (N=5) ότι οι εργοδότες προσλαμβάνουν ανθρώπους με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από αυτούς και το ίδιο ποσοστό πως είναι άνεργοι λόγω σπουδών σε εξέλιξη. Το 12,50 % (N=2) δηλώνουν πως είναι άνεργοι λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων. Το ίδιο ποσοστό των 6,25 % (N=1) μοιράζονται αυτοί που πιστεύουν πως οι εργοδότες προτιμούν να προσλαμβάνουν ανθρώπους που έχουν λιγότερη κατάρτιση από αυτούς (για λόγους κόστους), αυτοί που δεν ικανοποιούνται από τις προσφερόμενες αμοιβές και αυτοί που θεωρούν ότι ο λόγος ανεργίας είναι η μειωμένη ζήτηση ή λόγω του φύλου τους.

Γράφημα 4.27: Λόγοι ανεργίας

Αναφορικά με τους τρόπους αναζήτησης εργασίας, το 78,57% (N=11) των αποφοίτων ΤΜΣ δήλωσαν πως αναζητούν εργασία μέσω διαδικτύου, το ίδιο ποσοστό των 50,00% (N=7) μέσω διαγωνισμών/προκηρύξεων και μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος, το 35,71% (N=5) μέσω ΟΑΕΔ και ίδιο ποσοστό των 7,14% (N=1) κάνει αναζήτηση μέσω αγγελιών στον τύπο, μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας, από συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ και χρησιμοποιώντας την πτυχιακή τους εργασία.

Γράφημα 4.28: Τρόποι αναζήτησης εργασίας

4.1.7. Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

Στον Πίνακα 4.9 (Γράφημα 4.29), παρουσιάζονται οι απαντήσεις σχετικά με την αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε κλίμακα 1-10. Προκύπτει ότι οι ερωτηθέντες κατά μέσο όρο πιστεύουν πως στην εύρεση εργασίας σε ικανοποιητικό βαθμό συνέβαλαν: η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών ($M.O.=7,10$, $T.A.=2,99$), η λήψη τίτλου σπουδών ισοδύναμου με ενιαίο πτυχίο πρώτου και δεύτερου κύκλου ($M.O.=7,00$, $T.A.=3,29$), οι μουσικές σπουδές (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.) ($M.O.=6,88$, $T.A.=3,31$).

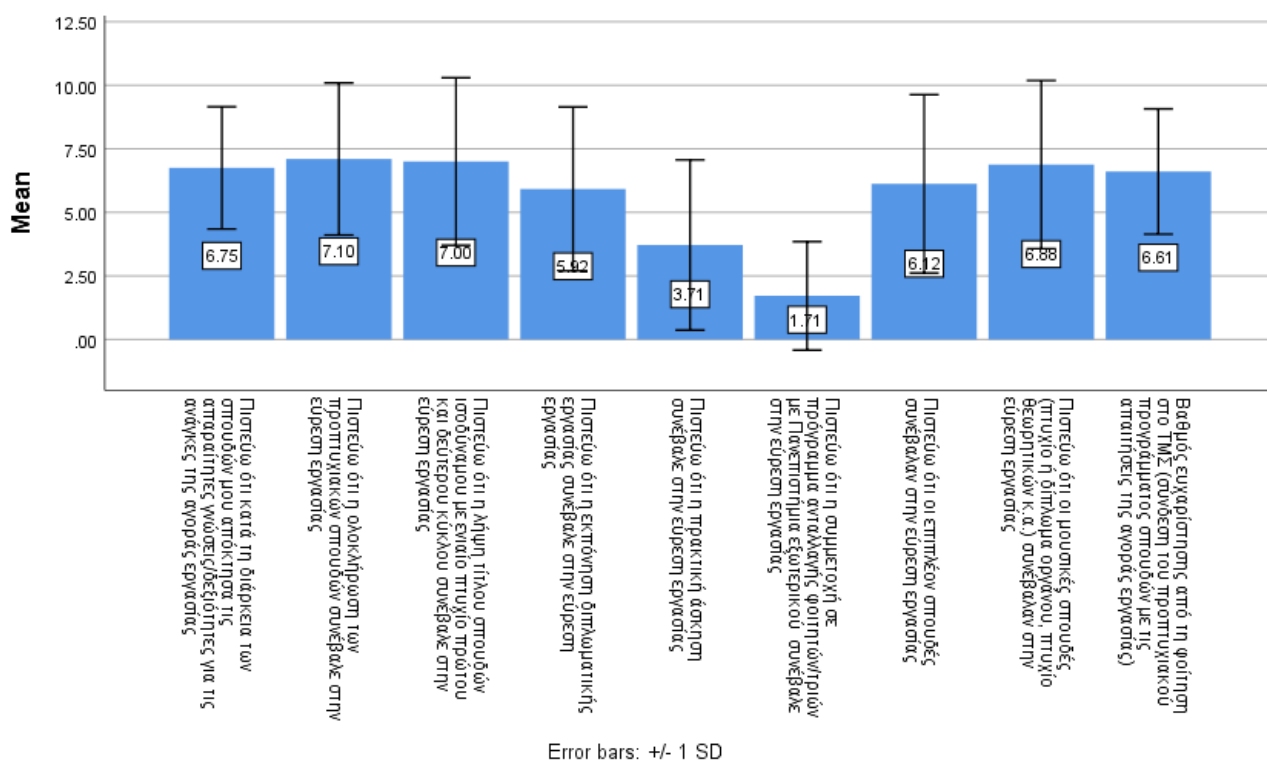
Σε μέτριο προς υψηλό βαθμό πιστεύουν ότι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους απέκτησαν τις απαραίτητες γνώσεις/δεξιότητες για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας ($M.O.=6,75$, $T.A.=2,40$) και ότι είναι ευχαριστημένοι από τη φοίτηση στο ΤΜΣ (σύνδεση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας) ($M.O.=6,61$, $T.A.=2,46$).

Σε μέτριο βαθμό πιστεύουν πως οι επιπλέον σπουδές ($M.O.=6,12$, $T.A.=3,51$) και η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας συνέβαλαν στην εύρεση εργασίας ($M.O.=5,92$, $T.A.=3,23$). Επίσης σε μικρό βαθμό πιστεύουν ότι συνέβαλε στην εύρεση εργασίας η πρακτική άσκηση ($M.O.=3,71$, $T.A.=3,35$) και σε ελάχιστο βαθμό η συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια εξωτερικού ($M.O.=1,71$, $T.A.=2,13$).

Συνολικά το πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ βαθμολογήθηκε μέτρια ($M.O.=5,81$, $T.A.=1,84$).

Πίνακας 4.9: Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

Ερώτηση	Εύρος	M.O.	T.A.
Πιστεύω ότι η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών συνέβαλε στην εύρεση εργασίας	1-10	7,10	2,99
Πιστεύω ότι η λήψη τίτλου σπουδών ισοδύναμου με ενιαίο πτυχίο πρώτου και δεύτερου κύκλου συνέβαλε στην εύρεση εργασίας	1-10	7,00	3,29
Πιστεύω ότι οι μουσικές σπουδές (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.ά.) συνέβαλαν στην εύρεση εργασίας	1-10	6,88	3,31
Πιστεύω ότι κατά τη διάρκεια των σπουδών μου απέκτησα τις απαραίτητες γνώσεις/δεξιότητες για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας	1-10	6,75	2,40
Βαθμός ευχαρίστησης από τη φοίτηση στο ΤΜΣ (σύνδεση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας)	1-10	6,61	2,46
Πιστεύω ότι οι επιπλέον σπουδές συνέβαλαν στην εύρεση εργασίας	1-10	6,12	3,51
Πιστεύω ότι η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας συνέβαλε στην εύρεση εργασίας	1-10	5,92	3,23
Πιστεύω ότι η πρακτική άσκηση συνέβαλε στην εύρεση εργασίας	1-10	3,71	3,35
Πιστεύω ότι η συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια εξωτερικού συνέβαλε στην εύρεση εργασίας	1-10	1,71	2,13
Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	1-9,22	5,81	1,84

Γράφημα 4.29: Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

Στον Πίνακα 4.10 (Γράφημα 4.30) παρουσιάζονται οι απαντήσεις των αποφοίτων του ΤΜΣ σχετικά με το ποιο γνωστικό αντικείμενο πιστεύουν ότι θα ήταν χρήσιμο να μελετάται αναλυτικότερα στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ, ώστε να υπάρχει καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.

Πίνακας 4.10: Καταλληλότερο υπό μελέτη γνωστικό αντικείμενο για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας

Γνωστικό αντικείμενο	N	%
Μουσική παιδαγωγική πράξη στην εκπαίδευση	37	46,3%
Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία	9	11,3%
Ειδική αγωγή	5	6,3%
Μουσική τεχνολογία (ηχοληψία, μουσική παραγωγή, ηλεκτρονική μουσική, σύγχρονες τεχνολογίες)	15	18,8%
Μουσική εκτέλεση (εκτέλεση μουσικών οργάνων, διεύθυνση μουσικών συνόλων)	19	23,8%
Management-Πολιτιστική διαχείριση	5	6,3%
Θεωρητικά της μουσικής	3	3,8%
Εθνομουσικολογία	1	1,3%
Προετοιμασία εισόδου στην αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, επαγγελματικά δικαιώματα)	11	13,8%
Άλλο	8	10,0%

Από το σύνολο των συμμετεχόντων που έδωσαν απάντηση σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας, το 46,3% (N=37) ανέφεραν την μουσική παιδαγωγική πράξη στην εκπαίδευση, το 23,8% (N=19) την μουσική εκτέλεση, το 18,8% (N=15) την μουσική τεχνολογία, το 13,8% (N=11) την προετοιμασία εισόδου στην αγορά εργασίας, το 11,3% (N=9) την μουσικοθεραπεία-ψυχολογία, από 6,3% (N=9) συγκέντρωσαν η ειδική αγωγή και το Management-Πολιτιστική διαχείριση, το 3,8% (N=3) ανέφεραν τα θεωρητικά της μουσικής το 1,30% (N=1) την εθνομουσικολογία και το 10% (N=8) ανέφεραν άλλα γνωστικά αντικείμενα.

Γράφημα 4.30: Καταλληλότερο υπό μελέτη γνωστικό αντικείμενο για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας

4.1.8. Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ

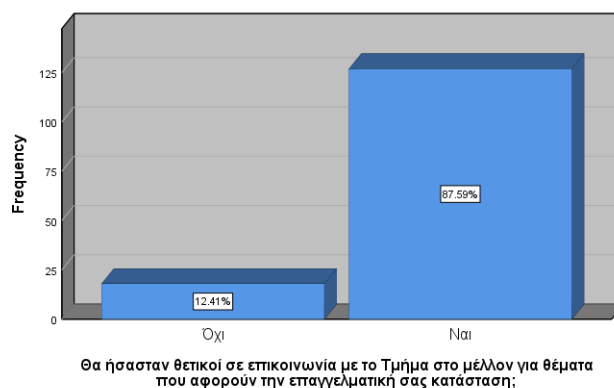
Ο Πίνακας 4.11 (Γραφήματα 4.31-4.34) συγκεντρώνει τις απαντήσεις των αποφοίτων του ΤΜΣ αναφορικά με την πρόθεση για επικοινωνία και συνεργασία των αποφοίτων με το ΤΜΣ.

Πίνακας 4.11: Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ

Ερώτηση	Κατηγορία	N	%
Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το Τμήμα στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;	Όχι	18	12,41
	Ναι	127	87,59
Θα ήσασταν θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και άλλους αποφοίτους;	Όχι	43	29,45
	Ναι	103	70,55
Επιθυμητοί τρόποι επικοινωνίας με το ΤΜΣ	Μέσω E-mail	121	95,28
	Μέσω ταχυδρομείου	5	3,94
	Τηλεφωνικά	45	35,43
	Μέσω κοινωνικών δικτύων	27	21,26
Υποψήφια θέματα συζήτησης με άλλους αποφοίτους	Υποτροφίες	8	16,00
	Επαγγελματικά θέματα	27	54,00
	Αναγνώριση ειδικότητας	9	18,00
	Εκδηλώσεις-Συνέδρια	15	30,00
	Διαγωνισμοί	7	14,00
	Δράσεις πανεπιστημίου	12	24,00
	Εκπαιδευτικά προγράμματα	19	38,00
	Μουσική σύμπραξη	10	20,00
	Διαμοιρασμός γνώσεων	19	38,00
	Επικοινωνία-αλληλεπίδραση-υποστήριξη	12	24,00
	Ερευνητικά προγράμματα	9	18,00
	Βελτίωση ΤΜΣ	9	18,00

Προκύπτει πως το 87,59 ($N=127$) των αποφοίτων θα ήταν θετικοί σε επικοινωνία με το ΤΜΣ στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική τους κατάσταση ενώ το 12,41 ($N=18$) δεν θα το επιθυμούσαν.

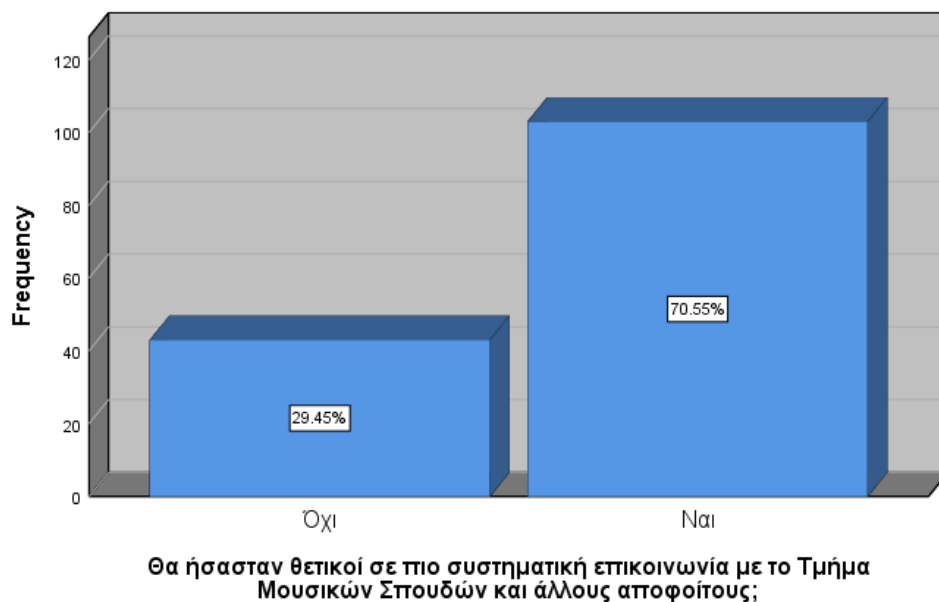
Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το Τμήμα στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;

Γράφημα 4.31: Πρόθεση για επικοινωνία με το ΤΜΣ για θέματα της επαγγελματικής κατάστασης

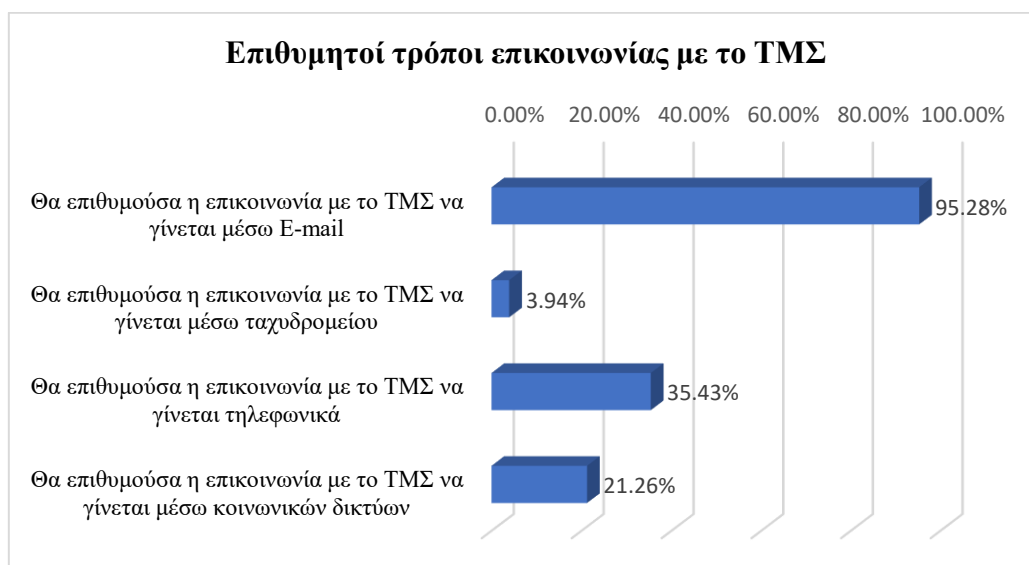
Το 70,55 ($N=103$) των ερωτηθέντων θα ήταν επίσης θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το ΤΜΣ και άλλους αποφοίτους ενώ το 29,45 ($N=43$) δεν θα το επιθυμούσαν.

Θα ήσασταν θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και άλλους αποφοίτους;

Γράφημα 4.32: Πρόθεση για συστηματική επικοινωνία με το ΤΜΣ και άλλους αποφοίτους

Σχετικά, με τους επιθυμητούς τρόπους επικοινωνίας με το ΤΜΣ, το 95,28% ($N=121$) των αποφοίτων δήλωσαν πως θα επιθυμούσαν η επικοινωνία να γίνεται μέσω E-mail, το 35,43% ($N=45$) τηλεφωνικά, το 21,26% ($N=27$) μέσω κοινωνικών δικτύων και το 3,94% ($N=5$) μέσω ταχυδρομείου.

Γράφημα 4.33: Επιθυμητοί τρόποι επικοινωνίας με το ΤΜΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις των ερωτηθέντων σχετικά με τα θέματα που θα τους ενδιέφερε να συζητήσουν στην επικοινωνία με το ΤΜΣ και άλλους αποφοίτους. Συγκεκριμένα, από το σύνολο των συμμετεχόντων που απάντησαν, το 54,00% (N=27) θα προτιμούσαν να συζητήσουν για επαγγελματικά θέματα, το ίδιο ποσοστό των 38,00% (N=19) για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και διαμοιρασμό γνώσεων, το 30,00% (N=15) για εκδηλώσεις-συνέδρια, το 24,00% (N=12) για δράσεις του πανεπιστημίου και το ίδιο ποσοστό για επικοινωνία-αλληλεπίδραση-υποστήριξη, το 20,00% (N=10) για μουσική σύμπραξη, το ίδιο ποσοστό των 18,00% (N=9) για θέματα σχετικά με αναγνώριση της ειδικότητάς τους, ερευνητικά προγράμματα και βελτίωση ΤΜΣ. Το 16,00 % (N=8) θα ήθελε να συζητήσουν για το θέμα των υποτροφιών και το 14,00% (N=7) για το θέμα των διαγωνισμών.

Γράφημα 4.34: Υποψήφια θέματα συζήτησης με αποφοίτους

4.2. Επαγωγική Στατιστική

4.2.1. Συσχετίσεις με την «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.12, η «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» σχετίστηκε θετικά με την ηλικία ($\rho(141)=0,300, p<0,001$), ενώ παρατηρήθηκαν και στατιστικά σημαντικά ευρήματα ως προς τον τόπο διαμονής ($H(3)=10,199, p=0,017$).

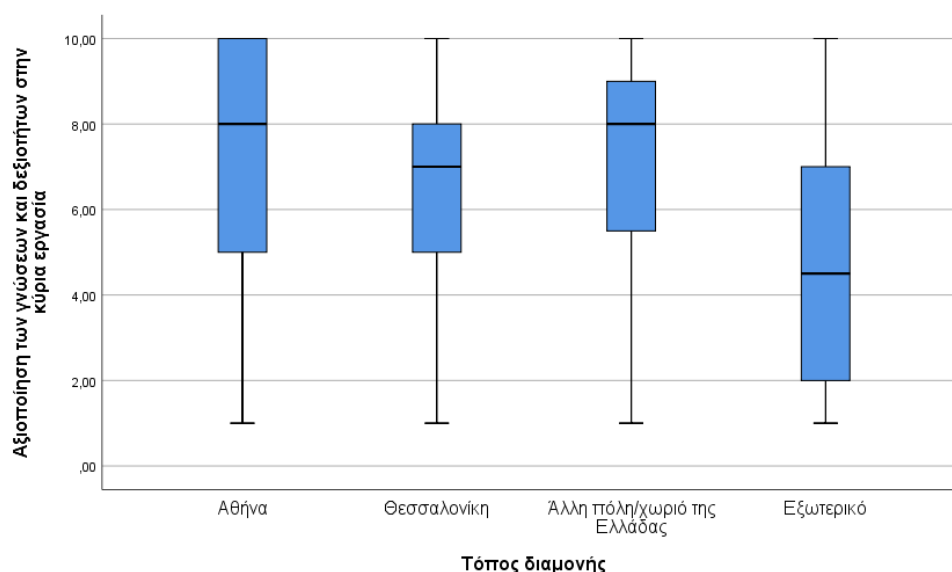
Πίνακας 4.12: Επίδραση δημογραφικών στοιχείων στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Στοιχείο	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Φύλο	Ανδρας	52	71,96	Z= -0,448	0,654
	Γυναίκα	87	68,83		
Ηλικία	-	141	-	$\rho(141)=0,300$	<0,001
Τόπος διαμονής	Αθήνα	14	82,32	H (3) =10,199	0,017
	Θεσσαλονίκη	65	70,32		
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	35	84,19		
	Εξωτερικό	28	52,98		

Από τους Πίνακες 4.12, 4.13 (Γράφημα 4.35) προκύπτει ότι ο μέσος βαθμός των κατοίκων του Εξωτερικού ($M.B.=52,98$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των κατοίκων της Αθήνας ($M.B.=82,32, p=0,028$) και άλλων περιοχών πλην Αθήνας και Θεσσαλονίκης ($M.B.=84,19, p=0,003$).

Πίνακας 4.13: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο διαμονής, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Τόπος (I)-Τόπος (J)	Στατιστικό	p-value
Εξωτερικό-Θεσσαλονίκη	17,333	,060
Εξωτερικό-Αθήνα	29,339	,028
Εξωτερικό-Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	31,204	,003
Θεσσαλονίκη-Αθήνα	12,006	,318
Θεσσαλονίκη-Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	-13,870	,105
Αθήνα-Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	-1,864	,885

Γράφημα 4.35: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο διαμονής

Στοιχεία σπουδών

Από τον Πίνακα 4.14, προέκυψε ότι τα στοιχεία σπουδών δεν επέδρασαν στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($p \geq 0,071$).

Πίνακας 4.14: Επίδραση στοιχείων σπουδών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Στοιχείο	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Έτος Εισαγωγής	1991-2005	10	94,60	H (3) =3,624	0,305
	2006-2010	21	72,98		
	2011-2015	76	68,80		
	2016-2018	35	69,89		
Έτος Αποφοίτησης	2018-2019	46	75,28	H (2) =3,229	0,199
	2020-2021	52	63,46		
	2022-2023	44	77,05		
Διάρκεια σπουδών	-	142	-	rho (142) =0,112	0,185
Βαθμός πτυχίου	Άριστα	48	80,10	Z= -1,796	0,072
	Λίαν καλώς	94	67,11		
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	59	74,61	Z= -0,766	0,444
	Ναι	83	69,29		
Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	128	73,54	Z= -1,805	0,071
	Ναι	14	52,82		
Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)	Όχι	15	54,23	Z= -1,734	0,083
	Ναι	127	73,54		
Συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου	Όχι	63	64,61	Z= -1,797	0,072
	Ναι	79	76,99		

Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.15, η συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση δεν επέδρασε στον παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($p \geq 0,052$).

Πίνακας 4.15: Επίδραση συνέχισης σπουδών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Ερώτηση	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Ήθελα να συνεχίσω την ακαδημαϊκή μου πορεία και να ενισχύσω τις γνώσεις μου	-	79	-	rho (79) = 0,048	0,674
Πίστευα ότι θα μπορούσα να βρω ευκολότερα εργασία	-	79	-	rho (79) = -0,053	0,640
Για να βελτιωθεί ο μισθός μου στη δουλειά που έχω ήδη	-	79	-	rho (79) = 0,219	0,052
Για να ενισχυθεί η κοινωνική μου καταξίωση	-	79	-	rho (79) = -0,130	0,254
Λόγω πίεσης από οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον	-	79	-	rho (79) = 0,011	0,925
Άλλο λόγο (κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα, προσωπικό ενδιαφέρον)	-	79	-	rho (79) = 0,018	0,876
Το αντικείμενο των σπουδών που συνέχισα είναι συναφές με το αντικείμενο του ΤΜΣ	Όχι	16	36,16	Z= -0,759	0,448
	Ναι	63	40,98		
Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών	2ο πτυχίο	11	37,09	H (2) = 0,612	0,736
	Μεταπτυχιακό	66	40,17		
	Διδακτορικό	2	50,50		

Σημερινή κατάσταση απασχόλησης

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.16, η «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» επηρεάστηκε από τον «Τόπο εργασίας» ($H (3) = 9,464, p < 0,001$), το «Αντικείμενο εργασίας που αποτέλεσε πρωταρχικό στόχο» ($H (6) = 14,487, p = 0,025$), το «Καθεστώς της σημερινής εργασίας» ($H (3) = 13,831, p = 0,003$), το «Αντικείμενο της σημερινής εργασίας» ($H (6) = 35,063, p < 0,001$) και τον τρόπο εύρεσης εργασίας ($H (4) = 22,297, p < 0,001$).

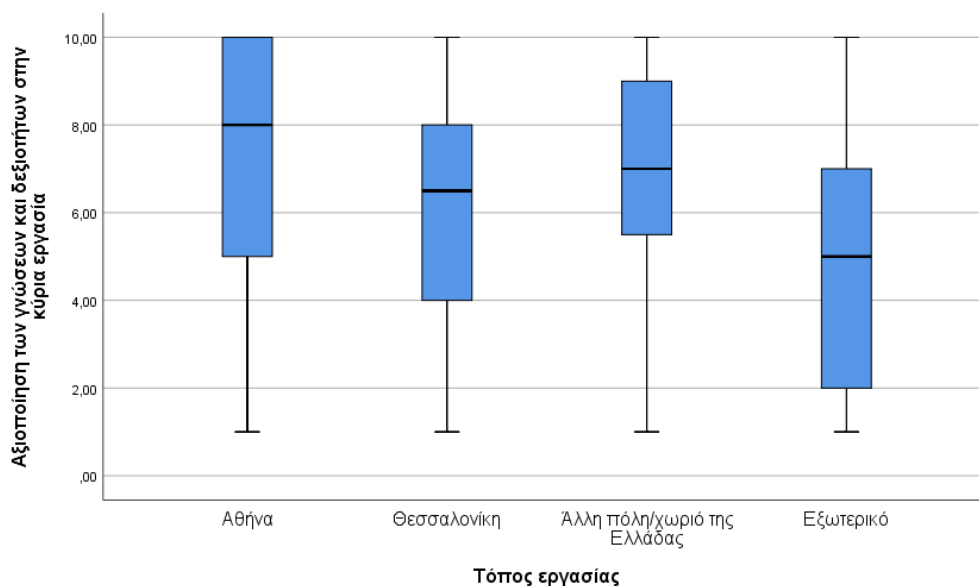
Πίνακας 4.16: Επίδραση σημερινής κατάστασης εργασίας στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Ερώτηση	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Τρέχουσα εργασιακή κατάσταση	Εργασία πλήρους ωραρίου	86	70,92	Z= -0,211	0,833
	Εργασία μερικής απασχόλησης	56	72,39		
Τόπος εργασίας	Αθήνα	14	83,43	H (3)=9,464	0,024
	Θεσσαλονίκη	54	70,39		
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	43	81,53		
	Εξωτερικό	31	54,13		
Ποιο αντικείμενο εργασίας αποτέλεσε τον πρωταρχικό σας στόχο;	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	54	78,40	H (6) =14,487	0,025
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	25	70,10		
	Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	17	71,82		
	Μαέστρος/Συνθέτης	11	95,45		
	Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	15	58,17		
	Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική	12	39,29		
Ποιο είναι το καθεστώς της σημερινής σας εργασίας;	Αλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	8	69,00	H (3)=13,831	0,003
	Δημόσιος υπάλληλος	21	83,86		
	Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	38	86,24		
	Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	69	62,57		
Ποιο θεωρείτε πως είναι το αντικείμενο της σημερινής σας εργασίας;	Ελεύθερος επαγγελματίας	13	50,46	H (6)=35,063	<0,001
	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	55	85,29		
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	37	75,61		
	Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	6	100,17		
	Μαέστρος/Συνθέτης	4	87,75		
	Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	10	51,45		
Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας	Άλλο αντικείμενο μουσικής	3	51,33	H (4) =1,897	0,755
	Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	26	34,69		
	Κατά τις προπτυχιακών σπουδών	41	71,21		
	Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	23	67,54		
	6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση	26	66,81		
Με ποιό τρόπο βρήκατε τη σημερινή σας "κύρια" εργασία;	1-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση	43	72,92	H (4) =22,297	<0,001
	3+ χρόνια μετά την αποφοίτηση	5	49,10		
	Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	61	86,40		
	Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον	46	70,43		
	Διαδίκτυο-Αγγελίες	22	50,18		
	Γραφεία εξεύρεσης εργασίας	3	62,50		
	Άλλο	10	35,10		

Από τους Πίνακες 4.16, 4.17 (Γράφημα 4.36), προκύπτει ότι στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία», ο μέσος βαθμός των ατόμων που εργάζονται στο εξωτερικό ($M.B.=54,13$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο εκείνων που εργάζονται στην Αθήνα ($M.B.=83,43$, $p=0,004$) και σε άλλη περιοχή της Ελλάδας πλην Αθήνας και Θεσσαλονίκης ($M.B.=81,53$, $p=0,004$).

Πίνακας 4.17: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Τόπος (I)-Τόπος (J)	Στατιστικό	p-value
Εξωτερικό-Θεσσαλονίκη	16,260	,077
Εξωτερικό-Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	27,406	,004
Εξωτερικό-Αθήνα	29,300	,026
Θεσσαλονίκη-Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	-11,146	,181
Θεσσαλονίκη-Αθήνα	13,040	,286
Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας-Αθήνα	1,894	,880

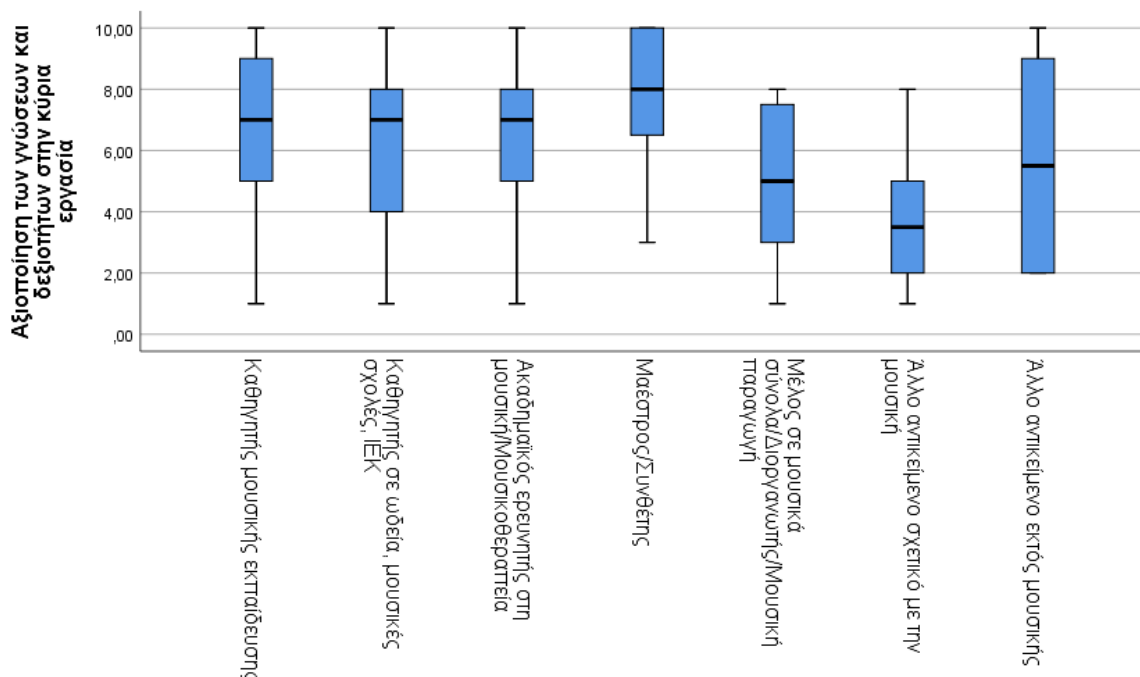

Γράφημα 4.36: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τόπο εργασίας

Από τους Πίνακες 4.16, 4.18 (Γράφημα 4.37) προκύπτει ότι στον παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ο μέσος βαθμός των ατόμων που είχαν ως πρωταρχικό στόχο εργασίας κάποιο άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική ($M.B.=39,29$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο εκείνων που είχαν ως πρωταρχικό στόχο να γίνουν καθηγητές σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ ($M.B.=70,10$, $p=0,031$), ακαδημαϊκοί ερευνητές στη μουσική ή επιθυμούσαν να ασχοληθούν με τη μουσικοθεραπεία ($M.B.=71,82$, $p=0,034$), καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης ($M.B.=78,40$, $p=0,003$) και μαέστρου/συνθέτες ($M.B.=95,45$, $p=0,001$), με την μέση βαθμίδα των τελευταίων να είναι στατιστικά μεγαλύτερη ($p=0,021$) από την αντίστοιχη όσων είχαν ως πρωταρχικό στόχο να γίνουν μέλη σε μουσικά σύνολα, διοργανωτές εκδηλώσεων και μουσικοί παραγωγοί ($M.B.=58,17$).

Πίνακας 4.18: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς πρωταρχικό στόχο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Πρωταρχικός Στόχος (I)-Πρωταρχικός Στόχος (J)	Στατιστικό	p-value
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	18,875	,232
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	-29,708	,111
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	30,808	,031
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	32,532	,034
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	39,106	,003
Άλλο αντικείμενο σχετικό με την μουσική-Μαέστρος/Συνθέτης	56,163	,001
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	-10,833	,544
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	11,933	,370
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	13,657	,345
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	20,231	,089
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Μαέστρος/Συνθέτης	37,288	,021
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	1,100	,947
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	2,824	,872
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	9,398	,543
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Μαέστρος/Συνθέτης	26,455	,163
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	-1,724	,893
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	8,298	,400
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Μαέστρος/Συνθέτης	-25,355	,086
Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	6,575	,562
Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία-Μαέστρος/Συνθέτης	-23,631	,134
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Μαέστρος/Συνθέτης	-17,056	,206

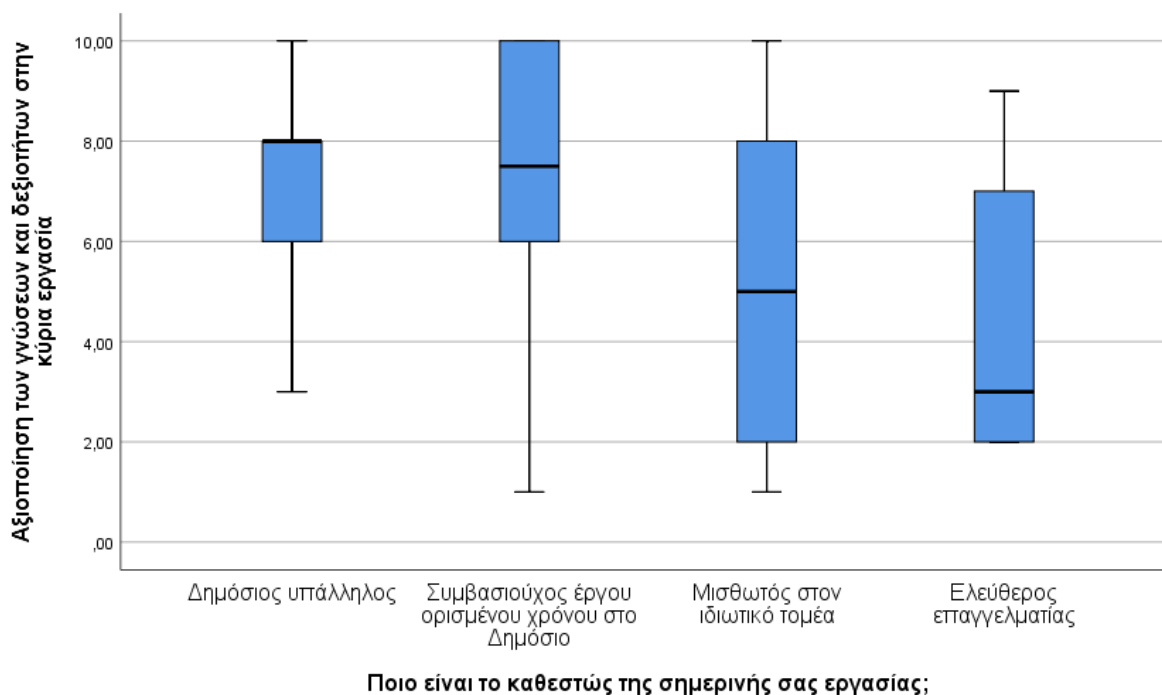

Γράφημα 4.37: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον πρωταρχικό στόχο εργασίας

Από τους Πίνακες 4.1, 4.19 (Γράφημα 4.38) προκύπτει ότι στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία», ο μέσος βαθμός των ατόμων που εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες ($M.B.=50,46$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των δημοσίων υπαλλήλων ($M.B.=83,86$, $p=0,019$) και των συμβασιούχων έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο ($M.B.=86,24$, $p=0,006$). Επιπλέον, ο μέσος βαθμός των ατόμων που εργάζονται ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα ($M.B.=62,57$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των δημοσίων υπαλλήλων ($M.B.=83,86$, $p=0,019$) και των συμβασιούχων έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο ($M.B.=86,24$, $p=0,006$).

Πίνακας 4.19: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το καθεστώς εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Καθεστώς εργασίας (I)-Καθεστώς (J)	Στατιστικό	p-value
Ελεύθερος επαγγελματίας-Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	12,104	,323
Ελεύθερος επαγγελματίας-Δημόσιος υπάλληλος	33,396	,019
Ελεύθερος επαγγελματίας-Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	35,775	,006
Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα-Δημόσιος υπάλληλος	21,292	,035
Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα-Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	23,672	,004
Δημόσιος υπάλληλος-Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	-2,380	,829

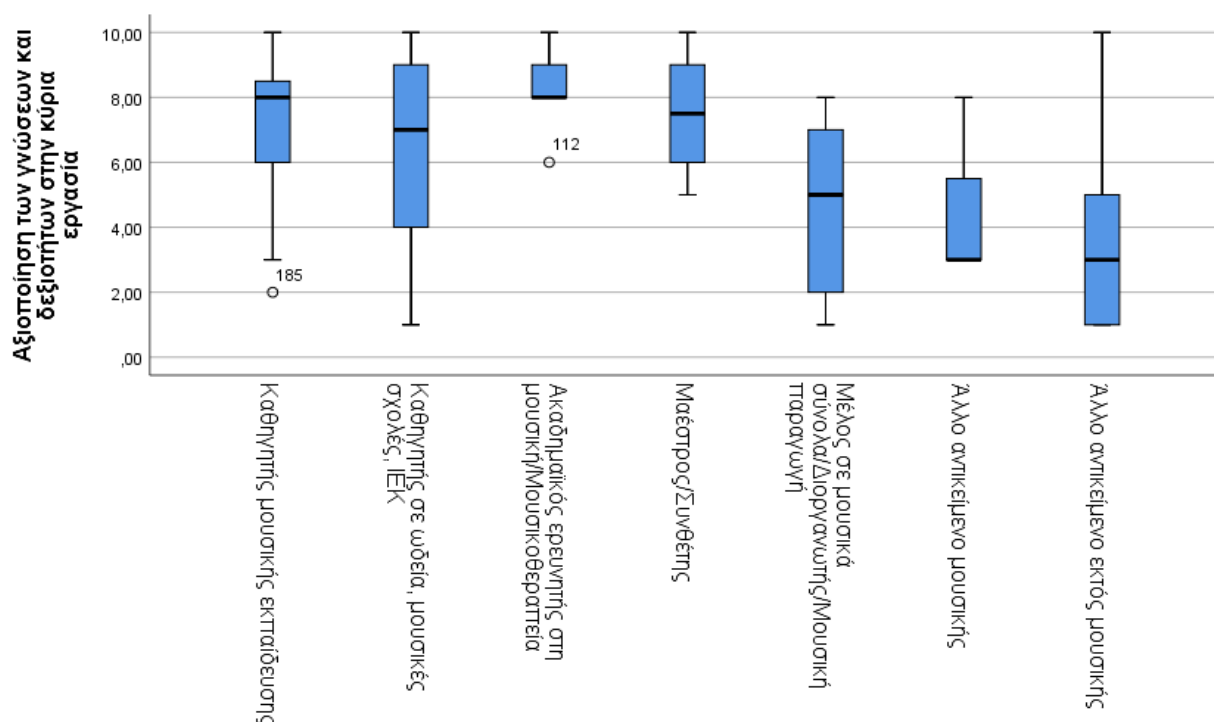
Γράφημα 4.38: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το καθεστώς εργασίας

Από τους Πίνακες 4.16, 4.20 (Γράφημα 4.39) προκύπτει ότι στον παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ο μέσος βαθμός των ατόμων που απασχολούνται στην τρέχουσα κύρια εργασία τους με αντικείμενο εκτός μουσικής ($M.B.=34,69$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο εκείνων που είναι καθηγητές σε ωδεία, μουσικές

σχολές, ΙΕΚ ($M.B.=75,61$, $p<0,001$), καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης ($M.B.=85,29$, $p<0,001$), μαέστρου/συνθέτες ($87,75$, $p=0,015$), ακαδημαϊκοί ερευνητές στη μουσική και μουσικοθεραπευτές ($M.B.=100,17$, $p<0,001$). Τέλος, η μέση βαθμίδα όσων είναι μέλη σε μουσικά σύνολα, διοργανωτές εκδηλώσεων και μουσικοί παραγωγοί ($M.B.=51,45$) είναι στατιστικά μικρότερη από την αντίστοιχη των καθηγητών μουσικής εκπαίδευσης ($M.B.=85,29$, $p=0,015$) και των ακαδημαϊκών ερευνητών στη μουσική καθώς και των μουσικοθεραπευτών ($M.B.=100,17$, $p=0,020$).

Πίνακας 4.20: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το αντικείμενο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Αντικείμενο εργασίας (Ι)-Αντικείμενο εργασίας (J)	Στατιστικό	p-value
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Άλλο αντικείμενο μουσικής	16,641	,500
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	16,758	,266
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	40,916	<001
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	50,599	<001
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Μαέστρος/Συνθέτης	53,058	,015
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	65,474	<001
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	,117	,997
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	24,275	,318
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	33,958	,157
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Μαέστρος/Συνθέτης	36,417	,239
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	48,833	,088
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	24,158	,094
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	33,841	,015
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Μαέστρος/Συνθέτης	36,300	,130
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	48,717	,020
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	9,683	,261
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Μαέστρος/Συνθέτης	-12,142	,569
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	-24,559	,168
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Μαέστρος/Συνθέτης	-2,459	,907
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	-14,876	,393
Μαέστρος/Συνθέτης-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	12,417	,635

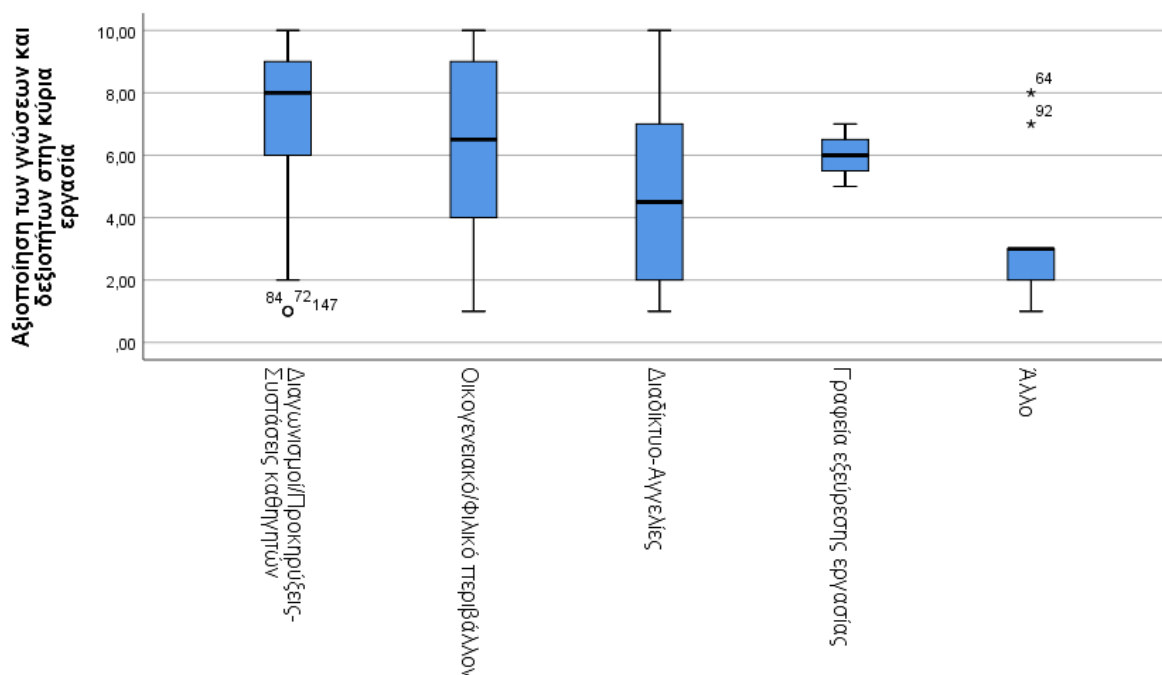

Γράφημα 4.39: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς το αντικείμενο εργασίας

Από τους Πίνακες 4.16, 4.21 (Γράφημα 4.40), προκύπτει ότι στον παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία», ο μέσος βαθμός όσων βρήκαν εργασία από διαγωνισμούς, προκηρύξεις και συστάσεις καθηγητών ($M.B. = 86,40$) είναι στατιστικά μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο όσων βρήκαν εργασία από το διαδίκτυο και τις αγγελίες ($M.B. = 50,18$, $p < 0,001$), από οικογενειακό-φιλικό περιβάλλον ($M.B. = 70,43$, $p = 0,045$) και όσων χρησιμοποίησαν κάποιον άλλον από τους αναφερόμενους τρόπους ($M.B. = 35,10$, $p < 0,001$) με τον μέσο βαθμό των τελευταίων να είναι στατιστικά μικρότερος ($p = 0,013$) από τον αντίστοιχο όσων χρησιμοποίησαν το οικογενειακό-φιλικό περιβάλλον ($M.B. = 70,43$) για να βρουν εργασία.

Πίνακας 4.21: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τρόπο εύρεσης εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Τρόπος εύρεσης εργασίας (I)-Τρόπος εύρεσης εργασίας (J)	Στατιστικό	p-value
Άλλο-Διαδίκτυο-Αγγελίες	15,082	,332
Άλλο-Γραφεία εξεύρεσης εργασίας	27,400	,307
Άλλο-Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον	35,335	,013
Άλλο-Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	51,302	<,001
Διαδίκτυο-Αγγελίες-Γραφεία εξεύρεσης εργασίας	-12,318	,624
Διαδίκτυο-Αγγελίες-Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον	20,253	,055
Διαδίκτυο-Αγγελίες-Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	36,220	<,001
Γραφεία εξεύρεσης εργασίας-Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον	7,935	,744
Γραφεία εξεύρεσης εργασίας-Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	23,902	,322
Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον-Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	15,967	,045

Με ποιά τρόπο βοήκατε τη σημαϊνή σας "κύρια" εναασία:

Γράφημα 4.40: «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» ως προς τον τρόπο εύρεσης εργασίας

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.22, η «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» σχετίστηκε με την επιπλέον εργασία ως «Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα» ($\rho(141)=0,228, p<0,01$)

Πίνακας 4.22: Συσχετίσεις του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την ύπαρξη επιπλέον εργασίας

Επιπλέον εργασία	Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία
Έχετε παραπάνω από μία εργασία;	0,050
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης (τομέας γενικής παιδείας, Α και Β/βαθμια)	0,075
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	0,148
Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική	-0,045
Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	,228**
Συνθέτης	0,119
Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	-0,039
Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων	-0,017
Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής)	0,051
Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering)	0,026
Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα	0,038
Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα) ή/και ψηφιακές πλατφόρμες	-0,023
Άλλο σχετικό με την μουσική	-0,134
Άλλο εκτός μουσικής	-0,035

** $p<0,01$

Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.23, η «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» συσχετίστηκε με την «Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ» ($\rho(132)=0,658, p<0,01$), με την «Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία» ($\rho(142)=0,191, p<0,05$) και με το «Management-Πολιτιστική διαχείριση» ($\rho(142)=0,189, p<0,05$) ως τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας.

Πίνακας 4.23: Συσχέτιση του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ και με τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας

Μεταβλητή	Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία
Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	,658**
<i>Γνωστικά αντικείμενα μελέτης στο ΤΜΣ για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας</i>	
Μουσική παιδαγωγική πράξη στην εκπαίδευση	-0,089
Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία	,191*
Ειδική αγωγή	0,137
Μουσική τεχνολογία (ηχοληψία, μουσική παραγωγή, ηλεκτρονική μουσική, σύγχρονες τεχνολογίες)	-0,056
Μουσική εκτέλεση (εκτέλεση μουσικών οργάνων, διεύθυνση μουσικών συνόλων)	-0,048
Management-Πολιτιστική διαχείριση	,189*
Θεωρητικά της μουσικής	-0,071
Εθνομουσικολογία	-0,106
Προετοιμασία εισόδου στην αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, επαγγελματικά δικαιώματα)	0,097
Άλλο	-0,055

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.24, η «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» συσχετίστηκε με την ερώτηση «Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το ΤΜΣ στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;» ($\rho(130)=0,174, p<0,05$) και με την ερώτηση «Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω ταχυδρομείου» ($\rho(113)=0,200, p<0,05$).

Πίνακας 4.24: Συσχέτιση του παράγοντα «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» με την προθυμία για επικοινωνία-συνεργασία αποφοίτων με ΤΜΣ

Μεταβλητή	Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία
Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το Τμήμα στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;	,174*
Θα ήσασταν θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και άλλους αποφοίτους;	0,050
Επιθυμητοί τρόποι επικοινωνίας	
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω E-mail	-0,001
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω ταχυδρομείου	,200*
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται τηλεφωνικά	0,068
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω κοινωνικών δικτύων	0,093
Υποψήφια θέματα συζήτησης με αποφοίτους	
Υποτροφίες	0,142
Επαγγελματικά θέματα	-0,025
Αναγνώριση ειδικότητας	0,072
Εκδηλώσεις-Συνέδρια	0,070
Διαγωνισμοί	0,120
Δράσεις πανεπιστημίου	0,099
Εκπαιδευτικά προγράμματα	-0,016
Μουσική σύμπραξη	0,095
Διαμοιρασμός γνώσεων	0,109
Επικοινωνία-αλληλοεπίδραση-υποστήριξη	0,112
Ερευνητικά προγράμματα	0,086
Βελτίωση ΤΜΣ	0,126

* $p < 0,05$

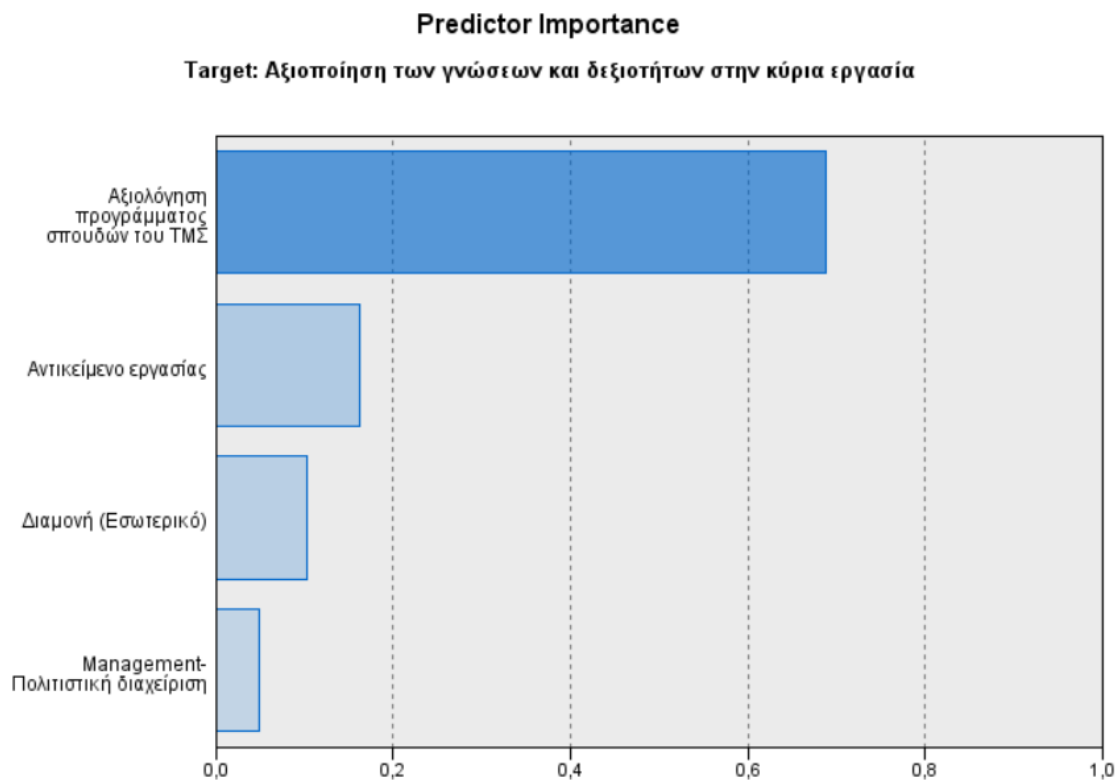
4.2.2. Εύρεση προβλεπτικών παραγόντων στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.25 (Γράφημα 4.41), προβλεπτικοί παράγοντες της «Αξιοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία» αναδείχθηκαν η «Διαμονή (Εσωτερικό)» ($\beta = 0,179$, $p = 0,009$, 10% επίδραση), το «Αντικείμενο εργασίας σε θέση ευθύνης» ($\beta = 0,310$, $p = 0,001$, 16% επίδραση), η «Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ» ($\beta = 0,506$, $p < 0,001$, 69% επίδραση) και το «Management-Πολιτιστική διαχείριση» ($\beta = 0,135$, $p = 0,049$, 5% επίδραση). Το μοντέλο θεωρήθηκε στατιστικά σημαντικό με υψηλό βαθμό προσαρμογής και χωρίς πολυσυγγραμικότητα ($F(11,99) = 14,060$, $p < 0,001$, $R^2 = 61\%$, $VIF \leq 2,619$).

Πίνακας 4.25: Προβλεπτικοί παράγοντες της «Αξιοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

Ανεξάρτητη	B	Beta	t	p-value	VIF
Σταθερά	-1,601	-	-1,523	0,131	-
Ηλικία	0,034	0,080	1,103	0,273	1,323
Διαμονή (Εσωτερικό)	1,341	0,179	2,649	0,009	1,158
Πρωταρχικός στόχος εργασίας	-0,044	-0,007	-0,083	0,934	1,706
Δημόσιος υπάλληλος	-0,487	-0,088	-0,879	0,381	2,519
Αντικείμενο εργασίας σε θέση ευθύνης	1,887	0,310	3,392	0,001	2,111
Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	0,895	0,088	1,297	0,198	1,179
Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	-0,281	-0,051	-0,499	0,619	2,619
Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	0,757	0,506	6,953	<0,001	1,344
Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία	0,958	0,084	1,302	0,196	1,062
Management-Πολιτιστική διαχείριση	2,003	0,135	1,997	0,049	1,162
Επιθυμία για επικοινωνία με το ΤΜΣ μέσω ταχυδρομείου	1,769	0,119	1,807	0,074	1,107

$F(11,99) = 14,060, p < 0,001, R^2 = 61\%$

Γράφημα 4.41: Επίδραση προβλεπτικών μεταβλητών στην «Αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων στην κύρια εργασία»

4.2.3. Συσχετίσεις με την «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

Δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.26, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά δεν επέδρασαν στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» ($p \geq 0,225$).

Πίνακας 4.26: Επίδραση δημογραφικών στοιχείων στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

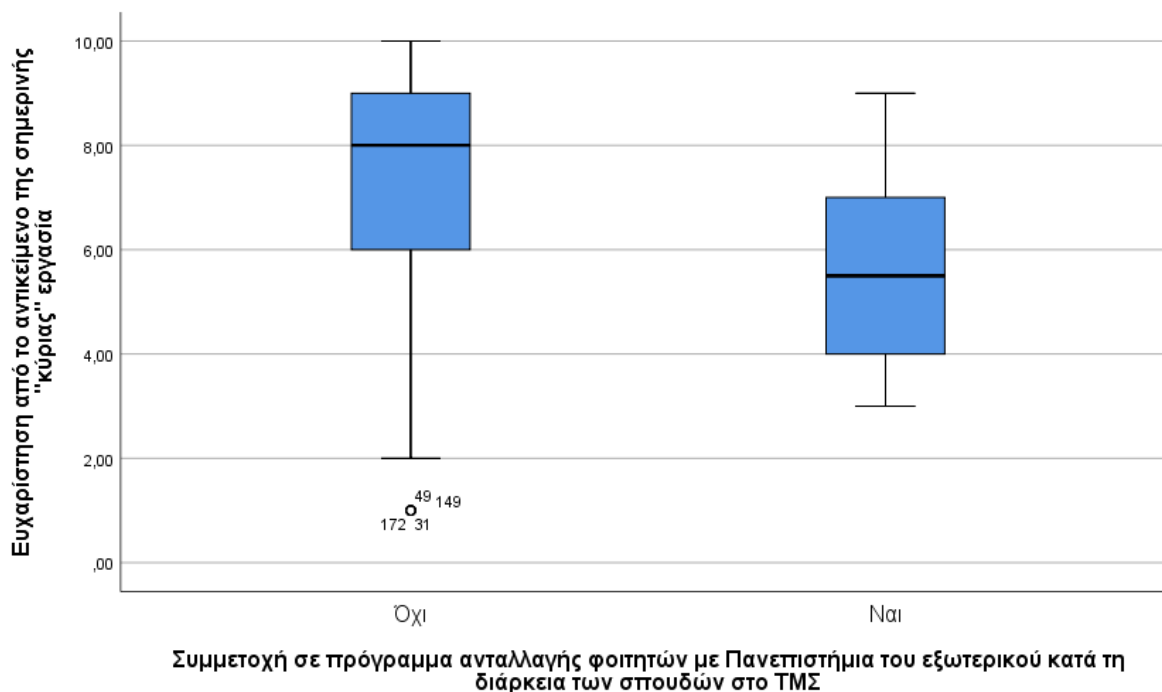
Στοιχείο	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Φύλο	Άνδρας	52	75,30	Z= -1,215	0,225
	Γυναίκα	87	66,83		
Ηλικία	-	14 1	-	rho (141) =0,092	0,279
Τόπος διαμονής	Αθήνα	14	61,86	H (3) =2,036	0,565
	Θεσσαλονίκη	65	74,54		
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	35	74,71		
	Εξωτερικό	28	65,25		

Στοιχεία σπουδών

Από τον Πίνακα 4.27, προέκυψε πως στον παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ο μέσος βαθμός των αποφοίτων που είχαν συμμετάσχει σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ ($M.B. = 46,25$) είναι στατιστικά μικρότερος ($Z = -2,451$, $p = 0,014$) από αυτών που δεν είχαν συμμετάσχει σε αντίστοιχο πρόγραμμα ($M.B. = 74,26$) (Γράφημα 6.42).

Πίνακας 4.27: Επίδραση στοιχείων σπουδών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

Στοιχείο	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Έτος Εισαγωγής	1991-2005	10	75,60	H (3) =0,589	0,899
	2006-2010	21	69,38		
	2011-2015	76	69,82		
	2016-2018	35	75,26		
Έτος Αποφοίτησης	2018-2019	46	62,43	H (2) =3,456	0,178
	2020-2021	52	74,88		
	2022-2023	44	76,99		
Διάρκεια σπουδών	-	142	-	rho (142) =0,003	0,976
Βαθμός πτυχίου	Άριστα	48	78,65	Z= -1,498	0,134
	Λίαν καλώς	94	67,85		
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	59	67,49	Z= -0,992	0,321
	Ναι	83	74,35		
Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	Όχι	128	74,26	Z= -2,451	0,014
	Ναι	14	46,25		
Ολοκλήρωση άλλων μουσικών σπουδών (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)	Όχι	15	62,43	Z= -0,914	0,361
	Ναι	127	72,57		
Συνέχεια των σπουδών μετά την απόκτηση του πτυχίου	Όχι	63	70,10	Z= -0,368	0,713
	Ναι	79	72,62		

Γράφημα 4.42: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» ως προς την συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια σπουδών στο ΤΜΣ

Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.28, η συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση δεν επέδρασε στον παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($p \geq 0,052$).

Πίνακας 4.28: Επίδραση συνέχισης σπουδών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

Ερώτηση	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Ήθελα να συνεχίσω την ακαδημαϊκή μου πορεία και να ενισχύσω τις γνώσεις μου	-	79	-	rho (79) = -0,026	0,818
Πίστευα ότι θα μπορούσα να βρω ευκολότερα εργασία	-	79	-	rho (79) = -0,172	0,130
Για να βελτιωθεί ο μισθός μου στη δουλειά που έχω ήδη	-	79	-	rho (79) = -0,036	0,752
Για να ενισχυθεί η κοινωνική μου καταξίωση	-	79	-	rho (79) = -0,005	0,967
Λόγω πίεσης από οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον	-	79	-	rho (79) = -0,029	0,802
Άλλο λόγο (κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα, προσωπικό ενδιαφέρον)	-	79	-	rho (79) = 0,219	0,052
Το αντικείμενο των σπουδών που συνέχισα είναι συναφές με το αντικείμενο του ΤΜΣ	Όχι	16	30,94	Z= -1,798	0,072
	Ναι	63	42,30		
Το ανώτερο επίπεδο ολοκληρωμένων σπουδών	2ο πτυχίο	11	35,27	H (2) = 0,671	0,715
	Μεταπτυχιακό	66	40,61		
	Διδακτορικό	2	46,00		

Σημερινή κατάσταση απασχόλησης

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.29, η «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» επηρεάστηκε από το «Αντικείμενο της σημερινής εργασίας» ($H(6)=14,231$, $p=0,027$) και το «Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας» ($H(4)=11,354$, $p=0,023$)

Πίνακας 4.29: Επίδραση σημερινής κατάστασης εργασίας στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

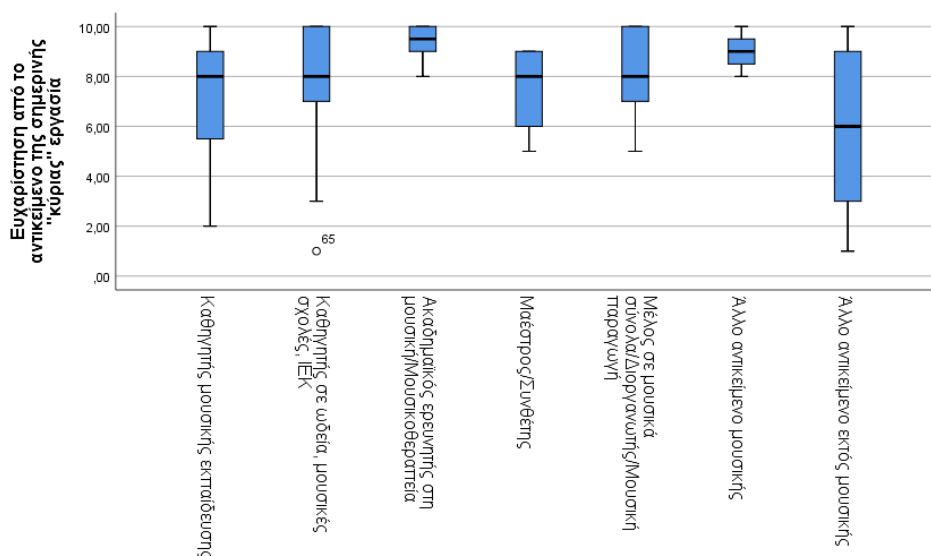
Ερώτηση	Κατηγορίες	N	M.B.	Στατιστικό	p-value
Τρέχουσα εργασιακή κατάσταση	Εργασία πλήρους ωραρίου	86	71,19	Z= -0,112	0,911
	Εργασία μερικής απασχόλησης	56	71,97		
Τόπος εργασίας	Αθήνα	14	63,46	H (3)=1,172	0,760
	Θεσσαλονίκη	54	75,31		
	Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας	43	71,34		
	Εξωτερικό	31	68,71		
Ποιο αντικείμενο εργασίας αποτέλεσε τον πρωταρχικό σας στόχο;	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	54	77,33	H (6) =4,794	0,570
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	25	71,56		
	Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	17	78,21		
	Μαέστρος/Συνθέτης	11	66,73		
	Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	15	57,80		
	Άλλο αντικείμενο μουσικής	12	57,88		
	Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	8	70,38		
Ποιο είναι το καθεστώς της σημερινής σας εργασίας;	Δημόσιος υπάλληλος	21	64,07	H (3)=2,887	0,409
	Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο	38	80,13		
	Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	69	68,78		
	Ελεύθερος επαγγελματίας	13	67,31		
Ποιο θεωρείτε πως είναι το αντικείμενο της σημερινής σας εργασίας;	Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	55	69,31	H (6)=14,231	0,027
	Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	37	77,04		
	Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	6	108,83		
	Μαέστρος/Συνθέτης	4	69,75		
	Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	10	78,05		
	Άλλο αντικείμενο μουσικής	3	100,00		
	Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής	26	51,38		
Χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας	Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	41	74,70	H (4) =11,354	0,023
	Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	23	78,76		
	6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση	58	54,67		
	1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση	32	78,25		
	2+ χρόνια μετά την αποφοίτηση	16	49,47		
Με ποιο τρόπο βρήκατε τη σημερινή σας "κύρια" εργασία;	Διαγωνισμοί/Προκηρύξεις-Συστάσεις καθηγητών	61	78,55	H (4) =6,919	0,140
	Οικογενειακό/Φιλικό περιβάλλον	46	72,41		
	Διαδίκτυο-Αγγελίες	22	60,93		
	Γραφεία εξεύρεσης εργασίας	3	33,67		
	Άλλο	10	58,90		

Από τους Πίνακες 4.29, 4.30 (Γράφημα 4.43) προκύπτει ότι στον παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» ο μέσος βαθμός των ατόμων που έχουν ως τρέχουσα εργασία κάποιο άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής ($M.B.=51,38$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο εκείνων που είναι καθηγητές σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ ($M.B.=77,04$, $p=0,013$), ακαδημαϊκοί ερευνητές στη μουσική και μουσικοθεραπευτές

($M.B. = 108,83$, $p = 0,002$) καθώς και εκείνων που το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας τους είναι κάποιο άλλο αντικείμενο σχετικό με τη μουσική ($M.B. = 100$, $p = 0,048$). Τέλος, ο μέσος βαθμός των καθηγητών μουσικής εκπαίδευσης ($M.B. = 69,31$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των ακαδημαϊκών/ερευνητών στη μουσική και μουσικοθεραπευτών ($M.B. = 108,83$, $p = 0,023$).

Πίνακας 4.30: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το αντικείμενο εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Αντικείμενο εργασίας (I)-Αντικείμενο εργασίας (J)	Στατιστικό	p-value
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης	17,924	0,062
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Μαέστρος/Συνθέτης	18,365	0,396
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	25,656	0,013
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	26,665	0,075
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Άλλο αντικείμενο μουσικής	48,615	0,048
Άλλο αντικείμενο εκτός μουσικής-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	57,449	0,002
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Μαέστρος/Συνθέτης	-0,441	0,983
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	-7,731	0,367
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	-8,741	0,528
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Άλλο αντικείμενο μουσικής	-30,691	0,199
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	-39,524	0,023
Μαέστρος/Συνθέτης-Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	7,291	0,731
Μαέστρος/Συνθέτης-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	-8,300	0,728
Μαέστρος/Συνθέτης-Άλλο αντικείμενο μουσικής	-30,250	0,326
Μαέστρος/Συνθέτης-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	39,083	0,133
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή	-1,009	0,944
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Άλλο αντικείμενο μουσικής	-22,959	0,343
Καθηγητής σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	-31,793	0,073
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Άλλο αντικείμενο μουσικής	-21,950	0,408
Μέλος σε μουσικά σύνολα/Διοργανωτής/Μουσική παραγωγή-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	30,783	0,139
Άλλο αντικείμενο μουσικής-Ακαδημαϊκός ερευνητής στη μουσική/Μουσικοθεραπεία	8,833	0,757

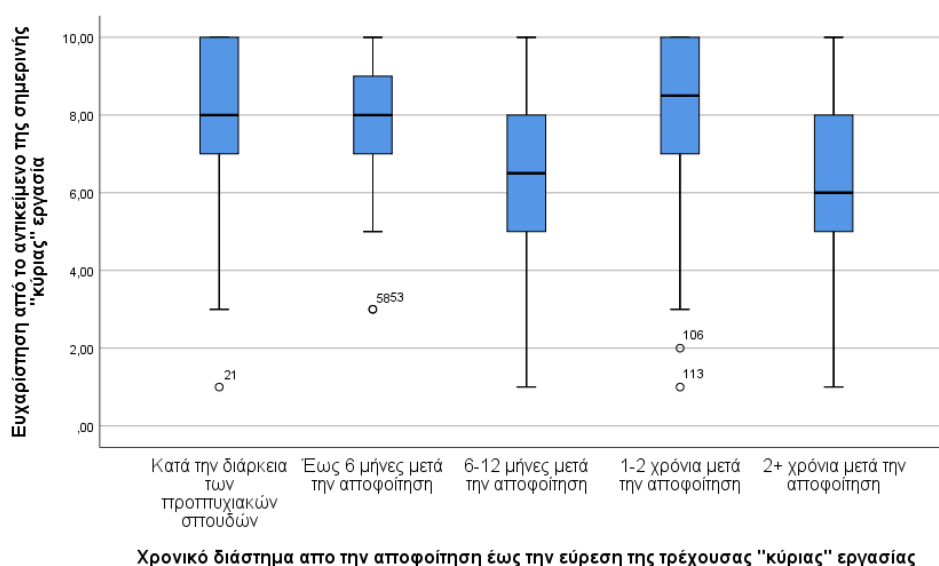

Γράφημα 4.43: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το αντικείμενο εργασίας

Από τους Πίνακες 4.29, 4.31 (Γράφημα 4.44), προκύπτει ότι στον παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ο μέσος βαθμός των ατόμων που βρήκαν δουλειά σε 2 ή περισσότερα χρόνια μετά την αποφοίτηση ($M.B.=49,47$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των ατόμων που βρήκαν δουλειά κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ($M.B.=74,70$, $p=0,030$), έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση ($M.B.=78,76$, $p=0,023$) και σε 1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση ($M.B.=78,25$, $p=0,017$). Επιπλέον ο μέσος βαθμός των ατόμων που βρήκαν δουλειά 6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση ($M.B.=54,67$) είναι στατιστικά μικρότερος από τον αντίστοιχο μέσο βαθμό των ατόμων που βρήκαν δουλειά κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ($M.B.=74,70$, $p=0,043$), έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση ($M.B.=78,76$, $p=0,033$) και σε 1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση ($M.B.=78,25$, $p=0,024$).

Πίνακας 4.31: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας, Πολλαπλές Συγκρίσεις

Χρονικό διάστημα (I)-Χρονικό διάστημα (J)	Στατιστικό	p-value
2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση-6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση	5,204	0,678
2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση-Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	25,226	0,030
2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση-1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση	28,781	0,017
2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση-Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	29,292	0,023
6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση-Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	20,022	0,043
6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση-1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση	-23,577	0,024
6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση-Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	24,088	0,033
Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών-1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση	-3,555	0,702
Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών-Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	-4,066	0,692
1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση-Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση	0,511	0,962

Γράφημα 4.44: «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας», ως προς το χρονικό διάστημα από την αποφοίτηση έως την εύρεση της τρέχουσας "κύριας" εργασίας

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.32, η «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» συσχετίστηκε με την επιπλέον εργασία ως «Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα» ($\rho(141)=0,175, p<0,01$)

Πίνακας 4.32: Συσχετίσεις του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την ύπαρξη επιπλέον εργασίας

Επιπλέον εργασία	Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας
Έχετε παραπάνω από μία εργασία;	0,088
Καθηγητής μουσικής εκπαίδευσης (τομέας γενικής παιδείας, Α και Β/βαθμια)	-0,047
Καθηγητής σε ωδία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ	0,165
Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική	-0,014
Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	,175*
Συνθέτης	0,054
Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	0,065
Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων	0,031
Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής)	-0,082
Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering)	-0,037
Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα	-0,026
Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα) ή/και ψηφιακές πλατφόρμες	0,047
Άλλο σχετικό με την μουσική	-0,074
Άλλο εκτός μουσικής	-0,160

* $p<0,05$

Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.33, η «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» συσχετίστηκε με την «Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ» ($\rho(132)=0,342, p<0,01$) και με την «Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία» ($\rho(142)=0,172, p<0,05$).

Πίνακας 4.33: Συσχέτιση του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ και με τα γνωστικά αντικείμενα για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας

Μεταβλητή	Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας
Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	,342**
Γνωστικά αντικείμενα μελέτης στο ΤΜΣ για καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας	
Μουσική παιδαγωγική πράξη στην εκπαίδευση	0,044
Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία	,172*
Ειδική αγωγή	-0,005
Μουσική τεχνολογία (ηχοληψία, μουσική παραγωγή, ηλεκτρονική μουσική, σύγχρονες τεχνολογίες)	-0,093
Μουσική εκτέλεση (εκτέλεση μουσικών οργάνων, διεύθυνση μουσικών συνόλων)	0,061
Management-Πολιτιστική διαχείριση	0,080
Θεωρητικά της μουσικής	-0,042
Εθνομουσικολογία	0,006
Προετοιμασία εισόδου στην αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, επαγγελματικά δικαιώματα)	0,047
Άλλο	-0,007

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.34, η «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» συσχετίστηκε με την ερώτηση «Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται τηλεφωνικά» ($\rhoho (113)=0,215, p<0,05$), τις «Εκδηλώσεις-Συνέδρια» ($\rhoho (142)=0,205, p<0,05$), τις «Δράσεις πανεπιστημίου» ($\rhoho (142)=0,189, p<0,05$) και την «Επικοινωνία-αλληλοεπίδραση-υποστήριξη» ($\rhoho (142)=0,229, p<0,01$).

Πίνακας 4.34: Συσχέτιση του παράγοντα «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας» με την προθυμία για επικοινωνία-συνεργασία αποφοίτων με ΤΜΣ

Μεταβλητή	Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας
Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το Τμήμα στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;	0,126
Θα ήσασταν θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και άλλους αποφοίτους;	0,066
Επιθυμητοί τρόποι επικοινωνίας	
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω E-mail	-0,105
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω ταχυδρομείου	0,051
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται τηλεφωνικά	,215*
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται μέσω κοινωνικών δικτύων	-0,135
Υποψήφια θέματα συζήτησης με αποφοίτους	
Υποτροφίες	0,128
Επαγγελματικά θέματα	0,112
Αναγνώριση ειδικότητας	0,028
Εκδηλώσεις-Συνέδρια	,205*
Διαγωνισμοί	0,117
Δράσεις πανεπιστημίου	,189*
Εκπαιδευτικά προγράμματα	0,149
Μουσική σύμπραξη	0,153
Διαμοιρασμός γνώσεων	0,139
Επικοινωνία-αλληλοεπίδραση-υποστήριξη	,229**
Ερευνητικά προγράμματα	0,113
Βελτίωση ΤΜΣ	0,117

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

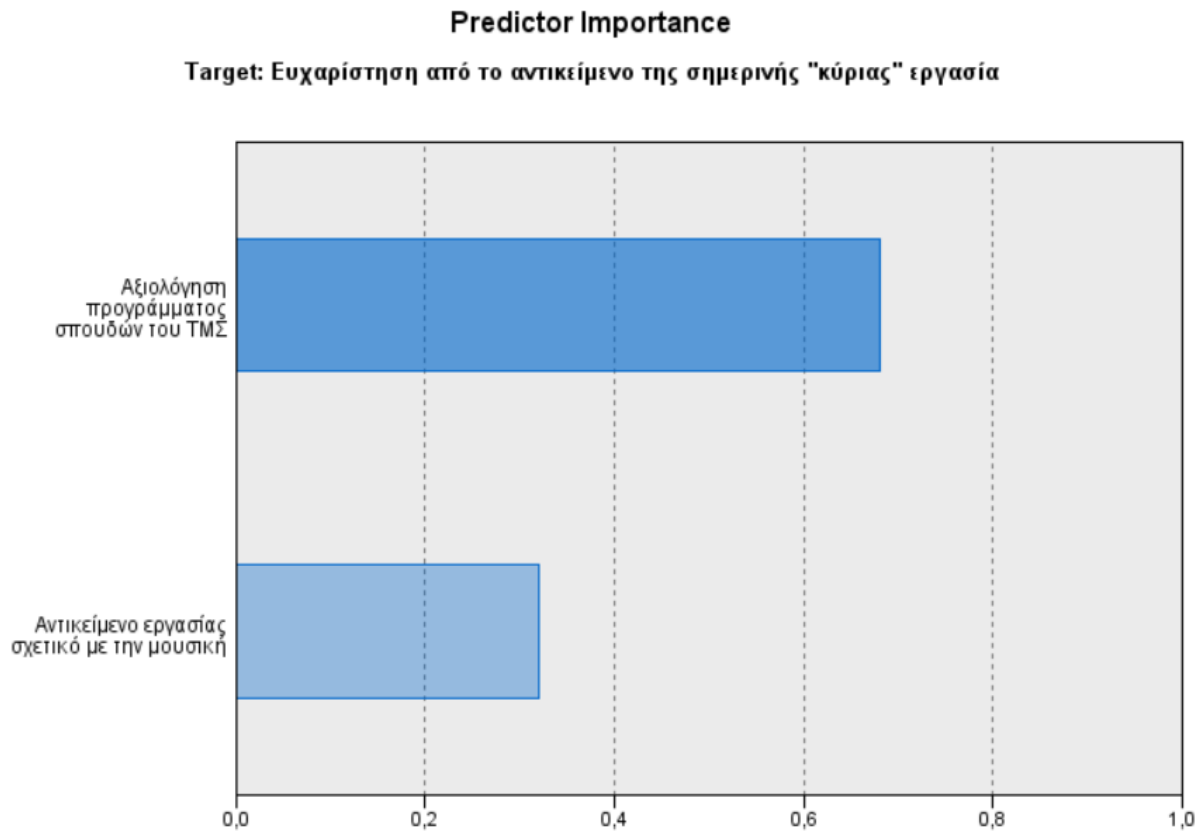
4.2.4. Εύρεση προβλεπτικών παραγόντων στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4.35, προβλεπτικοί παράγοντες της της «Ευχαρίστησης από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασία» αναδείχτηκαν το «Αντικείμενο εργασίας σχετικό με την μουσική» ($\beta eta=0,219, p=0,023, 32\% \text{ επίδραση}$) και η «Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ» ($\beta eta=0,228, p=0,018, 68\% \text{ επίδραση}$). Το μοντέλο θεωρήθηκε στατιστικά σημαντικό με μέτριο βαθμό προσαρμογής και χωρίς πολυσυγγραμικότητα ($F (10,100)=3,352, p<0,001, R^2=25,1\%, VIF\leq 2,218$).

Πίνακας 4.35: Προβλεπτικοί παράγοντες της «Ευχαρίστησης από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

Ανεξάρτητες	B	Beta	t	p	VIF
Σταθερά	4,572	-	5,969	<0,001	-
Συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά τη διάρκεια των σπουδών στο ΤΜΣ	-1,080	-0,139	-1,509	0,134	1,139
Αντικείμενο εργασίας σχετικό με την μουσική	1,345	0,219	2,311	0,023	1,197
2+ χρόνια μετά την αποφοίτηση	-0,917	-0,118	-1,274	0,206	1,151
Διευθυντής ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα	0,236	0,028	0,304	0,761	1,113
Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ	0,284	0,228	2,400	0,018	1,203
Μουσικοθεραπεία-Ψυχολογία	0,551	0,061	0,680	0,498	1,092
Θα επιθυμούσα η επικοινωνία με το ΤΜΣ να γίνεται τηλεφωνικά	0,375	0,077	0,834	0,406	1,150
Εκδηλώσεις-Συνέδρια	1,161	0,166	1,314	0,192	2,141
Δράσεις πανεπιστημίου	-0,847	-0,109	-0,848	0,399	2,217
Επικοινωνία-αλληλοεπίδραση-υποστήριξη	1,265	0,163	1,696	0,093	1,237

$F(10,100) = 3,352, p < 0,001, R^2 = 25,1\%$

Γράφημα 4.45: Επίδραση προβλεπτικών μεταβλητών στην «Ευχαρίστηση από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας»

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Συμπεράσματα και προτάσεις

5.1. Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ.

Στην έρευνα συμμετείχαν 189 απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ, μέσης ηλικίας 31 ετών, στην πλειοψηφία τους γυναίκες (62,29%), οι οποίοι διαμένουν στην Ελλάδα (82,59%). Οι περισσότεροι συμμετέχοντες εισήχθησαν στο ΤΜΣ του ΑΠΘ την περίοδο 2011-2018 (78,86%) και αποφοίτησαν τα έτη 2020-2023 (66,86%). Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (81,72%) και έχουν ολοκληρώσει και άλλες μουσικές σπουδές, όπως πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α. (89,71%)

Η πλειονότητα των αποφοίτων (56%) συνέχισαν τις σπουδές τους, κυρίως σε αντικείμενα σχετικά με τη μουσική (79,57%), με κύριο στόχο να συνεχίσουν την ακαδημαϊκή τους πορεία και να ενισχύσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους (87,10%) και λιγότερο για να βοηθηθούν στην εύρεση εργασίας (47,31%), να βελτιώσουν τις αποδοχές τους (25,81%) ή να ενισχύσουν την κοινωνική τους καταξίωση (12,90%).

Επιπλέον, η πλειονότητα των αποφοίτων συμμετείχε, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ, σε κάποιο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης (58,86%), χωρίς ωστόσο να διευκρινίζεται το χρονικό διάστημα της πρακτικής άσκησης, ο φορέας απασχόλησης και εάν ήταν αμειβόμενη ή όχι. Αντίθετα, πολύ χαμηλή ήταν η συμμετοχή των αποφοίτων, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΤΜΣ, σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με πανεπιστήμια του εξωτερικού (9,14%). Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μέση διάρκεια σπουδών εμφανίζεται αυξημένη κατά 2,78 έτη σε σχέση με τα προβλεπόμενα 5 έτη σπουδών του προγράμματος σπουδών.

Στο 1^ο ερευνητικό ερώτημα μελετήθηκε ο βαθμός στον οποίο οι απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ απορροφώνται επαγγελματικά. Προέκυψε πως το 89,82% των συμμετεχόντων δήλωσαν απασχολούμενοι, κυρίως στην Ελλάδα (78,66%), το 8,38% άνεργοι που αναζητούν εργασία και το 1,80% άνεργοι που δεν αναζητούν εργασία. Όσον αφορά την τρέχουσα κύρια εργασία τους, το 55,09% των αποφοίτων είναι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης και το 34,73% είναι

εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης. Οι περισσότεροι απόφοιτοι εργάζονται ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα (48,59%) και με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι συμβασιούχοι στο δημόσιο (26,76%) και οι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι (14,79%).

Όσον αφορά το αντικείμενο της τρέχουσας "κύριας" εργασίας τους, οι περισσότεροι απόφοιτοι απασχολούνται ως καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης, σε σχολεία, ωδεία και μουσικές σχολές (65,25%). Οι υπόλοιποι απόφοιτοι απασχολούνται σε άλλα αντικείμενα σχετικά με τη μουσική σε ποσοστό 18,44% και σε αντικείμενα εκτός μουσικής σε ποσοστό 16,31%. Ενδιαφέρον στοιχείο είναι το γεγονός ότι οι απόφοιτοι δήλωσαν την ενασχόληση ως καθηγητές μουσικής εκπαίδευσης, ως το αντικείμενο εργασίας που αποτέλεσε των πρωταρχικό τους στόχο σε ποσοστό 54,49%.

Η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ για την τρέχουσα κύρια εργασία τους, πραγματοποιήθηκε, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων έως και 2 έτη μετά την αποφοίτηση (58,70%), ενώ ένα σημαντικό ποσοστό δήλωσε πως εργαζόταν και κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (29,71%).

Πρέπει να σημειωθεί ότι το 74,60% των αποφοίτων απασχολούνται σε παραπάνω από μία εργασία, κυρίως ως καθηγητές μουσικής σε σχολεία, ωδεία και μουσικές σχολές (56,19%) και σε μικρότερα ποσοστά ως συνθέτες (18,10%), μέλη σε συμφωνικές ορχήστρες, χορωδίες, μουσικά σύνολα (16,19%), διευθυντές και μαέστροι σε ωδεία, συμφωνικές ορχήστρες, χορωδίες, μουσικά σύνολα (10,48%). Τέλος, αντικείμενα της επιπλέον εργασίας με το ίδιο ποσοστό (10,48%) αποτέλεσαν και η ενασχόληση με τη μουσική παραγωγή και την επεξεργασία του ήχου και η διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι που δεν εργάζονται, δηλώνουν άνεργοι για 6 μήνες (46,67%) έως 1 χρόνο (26,67%), ενώ για το 20% το διάστημα αυτό είναι μεγαλύτερο των 2 ετών. Από αυτούς, το 56,25% δηλώνει ότι είχε εργαστεί στο παρελθόν. Ως κυριότεροι λόγοι ανεργίας προκύπτουν σε ποσοστό 50% ο μειωμένος αριθμός θέσεων εργασιών για την ειδικότητα του μουσικού/μουσικολόγου και με το ίδιο ποσοστό 31,25% η προτίμηση υποψήφιων προς εργασία με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες καθώς και οι σπουδές σε εξέλιξη.

Στις περισσότερες περιπτώσεις οι απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ βρήκαν εργασία κυρίως μέσω διαγωνισμών/προκηρύξεων (41,55%) αλλά και μέσω του οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος (32,39%) και ακολουθεί η εύρεση εργασίας μέσω του διαδικτύου (12,68%). Οι άνεργοι αναζητούν εργασία κυρίως μέσω διαδικτύου σε ποσοστό 78,57%, με το ίδιο ποσοστό

(50%) μέσω διαγωνισμών/προκηρύξεων και μέσω του οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος και σε ποσοστό 35,71% μέσω ΟΑΕΔ.

Στο 2^ο ερευνητικό ερώτημα μελετήθηκε ο βαθμός στον οποίο οι απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ βρίσκουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά την φοίτησή τους στο ΤΜΣ και ο βαθμός στον οποίο η εργασία αυτή τους ευχαριστεί. Προέκυψε πως οι απόφοιτοι του ΤΜΣ του ΑΠΘ είναι ευχαριστημένοι από το αντικείμενο της σημερινής "κύριας" εργασίας τους σε ικανοποιητικό βαθμό (Μ.Ο.: 7,24), ωστόσο θεωρούν ότι έχουν αξιοποιήσει στην εργασία τους τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήσανε κατά τη διάρκεια σπουδών τους στο ΤΜΣ σε μέτριο βαθμό (Μ.Ο.: 6,09).

Στο 3^ο ερευνητικό ερώτημα μελετήθηκαν οι προβλεπτικοί παράγοντες που οδηγούν τους απόφοιτους του ΤΜΣ του ΑΠΘ να βρουν εργασία στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά την φοίτησή τους στο ΤΜΣ και οι προβλεπτικοί παράγοντες που τους οδηγούν σε εργασία που τους ευχαριστεί.

Οι απόφοιτοι μουσικών σπουδών θεωρούν ότι στην εύρεση εργασίας συνέβαλαν, σε ικανοποιητικό βαθμό, η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών (Μ.Ο.: 7,10), η λήψη τίτλου σπουδών ισοδύναμου με ενιαίο πτυχίο πρώτου και δεύτερου κύκλου (Μ.Ο.: 7,00), οι επιπλέον μουσικές σπουδές (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.) (Μ.Ο.: 6,88), οι γνώσεις και οι δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους στο ΤΜΣ (Μ.Ο.: 6,75) και η σύνδεση του ΤΜΣ με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (Μ.Ο.: 6,61).

Γενικότερα, το πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ θεωρήθηκε ως ο σημαντικότερος προβλεπτικός παράγοντας που οδηγεί τους απόφοιτους μουσικών σπουδών σε εργασία στην οποία να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ (69% επίδραση) και η οποία να τους ευχαριστεί (68% επίδραση). Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι απόφοιτοι είναι θετικοί σε ενδεχόμενη μελλοντική επικοινωνία με το ΤΜΣ για θέματα που αφορούν την επαγγελματική τους κατάσταση (87,59%) καθώς και σε ενδεχόμενη πιο συστηματική επικοινωνία με το ΤΜΣ και με άλλους αποφοίτους για διάφορα θέματα συζήτησης (70,55%).

Επίσης, το αντικείμενο εργασίας θεωρήθηκε προβλεπτικός παράγοντας που οδηγεί τους απόφοιτους μουσικών σπουδών σε εργασία στην οποία να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ και η οποία τους ευχαριστεί.

Ειδικότερα, απόφοιτοι οι οποίοι απασχολούνταν ως ακαδημαϊκοί ερευνητές, καθηγητές, συνθέτες, μαέστροι και μουσικοθεραπευτές φαίνεται να λαμβάνουν μεγαλύτερη ικανοποίηση από την αξιοποίηση, στην κύρια εργασία τους, των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ (επίδραση 16%).

Αντίστοιχα, απόφοιτοι οι οποίοι απασχολούνται σε αντικείμενα εργασίας σχετικά με τη μουσική φαίνεται να λαμβάνουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση από την εργασία τους (επίδραση 32%), σε σύγκριση με αποφοίτους οι οποίοι απασχολούνται σε αντικείμενα εργασίας εκτός μουσικής. Θα πρέπει να αναφερθεί, ότι οι ακαδημαϊκοί ερευνητές, οι καθηγητές μουσικής και οι μουσικοθεραπευτές αναφέρουν όλοι υψηλή ικανοποίηση από την εργασία τους.

Επιπλέον, οι απόφοιτοι μουσικών σπουδών οι οποίοι θεωρούν ότι αξιοποιούν στην κύρια εργασία τους τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ θα ήθελαν το πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ να προετοιμάζει καλύτερα τους αποφοίτους σε θέματα management και πολιτιστικής διαχείρισης (επίδραση 5%).

Τέλος, και ο τρόπος διαμονής θεωρήθηκε προβλεπτικός παράγοντας που οδηγεί τους απόφοιτους μουσικών σπουδών σε εργασία στην οποία να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ (επίδραση 10%). Πιο συγκεκριμένα απόφοιτοι που διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα εμφάνισαν μεγαλύτερη ικανοποίηση από την αξιοποίηση στην κύρια εργασία τους, των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους στο ΤΜΣ, σε σύγκριση με αποφοίτους που εργάζονται και διαμένουν στο εξωτερικό.

Γενικότερα οι απόφοιτοι μουσικών σπουδών αναγνώρισαν την αξία του προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ του ΑΠΘ στην εύρεση εργασίας που τους ευχαριστεί και στην οποία αξιοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Παρόλα αυτά, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ θα πρέπει να εξετάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό η μουσική παιδαγωγική πράξη στην εκπαίδευση σε ποσοστό 46,36%, η μουσική εκτέλεση και η διεύθυνση μουσικών συνόλων σε ποσοστό 23,80%, η μουσική τεχνολογία, ηχοληψία, μουσική παραγωγή, ηλεκτρονική μουσική και οι σύγχρονες τεχνολογίες σε ποσοστό 18,80%, η μουσικοθεραπεία, η ειδική αγωγή και η ψυχολογία σε ποσοστό 17,60%, η προετοιμασία εισόδου στην αγορά εργασίας σε ποσοστό 13,80% και το management και η πολιτιστική διαχείριση σε ποσοστό 6,30%.

5.2. Περιορισμοί έρευνας

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας δεν γενικεύονται για όλους τους αποφοίτους, αλλά αφορούν αποκλειστικά αποφοίτους του ΤΜΣ του ΑΠΘ, οι οποίοι αποφοίτησαν την περίοδο 2018-2023 και αφορούν την τρέχουσα εργασιακή κατάσταση των συμμετεχόντων.

Επίσης, περιορισμό αποτελεί το γεγονός ότι το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε δεν έχει σταθμιστεί με στατιστικές μεθόδους οι οποίες να αναδεικνύουν την εγκυρότητά του.

Επιπλέον, στο ερωτηματολόγιο δεν έχουν συμπεριληφθεί ερωτήσεις σχετικά με τον χρόνο που διήρκεσε η πρακτική άσκηση και εάν ήταν αμειβόμενη ή όχι, με αποτέλεσμα να περιορίζει την δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων σχετικά με την επίδραση της πρακτικής άσκησης στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων.

Τέλος, λόγω του μικρού πλήθους δείγματος των ανέργων, δεν ήταν εφικτή η διερεύνηση επαγωγικών συγκρίσεων μεταξύ εργαζομένων και ανέργων.

5.3. Προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση

Από τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας, καθώς και από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, προτείνεται η περαιτέρω ανάλυση της επαγγελματικής πορείας των μουσικών καθώς και των παραγόντων που την επηρεάζουν. Πιο συγκεκριμένα:

Καθώς η ανάγκη για συνεχή παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων είναι αδιαμφισβήτητη, είναι σημαντικό να πραγματοποιούνται, ανά τακτά διαστήματα στο μέλλον, αντίστοιχες μελέτες για την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ, ώστε να μελετηθεί η μακροχρόνια εξέλιξη της επαγγελματικής τους πορείας και να είναι εφικτή η επικαιροποίηση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας. Προτείνεται οι μελλοντικές έρευνες να μελετήσουν την επαγγελματική πορεία αποφοίτων για περισσότερα έτη αποφοίτησης και να συμπεριλάβουν στοιχεία όχι μόνο για την τρέχουσα «κύρια» εργασία των αποφοίτων, αλλά για όλη την εργασιακή τους πορεία και κατά πόσο πέτυχαν απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τον πρωταρχικό τους στόχο. Καθώς τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας αναδεικνύουν την απασχόληση των αποφοίτων σε περισσότερες της μίας εργασίας, θα ήταν σημαντικό να μελετηθούν οι λόγοι που οδηγούν στην ανάγκη αυτή.

Επιπρόσθετα, προτείνεται να διερευνηθεί και το είδος των επιπλέον εργασιών ως προς τη σχετικότητα με τη μουσική και τον βαθμό ευχαρίστησης που προσφέρουν.

Τέλος, μεγάλο ενδιαφέρον θα είχε η συγκριτική ανάλυση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων του ΤΜΣ του ΑΠΘ με αποφοίτους άλλων αντίστοιχων πανεπιστημιακών τμημάτων ή ακόμη και αποφοίτων άλλων γνωστικών αντικειμένων, για την κατανόηση των διαφορών και των ομοιοτήτων στην επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων συναφούς ή μη αντικειμένων.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνόγλωσσες

- Αγαθαγγελίδης, Δ. (2022). *Χαρτογράφηση επιλογών εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας για επαγγελματίες ήχου στην Ελλάδα: δεκατρείς επαγγελματικές μονογραφίες* (Μεταπτυχιακή εργασία). Ανακτήθηκε από: <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/28035>
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας, Σμιρλής, Π., & Αθανασιάδου, Χ. (2006). *Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων ΑΠΘ στην αγορά εργασίας*. Θεσσαλονίκη: Γραφείο Διασύνδεσης ΑΠΘ.
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ (2011). *Μελέτη απορρόφησης στην αγορά εργασίας των αποφοίτων των ετών 2005-2006*. Ανακτήθηκε από: <https://career.auth.gr/wp-content/uploads/2023/08/635342858626981644.pdf>
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ (2011). *Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων του Α.Π.Θ. στην αγορά εργασίας: Επιστημονικός κλάδος καλών τεχνών, Τμήματα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, Θεάτρου, Μουσικών Σπουδών*. Ανακτήθηκε από: <https://career.auth.gr/wp-content/uploads/2023/08/635338560764267076.pdf>
- Bryman, A., & Αιδίνης, Α. (Επιμ.). (2017). *Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γαλάνης, Π. (2013). Εγκυρότητα και αξιοπιστία των ερωτηματολογίων στις επιδημιολογικές μελέτες. *Εφαρμοσμένη Ιατρική Έρευνα*, 30(1), 97-110.
- Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (2021). *Μελέτη για την απασχόληση των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης*. Ανακτήθηκε από: [Μελέτη για την απασχόληση αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης 2021.pdf](https://ethae.gr/ethae/medeti/medeti_2021.pdf) (ethae.gr)
- Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Γραφείο Διασύνδεσης Ιονίου Πανεπιστημίου (2012). *Μελέτη καταγραφής επαγγελματικών δικαιωμάτων αποφοίτων Τμήματος Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου*. Ανακτήθηκε από: <https://myfiles.sch.gr/server/get/d38789195ab714a4389944bcfafe55dee/>
- Καλλιώδη, Χρ., Ακογιούνoglou, Μ., Αδαμοπούλου, Χρ., Φρουδάκη, Μ., & Τσίρης, Γ. (2023). Προς έναν ανοιχτό διάλογο: Σύγχρονες εξελίξεις στον χώρο της μουσικοθεραπείας στην Ελλάδα. Στο Θ. Ράπτης, Ε. Περακάκη (Επιμ.), *Η Μουσική Εκπαίδευση σε έναν κόσμο που αλλάζει: Ταυτότητες, Αξίες, Εμπειρίες. Πρακτικά του 9ου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε.* (σσ. 451-466). Ε.Ε.Μ.Ε.
- Κανελλόπουλος, Κ. Ν., Μαυρομαράς, Κ. Γ., & Μητράκος, Θ. Κ. (2003). *Εκπαίδευση και αγορά εργασίας*. (Μελέτες αρ. 50). Αθήνα: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.

- Καραμεσίνη Μ. (2006). Από την εκπαίδευση στην αμειβόμενη εργασία: Εμπειρική διερεύνηση της εργασιακής ένταξης των νέων στην Ελλάδα. *Social Cohesion and Development*, 1(1), 67–84. <https://doi.org/10.12681/scad.9004>
- Καραμεσίνη, Μ., Βιτωράτου, Σ., Γκαζόν, Έ., & Μουστάκη, Ε. (2008). *Η απορρόφηση των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας: πανελλαδική έρευνα στους αποφοίτους των ετών 1998-2000*. Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών (2013). *Οδηγός σπουδών*. Ανακτήθηκε από: <https://www.mus.auth.gr/spoydes/ptyxio-mousikon-spoudon/odigos-spoudon/>

Ξενόγλωσσες

- Alpaydın, Y., Kültür, K. (2022). Improving the transition from higher education to employment: A review of current policies, In B. Akgün & Y. Alpaydın (Eds.) *Education policies in the 21st century. Comparative perspectives*. Maarif Global Education Series (pp. 103-128). Singapore: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-981-19-1604-5_5
- Anderson, K. J. (1995). The use of a structured career development group to increase career identity: An exploratory study. *Journal of career development*, 21(4), 279-291.
- Arthur, M. B., Inkson, K., & Pringle, J. K. (1999). *The new careers: Individual action and economic change*. London: Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446218327>
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational psychologist*, 28(2), 117-148. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2802_3
- Bennett, D. (2007). Utopia for music performance graduates. Is it achievable, and how should it be defined? *British journal of music education*, 24(2), 179-189. <https://doi.org/10.1017/S0265051707007383>
- Billett, S. (2001). Learning through work: Workplace affordances and individual engagement. *The journal of workplace learning*, 13(5), 209-214. <https://doi.org/10.1108/EUM0000000005548>
- Bishop, M., & Frincke, D. (2004). Academic degrees and professional certification, *IEEE Security & Privacy*, 2(6), 56-58. <https://doi.org/10.1109/msp.2004.91>
- Blokker, R., Akkermans, J., Tims, M., Jansen, P., & Khapova, S. (2019). Building a sustainable start: The role of career competencies, career success, and career shocks in young professionals' employability. *Journal of vocational behavior*, 112, 172-184. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2019.02.013>
- Bourdieu, P., & Passeron, J.-C. (1977). *Reproduction in education, society and culture*. London: Sage Publications.
- Bridgstock, R. (2009). The graduate attributes we've overlooked: Enhancing graduate employability through career management skills. *Higher education research and development*, 28(1), 31-44. <https://doi.org/10.1080/07294360802444347>

- Campbell, M.R., & Barrett, J.R. (2013). Music teacher education and continuous professional development. *Kansas Music Review* 76(2). Retrieved from: <http://kmr.ksmea.org/?section=home>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). London. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203029053>
- Creswell, J. W., Creswell J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). London. Sage Publications.
- Dessler, G. (2016). *Human resource management* 5th ed.). USA: Pearson.
- Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative science quarterly*, 44(2), 350-383. <https://doi.org/10.2307/2666999>
- Eraut, M. (2004). Informal learning in the workplace. *Studies in continuing education*, 26(2), 247-273. <https://doi.org/10.1080/158037042000225245>
- Ericsson, A. K., Prietula, M. J., & Cokely, E.T. (2007). The making of an expert. *Harvard business review*, 85(7-8), 114-121.
- Field, A. (2017). *Discovering statistics using IBM SPSS* (5th ed.). London: Sage Publications.
- Forret, M. L., & Dougherty, T. W. (2004). Networking behaviors and career outcomes: Differences for men and women? *Journal of organizational behavior*, 25(3), 419-437. <https://doi.org/10.1002/job.253>
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed* (M. Bergman-Ramos, transl.). New York: Herder and Herder.
- Gaunt, H. & Westerlund, H. (2013). *Collaborative learning in music education*. Surrey: Ashgate.
- Grant, A. M., & Parker, S. K. (2009). 7 Redesigning work design theories: The rise of relational and proactive perspectives. *The Academy of Management Annals*, 3(1), 317-375. <https://doi.org/10.1080/19416520903047327>
- Green, L. (2008). *Music, Informal learning and the school: A new classroom pedagogy* (1st ed.). Burlington, VT: Ashgate.
- Greenhaus, J. H., & Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *The Academy of Management review*, 10(1), 76-88. <https://doi.org/10.2307/258214>
- Hall, D. T., & Mirvis, P. H. (1995). The new career contract: Developing the whole person at midlife and beyond. *Journal of vocational behavior*, 47(3), 269-289. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1995.0004>
- Hatziminaoglou, K., Papavassiliou, I. & Vouvaris, P. (2021). Explaining music career in Greece: What are the decisive factors that shape it? *International Journal of Music and Performing Arts*, 9(1), 36-46. doi: 10.15640/ijmpa.v9n1a4
- Holmes, L. (2001). Reconsidering graduate employability: The 'graduate identity' approach. *Quality in higher education*, 7(2), 111-119. <https://doi.org/10.1080/13538320120060006>

- Hout, M. (2012). Social and economic returns to college education in the United States. *Annual review of sociology*, 38(1), 379-400. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.012809.102503>
- Jarvis, P. (2004). *Adult and continuing education: Theory and practice*. (3rd ed.). London: RoutledgeFalmer
- Judge, T. A., & Bono, J. E. (2001). Relationship of core self-evaluations traits-self-esteem, generalized self-efficacy, locus of control, and emotional stability-with job satisfaction and job performance: A meta-analysis. *Journal of applied psychology*, 86(1), 80-92. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.1.80>
- Kirkpatrick, D. L., & Kirkpatrick, W. K. (2006). *Evaluating training programs: The four levels of evaluation* (3rd ed.). San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.
- Knowles, M. S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. New York: Cambridge, The Adult Education Company.
- Kokkidou, M., Dionyssiou, Z., & Androutsos, P. (2014). Problems, visions and concerns of pre-service music and general education teachers in Greece resulting from their teaching practice in music. *Music education research*, 16(4), 485-504. <https://doi.org/10.1080/14613808.2014.881795>
- Kolb, A. D. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). New Jersey: Pearson Education
- Lauder, H., & Mayhew, K. (2020). Higher education and the labour market: an introduction. *Oxford Review of Education*, 46(1), 1-9. <https://doi.org/10.1080/03054985.2019.1699714>
- Lent, R. W., & Brown, S. D. (2013). Understanding and facilitating career development in the 21st century. In S. Brown & R. Lent (Eds.), *Career development and counseling: Putting theory and research to work* (2nd ed.) (pp. 1-26). USA: Willey.
- Livanos, I. (2010). The relationship between higher education and labour market in Greece: The weakest link? *Higher education*, 60(5), 473-489. <https://doi.org/10.1007/s10734-010-9310-1>
- Mansour, B., & Dean, J. (2016) Employability skills as perceived by employers and university faculty in the fields of human resource development (HRD) for entry level graduate jobs. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 4, 39-49. doi: 10.4236/jhrss.2016.41005
- Manturzewska, M. (1990). A biographical study of the life-span development of professional musicians. *Psychology of Music*, 18(2), 112-139. <https://doi.org/10.1177/0305735690182002>
- Menon, M. E., Argyropoulou, E., & Stylianou, A. (2018). Managing the link between higher education and the labour market: Perceptions of graduates in Greece and Cyprus. *Tertiary education and management*, 24(4), 298-310. <https://doi.org/10.1080/13583883.2018.1444195>

- Miller, S., & Liciardi, R. (2003). Tertiary student perceptions of the benefits of professional career management education: An exploratory study. *Career development international*, 8(6), 309-315. <https://doi.org/10.1108/13620430310496125>
- Mocanu, C., Zamfir, A. M., & Pirciog, S. (2014). Matching curricula with labour market needs for higher education: State of art, obstacles and facilitating factors. *Procedia, social and behavioral sciences*, 149, 602-606. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.08.234>
- Muijs, D. (2011). *Doing quantitative research in education with SPSS* (2nd ed.). London: Sage Publications.
- Munjuri, M. G. (2011). Factors affecting career advancement. *DBA Africa management review*, 1(1), 93-117.
- Nicea, M., Andreea-Gabriela, D., & Romeo, D. (2017). Continuous education and training of adults: Purpose of an active life on the labour market. *Junior Scientific Researcher*, 3(3), 9-18.
- Noe, R. A., Clarke, A. D. M., & Klein, H. J. (2014). Learning in the twenty-first-century workplace. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1, 245-275. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-031413-091321>
- Okolie, U. C., Nwosu, H. E., & Mlanga, S. (2019). Graduate employability: How the higher education institutions can meet the demand of the labour market. *Higher education, skills and work-based learning*, 9(4), 620-636. <https://doi.org/10.1108/HESWBL-09-2018-0089>
- Reppa, P., & Gournelou, P. (2012). The professional identity of primary and secondary school music teachers in Greece. *Procedia, social and behavioral sciences*, 46, 2611-2614. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.533>
- Robles, M. M. (2012). Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business communication quarterly*, 75(4), 453-465. <https://doi.org/10.1177/1080569912460400>
- Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. *Academy of Management journal*, 37(3), 580-607. <https://doi.org/10.5465/256701>
- Tudor, S., Cilan, T. F., Năstase, L. L., Ecobici, M. L., Opran, E. R., & Cojocaru, A. V. (2023). Evolution of interdependencies between education and the labor market in the view of sustainable development and investment in the educational system. *Sustainability*, 15(5), 3908. <https://doi.org/10.3390/su15053908>
- Wei, R. C., Darling-Hammond, L., Andree, A., Richardson, N., & Orphanos, S. (2009). *Professional learning in the learning profession: A status report on teacher development in the United States and abroad*. Dallas, TX. National Staff Development Council.
- Willig, C. & Stainton-Rogers, W. (2017). *The sage handbook of qualitative research in psychology* (2nd ed.). London: Sage Publications.

Διαδικτυακές πηγές

Τμήμα Μουσικών Σπουδών: Περιγραφή (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
<https://www.mus.auth.gr/spoydes/ptyxio-mousikon-spoudon/synoptiki-perigrafi-programmatos-sp/>

Τμήμα Μουσικών Σπουδών: Πολιτική ποιότητας ΤΜΣ (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
<https://www.mus.auth.gr/tmima/diasfalisi-poiotitas/politiki-poiotitas-tms/>

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο – Επιστολή

Καλησπέρα σας,

Στα πλαίσια της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας πραγματοποιείται έρευνα, σχετικά με την «Επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ», με τη σύμφωνη γνώμη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ.

Ο σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή και ανάλυση του βαθμού της επαγγελματικής απορρόφησης και του είδους της απασχόλησης των αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, καθώς και ο βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων, που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, στα αντικείμενα εργασίας τους. Η έρευνα στοχεύει στην άντληση χρήσιμων πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα και τις δυσκολίες που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι στην αγορά εργασίας καθώς και στον ορθότερο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής του Τμήματος για καλύτερη σύνδεση των προσφερόμενων γνώσεων και γνωστικών αντικειμένων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Παρακαλώ για τη συμμετοχή σας μέσω του ακόλουθου συνδέσμου:
<https://survey.auth.gr/index.php/676428?lang=el>

Η συμμετοχή σας είναι ανώνυμη.

Ο εκτιμώμενος χρόνος για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι περίπου 7 λεπτά.

Η έρευνα διεξάγεται με χρήση των υποδομών του Κέντρου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Με εκτίμηση,
Αναστασία Βακατάρη
Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ)
Τμήμα Μουσικών Σπουδών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
e-mail: vakatari@mus.auth.gr

Τμήμα Α: Γενικά στοιχεία

A1. Φύλο

Ανδρας ☐

Γυναίκα ☐

Άλλο ☐

Δεν απαντώ ☐

A2. Έτος γέννησης

--	--	--

A3. Τόπος διαμονής

Αθήνα ☐

Θεσσαλονίκη ☐

Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας ☐

Εξωτερικό (Ευρωπαϊκή Ένωση) ☐

Εξωτερικό (ΗΠΑ) ☐

Εξωτερικό (Λοιπές χώρες) ☐

Τμήμα Β: Στοιχεία σπουδών

B1. Έτος εισαγωγής

--	--	--

B2. Έτος αποφοίτησης

--	--	--

B3. Βαθμός πτυχίου

Άριστα (8.50 και άνω) ☐

Λίαν καλώς (6.50-8.49) ☐

Καλώς (5.00-6.49) ☐

Δεν απαντώ ☐

B4. Κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΤΜΣ συμμετείχατε σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης;

Ναι ☐

Όχι ☐

B5. Κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΤΜΣ συμμετείχατε σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού (π.χ. Erasmus);

Ναι ☐

Όχι ☐

B6. Έχετε ολοκληρώσει άλλες μουσικές σπουδές (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίων θεωρητικών κ.α.);

Ναι ☐

Όχι ☐

B7. Συνεχίσατε τις σπουδές σας μετά την απόκτηση του πτυχίου σας;

Ναι ☐

Όχι ☐

Τμήμα C: Συνέχιση σπουδών μετά την αποφοίτηση

C1. Εάν συνεχίσατε με τις σπουδές σας, ποιοι ήταν οι βασικοί λόγοι που σας ώθησαν προς αυτήν την κατεύθυνση;

Ήθελα να συνεχίσω την ακαδημαϊκή μου πορεία και να ενισχύσω τις γνώσεις μου ☐

Πίστευα ότι θα μπορούσα να βρω ευκολότερα εργασία ☐

Για να βελτιωθεί ο μισθός μου στη δουλειά που έχω ήδη ☐

Για να ενισχυθεί η κοινωνική μου καταξίωση ☐

Πίεση από οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον ☐

Άλλο ☐

Άλλο

C2. Εάν συνεχίσατε με τις σπουδές σας, το αντικείμενο αυτών είναι συναφές με το αντικείμενο του ΤΜΣ;

Ναι ☐

Όχι ☐

C3. Ποιο είναι το ανώτερο επίπεδο σπουδών που έχετε ολοκληρώσει;

2ο πτυχίο ☐

Μεταπτυχιακό ☐

Διδακτορικό ☐

Μεταδιδακτορικό ☐

Τμήμα D: Η σημερινή κατάσταση απασχόλησης

D1. Ποια είναι η σημερινή εργασιακή σας κατάσταση;

Εργασία πλήρους ωραρίου ☐

Εργασία μερικής απασχόλησης ☐

Άνεργος και ψάχνω για εργασία ☐

Άνεργος και δεν ψάχνω για εργασία ☐

D2. Τόπος εργασίας

Αθήνα ☐

Θεσσαλονίκη ☐

Άλλη πόλη/χωριό της Ελλάδας ☐

Εξωτερικό (Ευρωπαϊκή Ένωση) ☐

Εξωτερικό (ΗΠΑ) ☐

Εξωτερικό (Λοιπές χώρες) ☐

D3. Ποιο αντικείμενο εργασίας αποτέλεσε τον πρωταρχικό σας στόχο;

- Καθηγητής/τρια μουσικής εκπαίδευσης (π.χ. Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα γενικής παιδείας, μουσικά σχολεία) ☐
- Καθηγητής/τρια σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ ☐
- Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική ☐
- Διευθυντής/τρια ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Συνθέτης/τρια ☐
- Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων ☐
- Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής) ☐
- Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering) ☐
- Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα ☐
- Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα) ή/και ψηφιακές πλατφόρμες ☐
- Άλλο ☐

Άλλο

Τμήμα Ε: Απασχολούμενοι

Ε1. Ποιο είναι το καθεστώς της σημερινής σας εργασίας; Εάν εργάζεστε σε παραπάνω από μία θέσεις, απαντήστε για αυτήν που θεωρείτε ως "κύρια" εργασία σας.

Δημόσιος υπάλληλος ☐

Συμβασιούχος έργου ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο ☐

Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα ☐

Ελεύθερος επαγγελματίας ☐

Άλλο ☐

Άλλο

E2. Ποιο θεωρείτε πως είναι το αντικείμενο της σημερινής σας εργασίας; Εάν εργάζεστε σε παραπάνω από μία θέσεις, απαντήστε για αυτήν που θεωρείτε ως "κύρια" εργασία σας.

- Καθηγητής/τρια μουσικής εκπαίδευσης (π.χ. Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα γενικής παιδείας, μουσικά σχολεία) ☐
- Καθηγητής/τρια σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ ☐
- Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική ☐
- Διευθυντής/τρια ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Συνθέτης/τρια ☐
- Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων ☐
- Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής) ☐
- Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering) ☐
- Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα ☐
- Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα) ή/και ψηφιακές πλατφόρμες ☐
- Άλλο ☐

Άλλο

E3. Σε περίπτωση που έχετε παραπάνω από μία εργασία, σε ποιο αντικείμενο ανήκουν οι επιπλέον εργασίες σας;

- Καθηγητής/τρια μουσικής εκπαίδευσης (π.χ. Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα γενικής παιδείας, μουσικά σχολεία) ☐
- Καθηγητής/τρια σε ωδεία, μουσικές σχολές, ΙΕΚ ☐
- Ακαδημαϊκός/επιστημονικός ερευνητής σε τομείς σχετικούς με τη μουσική ☐
- Διευθυντής/τρια ή μαέστρος σε ωδείο, ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Μέλος/μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα, χορωδία, μουσικά σύνολα ☐
- Συνθέτης/τρια ☐
- Διοργανωτής/επιμελητής μουσικών εκδηλώσεων ☐
- Μουσικοθεραπεία (διοργάνωση/συμμετοχή σε προγράμματα μουσικοθεραπείας και ειδικής αγωγής) ☐
- Μουσική παραγωγή και επεξεργασία ήχου (ηχοληψία, μίξη, mastering) ☐

Μουσική δημιουργία για οπτικοακουστικά μέσα ☐

Απασχόληση σε ΜΜΕ (ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα) ή/και ψηφιακές πλατφόρμες ☐

Άλλο ☐

Άλλο

Ε4. Σε πόσο χρόνο μετά την αποφοίτησή σας από τον ανώτερο τίτλο σπουδών σας βρήκατε τη σημερινή σας "κύρια" εργασία;

Κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ☐

Έως 6 μήνες μετά την αποφοίτηση ☐

6-12 μήνες μετά την αποφοίτηση ☐

1-2 χρόνια μετά την αποφοίτηση ☐

2-3 χρόνια μετά την αποφοίτηση ☐

3-4 χρόνια μετά την αποφοίτηση ☐

4-5 χρόνια μετά την αποφοίτηση ☐

Πάνω από 5 χρόνια μετά την αποφοίτηση ☐

Δεν απαντώ ☐

E5. Με ποιό τρόπο βρήκατε τη σημερινή σας "κύρια" εργασία;

- Μέσω διαγωνισμών / προκηρύξεων ☐
- Μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος ☐
- Μέσω διαδικτύου ☐
- Μέσω αγγελιών στον τύπο ☐
- Μέσω ΟΑΕΔ ☐
- Μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας ☐
- Μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης του ΑΠΘ ☐
- Μέσω του προγράμματος πρακτικής άσκησης του ΤΜΣ ☐
- Από συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ ☐
- Λόγω της πτυχιακής μου εργασίας ☐
- Άλλο ☐

Άλλο

E6. Σε ποιο βαθμό αξιοποιείτε στην "κύρια" εργασία σας τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήσατε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΤΜΣ; Απαντήστε από το 1-Καθόλου έως το 10-Πάρα πολύ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

E7. Σε ποιο βαθμό είστε ευχαριστημένος/η από το αντικείμενο της σημερινής σας "κύριας" εργασίας; Απαντήστε από το 1-Καθόλου έως το 10-Πάρα πολύ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Τμήμα F: Ανεργοί

F1. Διάρκεια της ανεργίας;

Έως 6 μήνες ☐

6-12 μήνες ☐

1-2 χρόνια ☐

2-3 χρόνια ☐

3-4 χρόνια ☐

4-5 χρόνια ☐

Περισσότερα από 5 έτη ☐

Δεν απαντώ ☐

F2. Λόγοι ανεργίας

Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά του μουσικού/μουσικολόγου ☐

Οι εργοδότες προσλαμβάνουν ανθρώπους με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από εμένα ☐

Οι εργοδότες προτιμούν να προσλαμβάνουν ανθρώπους που έχουν λιγότερη κατάρτιση από εμένα (για λόγους κόστους) ☐

Δεν ικανοποιούμαι από τις προσφερόμενες αμοιβές ☐

Μη επαρκής εκπαίδευση στο ΤΜΣ ☐

Οικογενειακές υποχρεώσεις ☐

Σπουδές σε εξέλιξη ☐

Λόγοι υγείας ☐

Άλλο ☐

Άλλο

F3. Τρόποι αναζήτησης εργασίας

Μέσω διαγωνισμών / προκηρύξεων ☐

Μέσω οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος ☐

Μέσω διαδικτύου ☐

Μέσω αγγελιών στον τύπο ☐

Μέσω ΟΑΕΔ ☐

Μέσω γραφείου για εξεύρεση εργασίας ☐

Μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης του ΑΠΘ ☐

Μέσω του προγράμματος πρακτικής άσκησης του ΤΜΣ ☐

Από συστάσεις διδακτικού προσωπικού του ΤΜΣ ☐

Λόγω της πτυχιακής μου εργασίας ☐

Άλλος τρόπος ☐

Άλλος τρόπος

F4. Έχετε εργαστεί στο παρελθόν;

Ναι ☐

Όχι ☐

Τμήμα G: Αξιολόγηση προγράμματος σπουδών του ΤΜΣ

G1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι, κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών σας, αποκτήσατε τις απαραίτητες βασικές γνώσεις και δεξιότητες για να ανταποκριθείτε στις ανάγκες της αγοράς εργασίας; Απαντήστε από το 1-Καθόλου έως το 10-Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

G2. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι συνέβαλαν τα παρακάτω στην εύρεση εργασίας; Απαντήστε από το 1-Καθόλου έως το 10-Πάρα πολύ, για κάθε έναν από τους παράγοντες.

Η ολοκλήρωση
των
προπτυχιακών
σπουδών

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Η λήψη τίτλου σπουδών ισοδύναμου με ενιαίο πτυχίο πρώτου και δεύτερου κύκλου (integrated master)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Η πρακτική άσκηση (εάν δεν συμμετείχατε σημειώστε 1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Η συμμετοχή σε πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών/τριών με Πανεπιστήμια εξωτερικού (εάν δεν συμμετείχατε σημειώστε 1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Οι επιπλέον σπουδές	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Οι μουσικές σπουδές (πτυχίο ή δίπλωμα οργάνου, πτυχίο θεωρητικών κ.α.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

G3. Πόσο ευχαριστημένος/η είστε από τη φοίτησή σας στο ΤΜΣ όσον αφορά τη σύνδεση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (προσφερόμενα θεματικά πεδία, εξειδίκευση, εφαρμοσμένες γνώσεις); Απαντήστε από το 1-Καθόλου έως το 10-Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- G4. Ποιο γνωστικό αντικείμενο πιστεύετε ότι θα ήταν χρήσιμο να μελετάται αναλυτικότερα στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΜΣ, ώστε να υπάρχει καλύτερη σύνδεση με την αγορά εργασίας; Μπορείτε να καταγράψετε, περισσότερα από ένα, γνωστικά αντικείμενα

Τμήμα Η: Επικοινωνία και συνεργασία αποφοίτων με το ΤΜΣ

- H1. Θα ήσασταν θετικοί σε επικοινωνία με το Τμήμα στο μέλλον για θέματα που αφορούν την επαγγελματική σας κατάσταση;

Ναι ☐

Όχι ☐

- H2. Σημειώστε με ποιούς τρόπους θα επιθυμούσατε να γίνεται η επικοινωνία με το ΤΜΣ

E-mail ☐

Ταχυδρομείο ☐

Τηλεφωνικά ☐

Κοινωνικά δίκτυα ☐

Δεν επιθυμώ επικοινωνία με το ΤΜΣ ☐

- H3. Θα ήσασταν θετικοί σε πιο συστηματική επικοινωνία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και άλλους αποφοίτους;

Ναι ☐

Όχι ☐

- H4. Εάν ναι, καταγράψτε θέματα που σας ενδιαφέρουν

Τμήμα Ι: Σχόλια-Παρατηρήσεις

- I1.

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας.

Οι απαντήσεις σας έχουν καταχωρηθεί.

Παράρτημα Β: Βεβαίωση έγκρισης έρευνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Γραμματεία

Πληροφορίες: Ολυμπία Διαμαντοπούλου
Τηλ.: 2310 991801
E-mail: info@mus.auth.gr
Κτίριο Θέρμης

Θεσσαλονίκη, 05-Ιουλ-2024
Αριθμ.Πρωτ: 79892
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Η Συνέλευση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στη συνεδρίασή της αριθμ. 582/13.10.23, συζήτησε την αριθμ. πρωτ.11547/11-10-2023 αίτηση της κ. Αναστασίας Βακατάρη, μέλους ΕΤΕΠ του Τμήματος και έκανε ομόφωνα δεκτό το αίτημά της για διεξαγωγή έρευνας σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος. Η έρευνα θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια εκπόνησης της μεταπτυχιακής εργασίας της κ. Βακατάρη με θέμα «Από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: Διερεύνηση της επαγγελματικής απορρόφησης των αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διαχείριση και Τεχνολογία Ποιότητας» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Επίσης η Συνέλευση του Τμήματος στη συνεδρίασή της αριθμ. 585/24.11.23, συζήτησε την αριθμ. πρωτ.: 26207/23-11-2023 αίτηση της κ. Αναστασίας Βακατάρη και έκανε ομόφωνα δεκτό το αίτημά της για παροχή στοιχείων επικοινωνίας των αποφοίτων του Τμήματος, με σκοπό την αποστολή ερωτηματολογίου της παραπάνω έρευνας.

Η βεβαίωση αυτή χορηγείται για κάθε νόμιμη χρήση.

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μαρία Αλεξάνδρου
Καθηγήτρια

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.